

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עו'לים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת לך לך תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי
טעלעפאון מעסידזשינג
אימעיל
347-630-2876
chizikyomi@gmail.com

עירובין. פרק שביעי – הלון דף עז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
 קמא תוספתא

1 מַעֲלִין — מחציתן לראשו. והוא הדין דרמורדין. דמקום פטור הוא ובטיל לכאן ולאכאן
 2 להקל. מקום שאין בו איבעה — רוחב; ועומד בין רשות היחיד לרשות הרבים. ויש לו
 3 היתר. כגון גבה מן הארץ שרשעה ואילו היה רוחב ארבעה — היה נקרא רשות לעצמו.
 4 ודאי ברמילתא וסור לכאן ולאכאן. ועל עשוי נקרא מקום פטור. ומותר לכאן ולאכאן
 5 לכתב עליו משאוי שלוקן. ולבלי שלא חייבים —
 6 דרבנן היא אדלו חיובא ליבא. דבענין עקירה
 7 מרשות זו ורחה לרשות זו. והבא, עקירה
 8 מרשות היחיד גמורה ורחה למקום פטור.
 9 ועקירה ממקום פטור ורחה לרשות הרבים
 10 גמורה. ורב לית ליה דרב דמי — בתמינה, הוא
 11 ליה. משותף איתא — במסכת שבת בפרק קמא דף ו' א';
 12 עומד ארם על האסקופה, נוטל מעני ונותן לו.
 13 מבעל הבית ונותן לו. ולבלי שחול מוח מיהו
 14 ליה. השיות ויתומא — כגון שרות רביס
 15 ויחיד. דרבנן — חצירות, דרשות יחיד ויחיד
 16 הוא. ומרבנן הוא אדסור. ועירי אחד שוה
 17 לארץ — כלומר: גבה הוא מן האחת. ומנח הוא
 18 לחברתה. כגון שקרקיעתה של זו גבה. כל כמה
 19 דלא גבה עקרה שרר ליה שוה לארץ. ונותין
 20 אותו — להעלות ולחודר מעלו, וחבירו אסור.
 21 חייב — על פני אורח החצירות. ומבדיל בין זו
 22 לזו. הוי מחציה מעלייתא. שוה לארץ — שאני
 23 עמוק ממנה עשרה כוון שקרקיעתה נמוך. אימא
 24 לא — משתרי. ולדליה נמי תשמעו בקשה
 25 הוא. לא בעיתא תשמעיה — מה שנתנו בו
 26 משתמר. בעיתא תשמעיה — שפונים
 27 החפצים אל המעט — אבוחל קאי. אכל סלקא
 28 דעתיך עשעה תל עפר למטה בקרקע סמוך
 29 לבתול. אל גבה איצטבא. או הניח שם פספסים.
 30 אם יש בעמיקו איבעה — אורך, כעד משך
 31 הבתול — את ריפתה. וכיון דמגמו למעלה לא
 32 גבה עשרה — משתמש בכל הבתול, שחרי
 33 תשמעו בנחה. שעולה לו דרך פתחו. ואי אתי
 34 בעיקבא — למיחו פתחו — בוליה שרי. ואי לא
 35 אתי — הא בטיל ליה. אמר רבינא — לאו
 36 מלמטה עסקינן. דהתם דאי בציר מד' לא מצי
 37 למידי. אלא כגון דעיקר דחליא מראשו. ונובדו
 38 של כותל קרי ראשו, כדתנן: הוי בראשו פירות.
 39 הלכא: אי הוי משטא ארבעה ארוך — הוי
 40 פתוחא לכל בוליה. אבוחל כמא — פתוחא הוא
 41 דלא הוי. אבל לאשתמושי ביה שרי דכין דלא
 42 גבה עשרה — לא הוי רשעתא. כפח ספי —
 43 סמוך לכותל, ומיעט גובהו מעשרה. לאש
 44 מיעטו כוון דליבאי עשרה מרשתי. כותל
 45 הבתול. שאי הוי — אכתיני ניטל שבתא אדא. הנה
 46 — תנאה בוסר שזומנין אותה בתוך לחתבשל
 47 ותבן מוקפא הוא ואסור לטלטלו, כגון חוקשקשו
 48 ללבן לבנים. וחדרה שהפטינה — אתמלו
 49 בחלים. ועכשיו בבו. וחכלי מקום מוקפין ון.
 50 אבל לא בבו — לא. ותמוך שנפכים מכבה את
 51 התחתונה ומבער את העליונה, כדאמרין
 52 בכריתות (מא). איתא ליה אנניים — כיון
 53 ספליים שלמו דעכשיו עפי מנח עליון והוי כוון
 54 עפר ממוקמו דומה לחופה. הדין — להדמי.

1 ורבי יוחנן אמר: אלו מעלין מקאן ואוכלין, ואלו מעלין
 2 מקאן ואוכלין. תנן: אלו עלוין מקאן ואוכלין, ואלו
 3 עלוין מקאן ואוכלין. עלוין — אין, מעלין — לא! הכי
 4 קאמר: יש בו ארבעה על ארבעה, עלוין — אין, מעלין
 5 — לא! אין בו ארבעה על ארבעה — מעלין נמי. ואודאי
 6 רבי יוחנן לטעמיה, דכי אתא רב דימי, אמר רבי
 7 יוחנן: מקום שאין בו ארבעה על ארבעה — מותר לגבי
 8 רשות הרבים ולגבי רשות היחיד לתבא עליו, ולקבד
 9 שלא יתלפו. ורב לית ליה דרב דמי? אי ברשות
 10 דאורייתא — הכי נמי. תבא במאי עסקינן — ברשות
 11 דרבנן, ונקמים עשו חיווק לרביהם יותר מאל תורה.
 12 אמר רבה, אמר רב הונא, אמר רב תנן: פוחל
 13 שבין שתי חצירות, צידו גבוה עשרה מפתים
 14 וצידו אחד שוה לארץ — ונותין אותו לזה ששעה
 15 לארץ, משום דהוה ליה תשמעו בנחת ולוה תשמעו
 16 בקשה, וכל ליה בנחת ולוה בקשה — ונותין אותו
 17 לוה שתשמעו בנחת. אמר רב שזיב, אמר רב תנן:
 18 הריץ שבין שתי חצירות, צידו אחד עמוק עשרה וצידו
 19 אחד שוה לארץ — ונותין אותו לזה ששעה לארץ,
 20 משום דהוה ליה ליה תשמעו בנחת ולוה תשמעו
 21 בשוה וכו'. ורבי, דאי אשמעו פוחל — משום
 22 דבגובהא משתמשי אַיְנְשֵׁי, אַבְל מַעֲרִיץ — בעיקבא לא
 23 משתמשי אַיְנְשֵׁי, אימא לא. ואי אשמעינן בחרין —
 24 משום דלא בעיתא תשמעיה, אַבְל פוחל דבעיתא
 25 תשמעיה — אימא לא, צריכא. בא למעט, אם יש
 26 במיעוטו ארבעה — מותר להשתמש בכל הבתול פוה,
 27 ואם לאו — אין משתמש אלא בגג המיעוט. מה
 28 נפשך? אי אתיני — אפילו בגג המיעוט נמי לא! אמר
 29 רבינא: בגון שעקר חוליא מראשו. אמר רב יחיאל:
 30 כפה ספל — ממעט. ואימא? דכר הניטל בשבת הוא,
 31 דכר הניטל בשבת אינו מעט! לא צריכא, דהקריה
 32 בארעא, וכי הקריה בארעא מאי הוי? והא תניא:
 33 פנה שהממיתה בתבן, ותררה שהממיתה בתבן, אם
 34 מוגלה מקצתה — נטלת בשבת! תבא במאי עסקינן
 35 דהתא ליה אוגניים. וכי אית ליה אוגניים מאי
 36 הוי? דרבינא: המיזמן לפת וצגון תחת הַתָּבֵן, בַּיְמֵן
 37 ששקתא

דרגילות הוא שמתוספין מוחתו לחלוחות הקרקע, כעין שאנו רואין שמיין ובלעים שמתוספין
 אפילו בשמנודים בחולין. ועל אותה תוספת קאמר דארץ צריך לעשר, והאיל הוה מתוקים
 מקודם לכן. ורקא נטק הנומן, אבל אם לשם נטעה עשה — חושש משום כולט.
 מקצת

מקצת

קמב

עירובין. פרק שביעי - הלך דין דע עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)"

הוספות

מקצת עליו מגילין - משום שבת - נקט ליה רבעי למיתני: גיטין שבת, שנטולן ואוחון
בעלון שלחן, אינו חושש - משום כלאו הברכה, ולא משום שביתת - אם שנה שניעת
היא, ולא משום מקשר - לשמא נגרש תיחוקא, ואם היה חושש למעשר - צריך לעשר
את הוספתו ליבא למיחש להכי דלא נגרש. מאי - חשיבין. חציא - צורדיין.א. סולם
הפציר - האילו וקטן הוא ונח לטילו משם -

אינו ממעט. חוקין - אשיליטין. כבוד
קובע - ומתוך שהוא כבד אין נטלון אותו
משם, ולא משום איסור אלא משום שקשה
לטייל. סולם רחב ארבעה טמאן - בהצר וז' וכן
בזו ובזון עליון וירודין מנו לזו, ואין בין זה לזה
שלישה - כלומר אפילו אינו מכוון זה נגד זה,
אבל אין מחוקקו זה ומנגד זה שלישה - הו'
כמכוונו, והיו פחת, ואם רב משרבין אחד אבל
מחוקקו זה ומנגד זה שלישה ספרים - 14
פתח הוא ולא אסרין - אלא כבוחל צד שאין
נח להלך עליו. אבל - יש ברחובו ארבעה -
אפילו מפתח טובא, שדרי עולה לראשו ומתקן
בראשו עד שגיעו לסולם תבירו. כנה איצטבא
יש עץ, על גבי האיצטבא - עמוד לכותל,
ועל ארץ מפתח בין זה לזו שהיה לעלינה
רגלים. אם יש - בתחתונה אורך ארבעה ובה
עליונה שבתה של כותל מעשרה. מפנס - דל
לענינה מרובא. אי נסי אין בה ארבעה ויש
כליונה ארבעה ואין בין זה לזה שלישה -
חשבין לזה כחד, ואף על פי שהמניט הזה קצר
למטה, הואיל ומתמלא שיעורו למתעלה -
שפיר דמי, אבל יש בתיבת שלישה - הרי נגוד
מועטת בארץ לאו שמה מיטת. ששילבתי
פירות - שליבות חוקין שקלינשי בלעו.
מדרגת פלנו שקורין גרדן י קדי להני סולם.
וסולם שאינו עשוי כעין מדרגה אלא כעין
שליבות שלנו. שיש ארץ בין חוקין, והיו
פירות, שפירותיו על ז' וקפוי אצל הכותל.
אם יש שליבה התחתונה ארבעה - ובה
נתעטש הכותל מעשרה - מעט. אי נמי -
בדפרישתי בני איצטבא ושריבת חתונה נמי,
כשאין מובדלת מן הקרקע שלישה קאמר.
זו

מקצת עליו מגילין - משום שבת נקט לה. כן פירש בקנטרס. ופרך בין דכל המב
מנסה, ואין מנולה אלא מקנת עלן - דומה לספל שיש לו אוגנים, ואם האמר:
הוא משמע בריש "כל הבאים" (שבת כג.א.) דרובן רבוי אלעון בן תראי, דלא רצו לטול
מן הדג שמה לטול, פוטלא מלמטה למעלה אסור, שהעב הוא למטה, מאי שנה מנאנן
שמקנת עליו מגילין דשרי, ולא חשיב אפילו
לטולו מן הדג דין כי פר שנתה תתילן בולו
מנסה, ויש לומר: דמכל מקום קל להבדילו
ולגרו מן העפר יותר מכההוא מונח מלמטה
למעלה. אלא וכן דמשמע הבא דניער לא
חשיב טמא מן הדג. מדרשין מקצתה מנולה
אפילו לרבנן. ובמה משניתי דשרו לגער, כדנתן
פירך במה מומקין (שם פ.א.מ.) נוער את הבסר דין
ונפלו, ומקנת ששל גבי הרב - נמער את הרב
14 חוקין, ונאמר שאלו של פה הובתי - מהם על עיר
היא ונפלה, ואם גן, אמאי אסר רב בפיר "כירה"
16 (שם מג.ב.) גבי מות הנוטל בחמה להרובץ ממיטה
17 למוטה משום לטולו מן הדג שמה לטולו, אף
על גב בדבנתי אסרין בפיר "נוטיל" (שם ק.ב.ג.)
מיטת בסיס לרבי האסור - מה בשבת אינו בני
שבת, וכל דבר שרעתו לטולו בשבת ולא להניחו
21 בו כל השבת - אפילו מניח חשיב כשוכחו, כי
ההיא דוער את הבסר דין נפולתי, אף על פי
23 שבמבחוץ כיהה כרבי דאמר יטול, ואומר רבי
24 יצחק דשאני טולו דעמי, שעיקר לטולו לצורך
25 הדמ עומד, שהוא איסור, ולא דמי לכל דבר
26 שעשה הלטול לצורך היתר ולא לצורך איסור.
27 כמו דבר שאין אריך לטולו עפר, וכן גבי
28 נזיר צמח ומתא ואבן, אין צריך לטלולם להכי
29 לא מיתיה בפיר "כירה" (שם מג.ב.) גבי פלוגתא
30 דרב ושמאלא אלא ההיא דרבי יוחנן בן לקיש
31 דמתיא ולא, ולי מיתיה עלה פלוגתא דרבי אלעזר
32 כן תריא רובנן. והשתא הוא שפיר לר' יוחנן (שם
33 הדאי דא אצטבא רב דר בפיר "תולך" (שם
34 קמ.א.) דמשמע דסביר דלא שמה לטולו - כי
35 זה אינו נראה לומר דליתי, ואומר רבתי יצחק: אף
36 על גב דקיימא לן בעלמא דלטולו מן הדג לא
37 שרית לטולו, דבריש "כל הבאים" (שם כג.א.)
38 פסקי רב נתמן רבוי אלעון בן תראי - בהדא
39 דמת הלהב רב דאסר, דקיימא לן הלהב כרב באיסורי. ומתוסק עלה דברלי עלמא לטולו מן הדג שמה לטולו, ויהוה מצי למימר דא שמה לטולו, ולאוקמי
40 מלוגתיהו בטלולו גמור, ואין לאררין כאן.

א"י הכי אפילו צרי נמי, משמע דהב רבלי סלמות גיטין שבת, בין מצוי סור צור. ותימה: דכפר קמב דריבא (ג.ו.) משמע דסולם של עליה אסור לטולו, ולא שרי הדם אלא סולם של
41 שוכר, משום דשוכבו מוכיח עליו. ואפילו הווי סולם של עליה אסור הוה להם לישנא בתרא דבני רבי חיאיא ועוד: דרבי חיאיא נופיה דאסר הוה - משמע דמחוק דשרי, וסבירא ליה
42 סלמות של בלבי צריכין כנה. ודחוק להעמיד סלמות של שוכר, ואין נראה נמי להעמיד דך דשמעתין ברב נתן בר אמי, דמפשי הוה ברשות רבסי פליגי אבל ברשות תוחין מותר - דלי
43 הלכתא הכי, אלא כרב קיימא לן, דאמר: כל מוקס שאסרו בתבוס מפני מראית העין - אפילו בחרדי דחריס אסור, וכן פסק במגילת סתרים. ואומר רבנו תם: דהבא כסולמות של בית, שדרך
44 לטולטל מוחל לוחת, ולי דמי לטולמות של עלייה שום דרולום, והווי לחשיב נתן גון, וכן סלמות של שוכר. דרבי רבנא אברהם מפשי: דהוה ביתם טוב שנומליך הסולם ברשות דרביס ורואן
45 אותו ואומר לחתה גון דר צריך, וכיון דאסר דרביס דרביס - אסור בחרדי דחריס. אבל כשבא דאין רילות דהילוכי ברשות הרבים - לא גזור בחצר, ולפי פירוש זה אסור לטולטל סלמות
46 שלנו ביום טוב.

א"י שביצטבא התחתונה ארבעה ממעט. פירש בקנטרס: ארבעה ובה נתמעט נבוחו של כותל מעשרה. ומשמע דלא בעי ארבעה על ארבעה, וכן פירש של ששילבתי פירות
47 - כעין אפילו שלנו, ואין דחוקים בני לוחות ארבעה, אבל אין תרוב ארבעה, אלא דהב ארבעה ארבעה, שעושין כמין מקלות דקס, ותימה: דכמון בעינן שיעור סולם עד ראש הכותל, דבעי סולם ארבעה
48 עשר או שבעה ומשה, ואין לומר דהתם ברילית ביה ארבעה - דמהם סולם הרב ארבעה איירי, אלא דהב ארבעה כל פליגי רבי רבא, ותימון זו לא בעי רבא תרובה, וכן משמע
49 דקאמר לקמן (ז.ט.א.): סולם מנאן וסולם מנאן קושין מאנצי דמאן? תהק ללשילם כבוחל כמנה? משמע דרבי רבא ארבעה, ודחוק לומר דהא דבעינן שיעור לראש הכותל, ולא סייג במה מיטעט
50 איירי כעין בין זה לזה שלישה, ושליבה התחתונה נמי גבה מן הרצף שלישה, והיו מיעט באויר ולא שמה מיטעט, ומפרש רבתי יצחק: דהבא קובעין ארבעה על ארבעה שהיא ראי לעמוד
51 ולתקבע עליו ולתלות על הכותל ולחי לא בעינן אלא שיתמעט הכותל מעשרה, אבל ליתין ביה אבותל - לא ארביי ברבא ארבעה על ארבעה, וסולם שיתמעט ארבעה פירות
52 לא בעינן סלמות אלא כעין מדרגת שקורין גרדן י, וכן בעינן מדרגתו של אבנים שעושין כמין חטיט לפנים מסטיט, אלא מדרגתו כלתין על גב זה, שיש חלו ואויר כן שליבה לשליבה
53 וחדו לשון "פירות" - כמו "מצא כבש פורח על גבי אמה סוכי" דפרק "קריש קריש" (ובחס ס.ב.ג.) והשליבות רחבות ארבעה על ארבעה ולהכי ממעט, ואיטימך לאשמעינן
54 באיצטבא סתמא ששילבתי פירות, דאי אשמעינן באיצטבא - אלא אמאי הסולם שאתן התחתונה ארבעה ויש בעלינה ארבעה, אפילו יש בין זה לזה שלישה - ממעט, ולא חשיב מיטעט
55 באויר, כיון דמאורי הסולם מותר בכל הול, דהווי באיצטבא אתה, ואי אשמעינן סולם - הוה אמאי דאיצטבא אפילו אין בין זה לזה שלישה היו מיעט באויר, דאין האיצטבא התחתונה
56 מנדבילת אויר, ולא חשיבא סלמות כל שהיא חול עליה, ומכלל האויר שנתה חוץ, והווי בתם מפשי: דהוה דבעי שיעור סולם על ארבעה וסולם שיתמעט ארבעה פירות, ואין ראי חרבי
57 יצחק, דכל הפוחל עליה שסלמות כל עליו לא אריך אסור בעינן אלא, ומכלל דבכל הכותל שנתה חוץ, והווי שאין קובע, כיון שחל אבותל - אפילו מניע עי ראש הכותל -
58 אין לו להועיל, כדמוי שבין שתי חצירות, דנתן לקמן: אפילו מלא קש או תבן - משרבין שנים ואין משרבין אחר, לפי שאין קובע שם ותידי לטול.

עירובין. פרק שביעי – חלוץ דף עז גמור א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ) קמ"ה

1 וזו היוצא מן הבתול ארבעה על ארבעה – טפחים. והנית עליה סולם כל שהוא – אפילו
2 אין ברובה ארבעה והצמידו בקרקע. וסוך ראשו בזה – דתי כדור מיטעא. ודתי בעליון
3 ארבעה. ובגן שאין חוקיו אסולס מרחוקין שלשה. ולא אמין אלא דאתבית עליה –
4 סוך ראשו, כלפי דפרישותי אסולס ארבעה בהרה – אצלו, וראשו נסמך לכותל. אדווחי
5 אריות – לזה, ולא דתי אורי סולם מתחתיו

6 דגא לזה, ואין כאן מיטע – שהוא מוביל מן
7 השוקע. ורביה. צריך זו אחד לחתירו – בסולם
8 כל שהוא. והוא יוצא באמצעייתו. שאינו גובה
9 עשרה אל ממנו ולמטה, ולא ממנו ולמעלה.
10 צריך שני זיוין – אחד קודם עשרת תחתונים.
11 ואחד למעלה הישגת בתוך עשרה עליונים. דאי
12 זה גובה עשרה – לא דהו סגי ליה בסולם כל
13 שהיה. מדיי דהו אמתו. ולא חל כגניו זה –
14 שחבל קבוע סולם שני בני לזה. עמוד גבה
15 עשרה למטה חויבים ורבה ארבעה – רשות
16 הידחי הוא. והנטל מונט והנתון על גבוי –
17 חייב. ואין נעץ בראשו יתר כל שהוא – מיטעו
18 לרחבו מארבעה. ויבולו מותרות רשות הידחי.
19 יתר = קבייליא כלעו. ונבנה חוזה שלשה –
20 אבל אאי גבה שלשה – בגנה דעמוד
21 אבן ולא מעט. אפשר דהתי בני מדי –
22 ובין דחוי לתשמישיה דעמוד – מניה חשיב.
23 ולא מעט. אלא בולו כיתות – לא מניק.
24 דאמת (זה) חד משמעותיה הוא. ולא אמין
25 – יתדות טובא מאי מי אמרין? כיון דלא
26 משתמש בחאי רוח – לא רוח דהו. סור
27 וחוליותה – קרקע עשולה מחפרית הוה
28 וחקיפו בו פי רוח כביב. מצטרף – לחליט
29 עשרה לשוקע גבה. לשויה רשות הידחי. והוא
30 חרין נמי דחולל הבור ועובי היקף החוליה
31 מצטרף לחליטה ארבעה לרחבה. לחיב
32 ונטל מכל גב דהחליט כלום ואת נתון על
33 גבה. כדחתן בביתן ושבת טמא. חולית הבור
34 והסלע. שחן עשרה עשרה ורחיב אשה –
35 ונטל מהן והנתון על גנן חייב. ומדהאי ליף
36 רב יתון קבועה. דאמר מאי חייב? דתי
37 חולית הבור והסלע. והוא גבוי הדליל אלא
38 דא קא שמעך לך. דהבור וחוליותה מצטרף
39 לעשרה. וכי דתי דשמעין מינה לגובה –
40 שמעין מינה נמי דהבור מצטרף לפותיה. דדא קתי
41 ורחובן ארבעה. דהאי דנקט רבא לרדיב לחיב
42 ולא נקט מניחין – משום דבמתיקין אל יתני
43 צירוף בהריא. ואמאי – הוי גבה דחוליתא רשות
44 הידחי? וכן דתי ארבעה הידחי לתשמישיה.
45 מפני החלל שהוא מהן. אלא סאי אית לך
46 לשיב דמנה מדיי – כגון דף אבן על פייה
47 ומשתמש. אבני – מניח דף ארבעה –
48 שוחן בגד על הידחיה. ומשתמש עליו בגת.
49 סולם ארבעה עשר – שצריך לומר רגלי
50 הסולם ארבעה מן הבתול. לפי שאין סולם וקוף חוץ לעלות. אפילו שלשה עשר ומשוח

51 – בששתמשך רגליו מן הבתול אלא היא ראשו נמוך מן הבתול טפה. ובין דלא
52 היו טפה ליה לבה. אדור עשר ומשוח – כשטרחוק רגליו ארבעה יתר ראשו נמוך מן
53 הבתול פחות משלשה – וכלבדו דמי. שבעה ופשוה – לסירדא ליה כרה. דאמר לקוף
54 סולם וקוף מניקע. עשר וקוף ליה מניקע לפחות משלשה לראש הבתול. אפ"ר ב' סולם וקוף
55 מניקע גמרא – שמעתי מרבותי. וטעמא לא ידעמא. דדא אין חוץ לעלות. מדיי דהוה
56 אציטבא על גבי אציטבא – שחן מכותות ואמרוך לעיל דמעמטע. וקלים שבבבא –
57 מפיס קוליס על גבב שחיתוך מוךך כותל למעט – אין צריך לקבוע בקרקע. ואף על
58 גב דרבי ונטילן הוא. ודחורת כלי עליהן דראויין למנוש – אפילו הכי בביתן קובען. שאין
59 באדם ונטילן. כלי סולמות. סולם – כל שהוא מנאן סולם כל שהוא מנאן אצלו. ואין
60 באתן על גבב חנין טפחים ולא גבי חנין טפחים אדור. וקבי קשין על בתואה כעין חוקין מזה
61 באמצע סולם הוא. חז אן קרין לרבי. קשין מנאן ומנאן – להלשילן רוחבו לארבעה. מהו. חייב כף הרגל עולה – בסולם. ודאויין הקשין לאחוז יחד בהן. ולעלות בסולם. חקק

1 אלא – מאי אית לך למימר דמנח עליה מדיי ומשתמש – ארבעה עשרה אל איצטרך
2 לטעמא דמנח מדיי. דאם דבור רוח ארבעה ואינו עמוק עשרה אל על ידי צירוף
3 חוליא – רשות הידחי גמור הוא. ומשתמש על שפיו. כיון שכולהי רוח מנפנים בתוכם
4 עשרה. וטעמא דמנח עליהן מדיי – מה שיהיה עליון עשרה – כיון דאין חוליא גבה עשרה מבוחר
5 לרשות זרבים. ולא קאי אלא עומא אלא הובא

6 דאין חובא דרוב ארבעה מנפנים אלא על ידי
7 צירוף חוליא. והחוליא גבה עשרה מבוחר
8 לרשות זרבים. דאף על גב דחובו לאו רשות
9 הידחי הוא – על גבוי רשות הידחי. משום דאי
10 בעי מנח עליו מדיי ומשתמש. ואף על גב דרבי
11 יוחנן לא חזירי אלא צירוף עשרה – מכל מקום
12 דייק מלמילתיה. דהא לא משתמש ליה משום דרבי
13 דוחין אמתיקין דפרץ חוקין (שבת טמא). קאי
14 בדפוסן בקנטורס דשמעין מינה נמי צירוף
15 ארבעה. דהא קתי ורחובן ארבעה והמנח
16 דאמתתיקין ולקמן פסק בריא (טמא). דייק נמי
17 רבי יוחנן גבי בר ברשית הרבים חוליות
18 גבה עשרה טפחים. וקאמר רבי יוחנן
19 אפילו תימא בסמוכין. והא קא שמעך לך – דבור
20 וחוליות מצטרפין לעשרה. והשתא חזירי למה ליה
21 ואמר רבינו יוחנן. והשתא דהוא שבת אצטרך לענין
22 צירוף ארבעה. דלא קתי לקמן. ואי לאו הדיא
23 לקמן – מהדיא רשעתי לומר לאו הדיא. דהוה
24 אמנא. דאגב סלע נקטי חוליות. ודבכל הכותא
25 רגלי לחזירי חוליא בהדי סלע.

1 צריך – סולם ארבעה עשר לחתירו – פירש
2 בקנטורס. שצריך למשוך רגלי הסולם
3 ארבעה מן הבתול. ולא קרי רבי שדריך ליה עשרה
4 טפחים נמי מן הבתול. שהוא שיעור גובה הכותל
5 – יגיע ראש הסולם לראש הכותל. דארבעה עשר
6 רגלי הסולם על עשרה על עשרה. דכל
7 אמתא בריבואא אמתא ותיי חושבין באלכסוס.
8 וכן פירש רבינו גונאלי.

9 רב יוסף אמר שלשה עשר ומשוח אבוי אמר
10 אפילו אחד עשר ומשוח. ואם תאמר. אם
11 תרדוק רגלי הסולם מן הבתול עשרה טפחים
12 וחקיפו מן הבתול למנח – על כדחי חייב
13 ראש הכותל גבה מן הסולם יותר משפח לרב
14 יוסף. והוה משלשה טפחים לאבוי. שדרי אבן אל
15 דההה חולל אלא עשרה טפחים – מנח נפקי חז
16 מרחוק יותר מארבעה טפחים. שדרי יפול הסולם
17 לגמרי לארץ. וגם אין נראה דלרב יוסף אבוי נמי
18 נשען ראש הסולם לראש הכותל. אלא שחקיבין
19 רגלי הסולם יחזקו יותר מלשמואל. ולאבוי יתקן
20 לקוף. דלמה ליה לנתקטע האי שיעורא. ולמה
21 החיבור יבן יוסף אבוי אוחז משוח? אלא ראש
22 לרבינו יתרוף ולסיעטא בעלמא נקטיה רבני
23 דלעולם צריך לדחוקי הסולם כשיעור גובה
24 ששענן על הבתול. ושלא יתי גבוי הבתול מן
25 הסולם טפח לרבי יוסף. ולאבוי שלשה טפחים כשיעור מבור. ולרב יוסף אבוי נבשה. ושליש
26 עשרה פחות שני חומשיין. שהוא אלכסוס של תשעה על תשעה. ולאבוי במשוח ועשרה
27 טפחים פחות חומש. שהוא אלכסוס שבעה על שבעה.
28 אמר שמואל לא דיי ברו – אליבא דרב קאמר. אבל שמואל נופח סבר דסולם וקוף אינו
29 מניקע. דהא בעי סולם ארבעה עשר.

1 סולמות – של גבב אל צירוכין קבא – אף על גב דבן שאין לרם ארבעה חוקין. דבבין קובען.
2 ולא כמו שפירש רבינו שמואל דהיינו סולם צורו לרעיל – דאם כן סולם לא היה
3 למימר סולמות של גבב. ועוד. דאדחיא דלעיל לזכא אמר נפליה. והבא אמרין סולמות לא.
4 חקק

תוספות

1 חקק להשלים בבתול בבהמ - כגון שהובלת ועוב על בעל מבעה הסולם, או שהסולם מונח
2 בסוף הבתול כיוון וזיו, ואיך בבתול משופע. הוא ריב יוסף את ליה דסולם וקוף אנו
3 ממוע, דביעין שלש עשרה מנושה, ודאב ריב יוסף בעי לה.
4 אמר ליה בעשרה - פירש בקמטוטר: עד עשרה ישלימנו, אף על גב דבבוא בתול טווא -

ערוביין, פרק שישו - הדר דף חז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

1 חקק להשלים בבתול - וכו'. חקק בבתול מכאן ומכאן כגון חזוקי וסולם. להשלים
2 רחבו בארבעה. בכמה - צריך להשלים הרחב בנובה הבתול, בעשרה - עד עשרה
3 ישלימו, וכיון דאיכא בנובה עשרה רוחב ארבעה - יודי כיה שיעור רחבו ואף על גב
4 דגובה כותל טובא ליה לן בה. חקק כל החולם בבתול - כעין שלבית, פתח ובנין
5 הבתול ארבעה. בכמה - גובה, צריך לחוק
6 רוחב ארבעה. מלא קומיטו - שני כותל צריך
7 שישאא עשרה החזוקים ארבעה. החם - כי איכא
8 סולם מגיע לראש הבתול - נוח לעלות בו.
9 ומיהו לא תשיב למיודי פתח בציד מרחוב
10 ארבעה הלכך, כי משוי ליה רוחב ארבעה
11 גובה עשרה - פיתוחא דבי, ודאי הבא - אין
12 נוח לעלות כל כך, כספתקא ליה - נוח לעלות
13 לארס. תביעי לבי - דהוא הרבר פרק יבכל
14 מערביין' ולעיל כ"ב: דמתני עירוב תמכות
15 באילן - קדה עירוב. דהחם טעמא משום מקנא
16 שביהוין אין השמשות הוא דבר שדוא משום
17 שבות כגון שמשו במנחבו - לא גזר עליו לבי
18 השמשות. אבל לובי עירובי חצירות - טעמא
19 לא שדו השמשותיהו לחו דח על ידי עירוב, ו
20 חוץ חצירותיהו דלא ניהיא יאמא - לא חתמא
21 מיקרי. הלכך, לא שרא לחו עירוביהו בין
22 השמשות. ואריא דביע ליה - אישור שבת
23 ומנח לו סודו. ומכל מקום פתח (חזי שביה,
24 ואישר ליה דח לחתמשו דח חזוקי, ודוי, שא
25 לאשדח - אילן שעברין אתו, ואוסר בהנאה
26 אם תימעי לומר בשאר אילן פתח הוא. הבא
27 דמטיא לחו דח הנאה על ידיה מניא. תביעי לבי
28 יודיה - דאמר ברפ"ק יבכל מערביין בגמרא
29 (לכא.) רבי יהודה אומר. הנותן אל עירוב
30 קבר - עד קדה עירוב. ואף על גב דאמר אסור
31 בהנאה דבי גרסינן. החם הוא דבתי דקנה ליה
32 עירוב לא נחא ליה דלישני - לא איכפת ליה
33 בשמירתה, ואישתבח דלא מיתניש מקברא אלא
34 קניית עירוב לחודיה, והוא לאו הנאה היא.
35 בדמפיש החם דאין מערביין בתומיין אלא
36 לזבי מעשה, ומצוא לחו ליתות ניתנו. אבל
37 עירובי חצירות - לזביתות הוא, לא לזבי
38 מצוה. והוא הנאה. אי ילימא - אף על גב
39 דאסור בהנאה - הא לא ששתמש בה מיד,
40 ופיתוחא שמייה ואריא הוא דרביעי עליה. ומכל
41 מקום החצירות מתחברין.

1 חקק להשלים בבתול, בכמה? אמר ליה: בעשרה. אמר
2 ליה: חקקו פולו בבתול, בכמה? אמר ליה: מלא
3 קומיטו. ופואי ששא? אמר ליה: החם - כספתקא ליה,
4 הקא א פיתוחא ליה. בעא מניה רבי יוסף מרבה:
5 עשאו לאילן סולם, מהו? תביעי לבי, תביעי לרגנך;
6 תביעי לרבי: עד פאן לא קאמר רבי החם "כל דבר
7 שיהוא משום שבות לא גזרו עליה" הני מילי - בין
8 השמשות, אבל פולו יומא - לא, או דילמא: אפילו
9 לרגנך, פיתוחא הוא, ואריא הוא דרביעי עליה. עשאו
10 לאשרה סולם, מהו? תביעי לרבי יהודה, תביעי
11 לרגנך; תביעי לרבי יהודה: עד פאן לא קאמר רבי
12 יהודה תהם דמותר לקנתו בית באשרי הנאה - אלא
13 תהם, דבתר דקנה ליה עירוב לא ניהיא ליה דלימיה.
14 או דילמא: אפילו לרגנך פיתוחא הוא, ואריא דרביעי
15 עליה? אמר ליה: אילן מותר, ואשרה אסורה. מתקוף
16 קה רב כסדא: אדרבה, אילן שאיסור שבת גורם לו -
17 ניהסר, אשרה שאיסור דבר אחר גורם לו - לא
18 ניהסר. אימתר נמי, כי אתא רבין, אמר רבי אלעאי,
19 ואמר ליה אמר רבי אבהו, אמר רבי יוחנן: כל שאיסור
20 שבת גורם לו, אסור, כל שאיסור דבר אחר גורם לו
21 מותר. רב נחמן בר יצחק מתיי הכי: אילן - פליתא
22 דרבי ירמיהו, אשרה - פליתא דרבי יהודה ירגנך.
23 משנה חריץ שבין שתי חצירות, עמוק עשרה ורוחב
24 ארבעה - מערביין שנים, ואין מערביין אחר, אפילו מלא
25 קש או תבן. מלא עפר או צורות מערביין אחר, ואין
26 מערביין שנים. נתן עליו גסר שרחב ארבעה ספחים,
27 וכן שתי גזירותא זו - כגנן זו - מערביין שנים, ואם
28 רצו - מערביין אחר. פחות מפתח - מערביין שנים, ואין
29 מערביין אחר. גמרא והבן לא תיזין? והא שני תנן:
30 מתבן שבין שתי חצירות, גבוה עשרה ספחים -
31 מערביין שנים, ואין מערביין אחר. אמר אפי' לענין
32 מתיצה - פולו עלימא לא פליגי ההיא מתיצה, אבל
33 לענין מתיצה, אי כגמליה - תיזין, ואי לא כגמליה - לא
34 תיזין. מלא עפר. ואפילו כסתמא? והתנן: בית
35 ששוליהו תבן או צורות ובטילו - בטל ביטולו - אין,
36 לא

1 חקק להשלים בבתול בבהמ - כגון שהובלת ועוב על בעל מבעה הסולם, או שהסולם מונח
2 בסוף הבתול כיוון וזיו, ואיך בבתול משופע. הוא ריב יוסף את ליה דסולם וקוף אנו
3 ממוע, דביעין שלש עשרה מנושה, ודאב ריב יוסף בעי לה.
4 אמר ליה בעשרה - פירש בקמטוטר: עד עשרה ישלימנו, אף על גב דבבוא בתול טווא -
5 מילת לן בה. וקשה לדפירושו, דהא לא
6 מסתלק ליה, כיון דאבתי בתול נהה טובא. ושי
7 לומר: הדר דלא קטב בבתול אלא עד עשרה - אין
8 לחוש אל שניע הסולם עד ראש הבתול. ורבינו
9 חם מפרש: בעשרה - היינו שלא ישאר מן הסולם
10 עד ראש הבתול עשרה.
11 אשרה מלכות דרבי יהודה רובן - ליה ליה
12 לרב נתנן בר יעקב סומיא דלעיל
13 דפרק יבכל מערביין (לא.א). דממע עהם
14 דלכילי עלמא אסור לקנות בית באיסור הנאה.
15 ודאב קאמר דבמותר לקנות בית באיסור הנאה
16 פליגי.
17 אפילו מלא קש ומלא תבן, כקש ותבן דיעטיל
18 בשבת איירי, ולא כהדיא דלעיל (ועוא).
19 פנה דתמכות בתבן. ודאי אמר בגמרא אפילו
20 ארניק מבטל אישור, ואם ארבעה דאמרין
21 אפילו פירות מבטלין מתיצה, דאמרין במסכת
22 שבת בסוף "חזוקי" (ק.א). כיון ברשות דרביס
23 עמוק עשרה רוחב ארבעה מלא מים, ורק לחוב
24 וכו'. ודאי מירות ורק לחוב - מסור. וכו'.
25 טעמא - מיה לא מבטלי מתיצה. פירות - מבטלי
26 מתיצה ואומר רבינו יעקב: דמדאורייתא דאי
27 מבטלי, אבל לעירוב דרבנן הוא שי לחלק בין דחי
28 לשאינו ניטל. וקת קשה. דתמייה לא בסמוך לבית
29 ששוליהו, ודאי לענין אהל דאורייתא. ומתדיא
30 דאחל נתיק חזיקא אחרתא דעבי.
31 וכן שתי גזירותא כו' - פירש בקמטוטר: גנותן
32 בסר רוחב ארבעה מו לזו. ודחי נתיי פתי
33 וחמתו כיון דעל ידי סר רוחב ארבעה אייתי, אה
34 דייק בגמרא זו כגנן זו - אין. זו שלא כגנן זו -
35 אפילו מבטלי טובא לשתייה על ידי סר
36 ארבעה, כדאמר לעיל ליה חיי כותל ארבעה
37 אפילו מבטלי ובטוא מפרש רבינו חיי איברי
38 גנותן סר מו לזו. חיי חריץ נתון לחצירותא
39 דאם שי מו לזו ארבעה - מערביין שנים ואין
40 מערביין אחר מו חריץ. אבל פחות מארבעה -
41 רגלי לפסוע מו לזו כנו גבי חריץ, וכדאמר
42 במסכת שבת ברפ"ק חזוקי (ק.ב) גבי רקק של
43 מים, והדיא דלא ורבי ארבעה ספחים - מפסי
44 פסעי ליה. משום הכי, כי ליכא ארבעה מו לזו -
45 מערביין שנים, ואם רצו - מערביין אחר, אפילו
46 היא מפולת שלשת. כשתיין זו כגנן זו, אבל שלא
47 כגנן זו - אין מערביין אחר, כשמשובות זו מו
48 שלשה, דאמרין בגמרא: ופתחא מכאן רקאמר
49 במתניתין חזרו וקמי אסרי.
50 והתנן בית ששוליהו תבן או צורות ובטלו
51 בטל - כך חייא גויסא לכל הספחים.
52 וכן פירש רבינו גונאל. ורבינו יעקב אומר דהיא משנה במסכת אהלות (פרק מנושה עשר
53 משנה זו) ואין כוונתה בן אלא עפר או צורות. ודאי גרס בני דבטלו בטל, הכי אתא
54 הדיא: בית ששוליהו עפר או צורות ובטלו, וכן כרי של תבואה או גל של צורות אפילו
55 כנולו של עק, ואפילו תבואה בער כלים - טומאה בוקעת ועולה טומאה בוקעת וחודת.
56 והתלמוד מביאה בקצרה, וכן דרך התלמוד בכמה מקומות. וכן אמר דרש דומית
57 בטל, ואי לא - לא. ואפילו בהתמא - דלא דיעין אי שקיל תו אי לא. בית - שטומאה מת בחובו, ומילא עפר או צורות ובטלו - בטול, ודאי טומאה ריבעא שאין לה אהל
58 לעצמה. ובוקעת ועולה עד לרקיע, והתאחז עד הגג טמא. וכל טומאה שאין לה אהל טפח בוקעת ועולה עד הרקיע, כדאמר בברכות ברפ"ק ימי שנותן.
59 לא

1 מכאן - שאינו רחב.
2 גמרא לא חייב - לא סתים. והתנן מתבן שבין שתי חצירות זו - גדיש של תבן
3 וקתני "מערביין שנים" - אלמא: חייץ. לענין מתיצה - אף על גב דרעתי לטילו, כל כמה
4 דדיי חתם - מתיצה היא. דהא ספקי. מיד דיהו אעביטין ואופתו וכלי בהמה. דהני
5 ברפ"ק קנא (טו.ב) ומקצתן בתן. אבל לענין מתיצה - לחזי בפני אורי חריץ. וליחן
6 כסתום, דמשיח ליה כארעא. אי כגמליה - להדיא, ואמר: לא שקילא ליה מתבא -
7 דרביס, וקרין לו אלודיזי. ואם ישן וזו אלעל זו -
8 בשתי עולות של שני יחודיין. נתן בסר רחב
9 ארבעה כמין גשר מו לזו - דרי ניני פתח. שיות

1 מכאן - שאינו רחב.
2 גמרא לא חייב - לא סתים. והתנן מתבן שבין שתי חצירות זו - גדיש של תבן
3 וקתני "מערביין שנים" - אלמא: חייץ. לענין מתיצה - אף על גב דרעתי לטילו, כל כמה
4 דדיי חתם - מתיצה היא. דהא ספקי. מיד דיהו אעביטין ואופתו וכלי בהמה. דהני
5 ברפ"ק קנא (טו.ב) ומקצתן בתן. אבל לענין מתיצה - לחזי בפני אורי חריץ. וליחן
6 כסתום, דמשיח ליה כארעא. אי כגמליה - להדיא, ואמר: לא שקילא ליה מתבא -
7 דרביס, וקרין לו אלודיזי. ואם ישן וזו אלעל זו -
8 בשתי עולות של שני יחודיין. נתן בסר רחב
9 ארבעה כמין גשר מו לזו - דרי ניני פתח. שיות

עירובין. עירובין. חלון דף עט עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספת

לא ביטלו – לא ביטלו, אלא הטמאה בוקעת למעלה מן הגג, שיש לה אוהל לעצמה.
רבי יוסי היא – ששום איברי הרב רבי יוסי, כדומרינן לקמן נקט לה. הן – כלאוזה
הן, ודועין שאין שנינו עריך לו, מכל מקום לא ביטלו בפירוש. הרי הוא כסתם עפר –
כעפר שאין הוא ודועין ואין עתיד לפנותו אי אלא – דסתמיה ביטול. אלמא: לרבי יוסי עפר

סתם ביטול. סתם הן תבן שאין אוי ודועין אם
צמרחו ודלו – לא ביטלו. עפר – דודועין ואין
שפחה, ודלא כמתנא דהא. הרי הוא כסתם הן –
– שאין אוי ודועין ואין יפגרו אם לאו, דסתמא
לא ביטלו. הנה איש שבת – כגון מתניתין כיון
דעפר שאין הוא ודועין ואין עתיד לפנותו אי אלא – דסתמיה ביטול. אלמא: אפילו

איתני – כיון מלא משות ביטול שם. אכל הן
וקש שבת לאמכל במתא. דלמיטבין קאי –
הלכך, סתם עפר שבת ליה. אפילו לרבינן. בית
למישיפיה קאי – בתמימה. אי שני – ודעי נסר
ארבעה. אלא שנינו ליהב – אכרו על דף
לרובח החרץ. משפה לשפה, כעפר גשן. אבל

לארבו – נתתן לארבו של חרץין דף ארבעה
אורך על גבי יתדות אצל שפת, סתם קעת
רוח החרץ ומיעוט מארבעה. אפילו כל שיח
– שיהיה דף קעה אפילו אינה אלא כאכצע
– הרי מעטו לרובח החרץ מארבעה במשך
מדת הפתח ומיעוט דף ארבעה נתן. זו שלא

כגנו – זו שיהיה זו ברובח לרשות הרבים
יותר מחברתה לא סגי להו בנסר ארבעה. אין
בין זו לזו שלשה – אין רוחקו זו מזה שלשה.
משנה מתבן – גריש של תבן, ומפסיעו
פני רוחב כל החצרות. מאבילין – מן התבן
לבהמות, ולא הישעין דילמא מניעט תבן

מעשרה הדייא לה חרא רשותא, ואסרי אהדי,
ולא סתמא ארעתייהו ומטלטלי בתיה. למה לא
על פני עשר אמות יותר – לא אסרי. רחא עי
עשר פיתתא. והאן כהנה במטעל אלא
באבילה בשבת אחר. נתקעם תבן – על כל
הצד – ואן משך עשר אמות יותר. עירבין

אחד – און נתמעה בתל. גמרא אית – מיתו
בדיים לתוך קופתו, ולמא שקיל טובא מניעט
ליה מעשרה, וקא מטלטל בחצר האוסרת.
מאבילין דקבני במתניתין – שהבדומה באה
ואוכלת, והתם לא הישעין דילמא מניעט.

דבהמה קלי לקי אכלה. לישנא ארתינא: לא יתן
לתוך קופתו – משום דבוקעת מאמחול
למחיצה זו. ולאקמי – דרמזא על התבן בר
אבל – שרי, ולא גורטין דילמא שקיל בדיים
וספי לה. אלמא: עתיד הליה איסור דרבנן אלא
עבר עליה. והא אסרי רבי הניא מעשה אדם
את כהמתו על גבי עשבים – מחוברים. לאבול.

ולא הישעין דילמא עק בדיים מאביל לה
דחמי ערליה איסור שבת. אבל איסור
מוקצה – קל ליה. וחישינן דלמא שקיל בדיים
וספי לה. הכי נמי, כיון דאיסורא דרבנן הוא
דאיכא – נחישו. דקאים באפה – במתניתין ולא
דמוקס לה עלה בדיים. אלא אכא באפה שלא

תלך במקום אחר, ואידי אולה ואכלה – וכולי
האי לא גזר רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –
ולא יתן רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –
ולא יתן רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –

ולא יתן רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –
ולא יתן רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –
ולא יתן רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –

ולא יתן רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –
ולא יתן רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –
ולא יתן רבנן. בית שתי חצירות – ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו. כיצד הוא עושה –

היא ברייתא. דאין להביא ברייתא כיון שיכול להביא המשנה. ומה שאמרו בפרק קמא דסוכה
(הא: הן) וכן ואין עתיד לפנותו, ועפר סתם – מחלקת רבי יוסי רובנן. אף על גב דבמתניתין
דאחלה לא איירי רבנן בידן, מכל מקום מכל שכן דעפר שמעין רבני ביטול. הוא
דפשיטא ליה וכן וביתו הוה מיעוט לרבנן – שפיר שמעין מכל שכן דרבי רובנא. ומתינו

ביטול. הוא דקאמר הוה. עפר סתם מחלקת רבי
יוסי רובנן – הוא מצי למיטב נמי. עפר שאין עתיד
לפנותו. הברא נמי מלפני תבן, ואמר: דלא שני
אלא אם כן ביטלו ואין עתיד לפנותו לאו היינו
ביטלו. כדמוכח הוה. אלא משום רבי יוסי נקט
עפר סתם. ולא חש לאררין דלמניקט תרתייהו.

מאן תנא אחלה רבי יוסי היא – אף על פי
שלא היה עתיד ברייתא זו דקא מיתי –
ידוע היה שרבי יוסי דבר על הפה דלא משנה
דאחלה. וכו' הוא גונא איכא בריה קמא דרובא
(ה'ה) גבי מאן תנא תמיד – רבי שמעון אש
המצעפה הוא.

הרי הוא כסתם עפר וכל – וטומאה בוקעת
ועולה בקרקע באהלות. ואם תאמר: הוא
רבי יוסי קסבר דטומאה טמאה אינה בוקעת בפרק
"הערך הדרוש" (תלוי קב"ה). דקאמר רבי יוסי
חבילי המטה וסריגי החלונות שפרשו על פני
המטה באייר, הנוגע שלא כגון דבבך – טורי.
ונתן לה במסכתין לו בפחות שבת ואומר רבי
יתקן. דבכל מקום מתינו ביטול, לענין שלא אכל
טומאה לכלים שבידו. הוא דאמר רבי יוסי בפרק
"דשני" (סוכה כ"א). גבי קומא דיה עמר ומלא.

הינך קבר התוחם – היינו ודקא קבר, רתיב
קרא (במבשר ט"ו): "א בקבר שומאחיל על הקבר
טמא. אלא בעלמא קבר רבי יוסי דאית בוקעת
וסתור לה.

דקאים לה באפה אוולה – ואם תאמר: אם כן
מאי איירא דנקט רב הונא של תתן
לתוך קופתו ואבילין כיון דאית אפילו למחיצה,
אף על גב דלא מטלטלי ויש לומר: דאי היה נקט
ליה אסור להעמיד – לא היה דיעין קמי טעמיא
כל כמה דלא שמעין שאסור לטלטל. הלכך
שמעין שאסור לתוך קופתו. משום אסור
מפחות ולאן ארעיתא וממלא דיעין דאסור
להעמיד.

וכן אהה מוצא בגוב של ביה – פירש בקונטרס:
גוב = בור. ולא שייך רב גבי תבן, ויש
מפרשים לשון קט ונבוא.
שמע מיתה מחיצת שאין מגיעת לתקרה שמן
מחיצות – בתמימה. פירוש: במחיצות
עראי בן דן. ולעיל (ג"ב). סתם רבי יודיה
הסבר: דאית לבית הלל עירוב אלא לנביל
במחיצות שאינן מגיעות לתקרה. והתם נמי
עקר במחיצות עראי איירי. כדפירשיתא הוה.
דכל

שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:

שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:

שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:

שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:

שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:

שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:

שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:

שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:
שמע מיתה: שמע מיתה: שמע מיתה:

עירובין, פרק שביעי - חלוץ דף פ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

ואין מועטין ספירותיה - דאי לא דפלוהא לה וזו פרשי מינה. גרפי' - שם עובדה
וזה שהיה באותה מדינה. צריך להודיע - אם חפצין בכך, שגמא מקפידין בעירובין.
ואמר (בפרק אמאי) ומקפיד על עירוב - אינו עירוב שיעני צרה באותה פת לית
לחבריה. אבל בשלם אין בלדידעו רובין לו לאדם שלא בפניו. הבא תגן - בעירובי
חצירות: 'זמורה לך'. הבא לא תגן - בעירובי
תחומין קנין לקמן (פ"א): כיצד משתתפין
בתחומין? ואלא קנין וזמורה לך. והלכת
לבית הפרוזן - מבעד יומ. חוץ לתחום עירה
והשכבה לה. ואסר לה לחוזה: רבי חיאי בבלי
והיה, כדאמרין במסכת סוכה (כ"א): על רבי
חיאי ובניו יסודוהו. ואיכתיא להו - גרסינן. בריה
דב"ת יעקב - אבוי לא היה הגוי, לפיכך לא
הוכירו. אף - הרבה על הדרך שבבבלי. וייל
אפולמא דער - דרך משלה צוה: רבי חיאי אפי
כרב בתחומין. ובי חצירות טעמא דרב משום
דכיון דקאסר הילע גזר ומקני. ואין צריך וביה
ואף על גב דמתניתין פליגא עליה דרב - רב
תנא פולג. מי איכא למאן דפליג - מי אשכח
דפליג איניש עליה. מרובינא - נביר היה, ממנה
על כלי חן שהיושן פליגיה ליה לחלום על
הצרים ועל בדיד. ואי דאסר - על בני המבצר -
אבל שבעי דעתיה. ומתניתין בדלא אסר. כגון
חצר עבדין שני מבואות, ורגילה עם זה ולא עם
זה. הכי בני מפתחיא - ומהנה שמואל הוסי
דלא אסר. וילא שנתקף - אינו רוצה. ומתחילין
לאסור עליהן. שא"י

19 המותה עירבה לה, ומשום דלא זיפתה לה, או דלמא: משלה עירבה לה. ומשום דשלא
20 מדעתיה? אמר להן ההוא מרבנן ורבי יעקב שמייה: לדידי מיפרשא לה מניה דרבי יוחנן:
21 משל המותה עירבה, ומשום דלא זיפתה לה. אמר ליה רבי יודא לרבי יעקב בריה דב"ת
22 יעקב: מי מביט התם, אף על ויל לסולמא דצוה, ובעיא מניה מרב יעקב בר אדרי. בעא
23 מניה: משל המותה עירבה, ומשום דלא זיפתה לה, או דלמא: משלה עירבה, ומשום
24 דשלא מדעתיה? אמר ליה: משל המותה עירבה לה, ומשום דלא זיפתה לה. אמר רב נתנן,
25 נקמינן: אחד עירובי תחומין, ואחד עירובי חצירות, אחד שיתופי מבואות - צריך לזכות.
26 בעי רב נתנן: עירובי תבשילין, צריך לזכות, או אין צריך לזכות? אמר רב יוסף: וזאי
27 תיבעי ליה? לא שמעי ליה הא דאמר רב נתנן בר רב אדא אמר שמואל: עירובי תבשילין
28 צריך לזכות! אמר ליה אבוי: שמיטא דלא שמיעי ליה, דאי שמיעי ליה - מאי תיבעי ליה?
29 אמר ליה: אבוי עירובי תחומין מי לא אמר שמואל "אין צריך לזכות", ואמר איהו "צריך
30 לזכות"? הכי השתא תם - פליגי רבי ורבי שמואל. וקא משמע לן בחוקמרין דמר וכו'
31 חוקמרין דמר, אבל הבא, או איתא דשמעי ליה - מי איכא דמאן דפליגי? ההוא מרובינא דהנה
32 בשבכותיה דרבי יודא, אמר ליה אוגרי לן רשותך. לא אוגרי להו. אתו לקמייה דרבי יודא,
33 אמרו ליה: מהו למינר מדיבותיה? אמר להו: הכי אמר ריש לקיש משמייה ירבא רבה, ומנו
34 רבי הנינא: אשתו של אדם מערבת שלא מדעתו. ההוא מרובינא דהנה בשבכותיה דרב
35 יהודה בר אשעיאי, אמרו ליה: אוגרי לן רשותך. לא אוגרי להו. אתו לקמייה דרב יהודה בר
36 אשעיאי, אמרי ליה: מהו למינר מדיבותיה? אמר להו, הכי אמר שמואל: אשתו דרב מנתה - רב
37 הנה בדייה. אתו לקמייה דרב יהודה, אמר להו, הכי אמר שמואל: אשתו של אדם מערבת
38 שלא מדעתו. מרובינא: גשמי שעיברו וגשתתפו שלא מדעת בעליהן - אין עירובין עירוב,
39 ואין שיתופין שיתוף? לא קשיא: הא - דאסר, הא - דלא אסר. הכי נמי מסתברא, דאם
40 פן - קשיא דשמואל אדשמואל; דאמר שמואל: אחד ממני מבו שרגיל להשתתף עם בני
41 מבוי, ולא שנתתף - בני המבוי נכנסין לתוך ביתו ונטולין שיתופין ממנו בעל ברהו. רגיל -
42 אין, שאין רגיל - לא. שמע מניה. לימא מפסיע ליה: כופין אותו לעשות חלי וקוריה למבוי.
שא"י

לא אסרי אהרדיי כל זמן שלא מיהא הבעל, דמסתמא לא קפיד - מכל מקום אין לסמוך על זה לענין שתוכל לזכות לאחרים. ואם אין הבעל והאשה בעיר אלא בני ביתו - בני
ימילין לרשב בני ביתו בלא רשות משל בעל הבית. אלא במסור ונעמד בו תגן נוחסין עליהן - מוסרין, וצריך להודיע השכלה האכל נבלי, קתני דרצין להודיע מניין אחר.
שא"י

רב אמר אין צריך לזכות - דכיון דאסר עליה - גזר ומקני ליה. ובתחומין צריך לזכות,
דלא אסר עליה ולא גזר ומקני. כדפישי בקנטרס, ולשמואל: מנבוי צריך לזכות -
דלמקני רשות הוא. וקסבר עירוב משום חזק, בפרק מי שדאיתור (ט"א). אבל לטאן
דאמר עירוב משום דירה - צריך לזכות בר שיתא, קנה דירה בבית תבוי. ובתחומין סבר
שמואל דאין צריך לזכות, דלא קני רשות אחרים
הוא. אי נמי כיון דאין מועטין עירובי תחומין אלא
לרבי מנחם - משום מצוה מן התורה. ועוד: קוין
דעירובי תחומין אין מערבת אלא מדינתה. אמירתו
כשהוא אמר "צא ועבר ל"י" השובה כוביה,
והשאל יש דברים שאנו מתמירין בחצירות
בתחומין, דחצירות צריך לזכות לשמואל ובעי
פה. ובתחומין אין צריך לזכות אין צריך פה. ושי
דברים שאנו מתמירין בתחומין שם, ודברתינן
עם שני שטרות לכל אחד, ובתצורה נבון שחן
מרוכב סיני במוחן שתי שטרות לכולם, ובמון שחן
מועטין מינו ברירות לכל אחד. כדאמרין אפי
בפירק. והשלה עירוב ביד חרש שוטה וקטן וכו'
עירוב בתחומין, ובחצירות קטן גובה את העירוב.
מקשה בכלתו בר - פירש בקנטרס: וכן
עובד בתחומין הזה, ואף על גב ד
דבחצירות פליגא מתניתין עליה דרב - רב תנא
הוא ופליג. וקשיא, דיעיק קשיא לא יהיה אלא
בחצירות, ומתא לא משני מידיו ויש לומר.
ברביעית חצירות הזה מועטת. וכן פירש רבתי
נבאל. ורב סבר כרבי ששמעאל, וקסבר רב דתנא
דין תנא בחצירות דבעין זוכי, כל שכן בתחומין
דחתומין. לכולי עלמא בעי זוכי. וזכה.
הקונטרס דמוק לה בתחומין - יש לומר דרבי
חיאי רבבי שמעאל ברי' לוי שישם אדון
לשמעליה. דרבי חיאי אית ליה חלק בסוק. פרק
קמא דתחומין דאורייתא, ולהכי תחמיז בהו. ורבי
יוסי דומקל - לטעמיה דאמר לעיל (ה"א): ספק
עירוב - כשהו.
אמר רב נתנן קוטיטין אמר עירובי תחומין
ואחוי שיתופי מבואות צריך לזכות - וכן
הלכת. וכן פסק בשאלות במפרשי ירמיהו בשלח
ובטלם צריכין לזכות. עירובי תחומין, וחצירות,
ושיתופי מבואות, ועירובי תבשילין, ואף על גב
דבעי רב נתנן עירובי תבשילין מאי - דא מסיק
אביי ולא שאל קמייה דשמואל. אין ד שבעי ליה לא
הה מביעאי ליה.
אתו לקמייה דרב יהודה אמר להו וכו' אמר
שמואל אשתו של אדם לא - ואם תמיר:
ואמאי לא מייתי מדרב יהודה, דאמר בריש "הדר"
(ד"א) משמייה דשמואל: שברו לוקטו של כבד
נתון עירובי דהו, וכל שכן אשתו. והה מייתי
מנביר אברחי ויש לומר דאשתו אשתו
ליה לאתוי.
רגיל לא שאלנו רגיל לא. דרגיל אסר כמו פתח
דרגיל, אבל שאינו רגיל - אינו אסר.
ונטולסן שיתופין בעל ברהו. דקאמר - היינו של
בעל הבית, אבל דעת אשתו צריך. ואף על גב
דאשתו דאשתו של אדם מערבת שלא מדעתו
אין - אלא למדון מכאן שתוכל לזכות לבני המבוי
ולבני חצר לתת פה ערבור. ויה דרבישיל עצמה
נילה ליתן שלא מדעת בעלתה. אין כל חכ לזכות
לשכיניה שלא מדעת. וצריך ליהרר שלא חובה
האשה לשכיניה כשאין בעלתה שרי, ואף על גב
דאם כל אחד ואחד נתון פה נראה דערי, אפילו

לא אסרי אהרדיי כל זמן שלא מיהא הבעל, דמסתמא לא קפיד - מכל מקום אין לסמוך על זה לענין שתוכל לזכות לאחרים. ואם אין הבעל והאשה בעיר אלא בני ביתו - בני
ימילין לרשב בני ביתו בלא רשות משל בעל הבית. אלא במסור ונעמד בו תגן נוחסין עליהן - מוסרין, וצריך להודיע השכלה האכל נבלי, קתני דרצין להודיע מניין אחר.
שא"י

ק"ב

עירובין, פרק שבועי - חלוץ דף פ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)

רש"י

1 **שאני** דהם ראיכא מחיצה – פירש רבינו תם: דין הוא דכופין אותו לעשות לזו קודת.
 2 דמתי מחיצת להדיר לטלטל בחובו אף על פי שנעשו בעל כרחו של אדם, ולא
 3 דמי לעירוב. ודין הכו דמטוס דיהו ובין מטוס קיין – אין לו להחיל בעל כרחו של אדם.
 4 ובקנסתם לא פירש, בן ובספרים דורש שאני דהם ראיכא מחיצתו של פושטן, בן דכי ליכא
 5 מחיצת דאסור לטלטל בחובו – קד הוא שבחף
 6 אוחו לעשות תקנה להדיר לטלטל, אבל אין לנו
 7 לכופו לעשות תקנה לטלטל מן הבית ומן
 8 החצרות לחובו.

9 **אבל** קודה כחתי מנתת שיעוריה – אף על גב
 10 דלזו בעי בעי שיעור גביה, וגם רוחב
 11 משדו מיחא בעי – מכל מקום, כיון דלא בעי
 12 ביחא שיעור חוטא – לא החזירו, ואם אנמי:
 13 אברום פירש: וזה – אם היה מדבק בהיטות
 14 במותל – היו לזו, ובלבר של יזו טיגולת ברוח.
 15 ואין להקשות מהא שמדפסין לולב של אישירה
 16 אפילו ביחא טוב טעם, ודמשע דבמאן דליחיה
 17 דמי, דגבי לובב של מצוה החמיזו, ואם אנמי:
 18 דמשכרין לעיל טעמו של אישירה, אף על גב
 19 דבעי רחב ארבעה ולא אמר מכתת שיעורא כמו
 20 קודרו ואומר רבתי יצחק: דהתם חשיב רוח, כיון
 21 דהזו לעלייה אי לא איסורא דאישירה, אבל קודה
 22 – תרביכי דבמטס שיעורא של חשיבות.
 23 **אלא** כמא פירש אפילו נתמעט מפי נתיאי בן –
 24 – סלקא דערך דכלה דנקט בבירייתא –
 25 משום מן אוחן נקטיה, דאפילו בלה אף צריך
 26 להודיע.

27 **אנב** אורחא קא משמע לן דשתי סעודות היוין
 28 שמונה שיעור גרוגרת – חקשה רבתי
 29 תם, דברכר "כיצד משתתפין" (בבב, תם), רב
 30 שמעון אמר: רוח דחיה לכבר משעל שלב, וב
 31 הדיעו שיעור שתי סעודות ומש ביצים וטעל
 32 ביצה, שהכבר הוא שמונה ביצים. כשתחלק
 33 שמונה גרוגרות לדמש ביצים וטעל שתי ביצה
 34 דהזו היה שיעור שתי סעודות, המצא לכל
 35 ביצה שלש גרוגרות וטעל שמונה של גרוגרות.
 36 דברמש ביצים דרשילי ביצה של ששה טעל
 37 שלשי ביצה. וגרוגרת גדולה מכיית, כדמוכס
 38 ברש"י "תמועני" (שנת א.א.א) ובתורת בתים
 39 קתני, ובפרק בתרא דיתנא (א.א.א) דשיעורו חבמנס
 40 דאין ביה תבלעה מחוקת יזתר מבכיתת
 41 תרגולת, ובכיריות פרק יאמר לו' (ד.א.)
 42 אמרין גבי שי אובל אבילה אתח כו' דאין תי
 43 דבלעה מחוקת יזתר משני יזתיים, ואף על גב
 44 דפלגי תניא לקמן ארביי בטען – כרביה שמעון
 45 קיימא לן, דבבל דובתי אמר כרביה לטנא
 46 טומאת אובלין – דהיינו כרבי שמעון, דבמאן
 47 לקמן בגמרא (פ.א.), וחיזי וחיזי חציה לענא
 48 טומאת אובלין. ולרבי שמעון עולה השעור
 49 כרביה, אבל לשאי תניא בני כן, ובלאזלו תניא
 50 קאי כדמוכס הסוגיא לקמן: ואומר רבינו יצחק
 51 דהיינו חזי כרביה לענא אובליים, וזה
 52 דקטני לקמן בבירייתא וחיזי תניא כו', לא
 53 קאי ארביי מניא דארביי יזודה, אלא ארבי שמעון
 54 ורבי יוחנן בן ברוקא שהיהו שיעור כבר, תרי.
 55 דהא קתני בבירייתא בגמרא כמה שיעור חתי פטי
 56 של שתי ביצים חזי קיימא דרבי יזודה.
 57 משמע דאקי בשמחה דרבי שמעון, דחשיב וחיזי חציה לפסל לא תגויה בשתי ביצים.
 58 והשתא לא קשי דשתי סעודות של עירוב לא קיימא לן כרבי שמעון אלא כרבי
 59 מנאי, או קשי יזודה, כדמוכס לקמן דרב דיקס רובא כרבי מנאי ברש"י "כיצד משתתפין"

60 (ב.א.א), ותרתי רישא נמי דקאמר רב יזודה ורז אדא בר אבהו – היינו כרבי מנאי או כרבי יזודה.

שאני התם דליכא מחיצות. **לשאנא** אחרניא: **מפוד**
שאני, **אחמיר**, **רב חזיא** בר **אשי אמר**: **עושין** לחי
אשירה, ורבי שמעון **פן** לקוש **אמר**: **עושין** קודה
אשירה, **מאן דאמר** קודה - **פל שפן לחי**, ו**מאן**
דאמר לחי אבל קודה, לא, **פתותי** **מכתת** **שעוריה**.
משורה **נתמעט** **הואכל** - **מוסיף ומפנה**, ואין צורך
לדודיע, **נתמעט** **עליהו** - **מוסיף ומפנה**, וצריך לדודיע.
במה הוא **שיעורו**? **במון** **שהו** **מרויבין** - **מזון** **שתי**
סעודות **לכולם**, **במון** **שהו** **מועטין** - **בגרוגרת** **לכל**
אחד ואחד, **אמר** **רבי יוחנן**: **במה** **דברים** **אמורים** -
בתחילת עירוב, **אבל** **בשער** **עירוב** - **כל** **שהוא**, ולא
אמרו **לערב** **בחצרות** **אלא** **כדי** **שלא** **לשבח** **את**
התנוקות. **גמרא** **במא** **עסקינן**? **אלימא** **במון** **אחד**
מא **אירא** **נתמעט**, **אפילו** **במה** **נמי**? **אלא** **בשני**
מינין - **אפילו** **נתמעט** **נמי** **לא**, **דתניא**: **במה** **הואכל**,
מזון **אחד** - **אין** **צורך** **לדודיע**, **משני** **מינים** - **צורך**
לדודיע: **איבעית** **אימא**: **ממון** **אחד**, **ואיבעית** **אימא**:
משני **מינין**, **איבעית** **אימא** **ממון** **אחד**, **מאי** **תמנעט**:
בתמנעט, **ואיבעית** **אימא** **משני** **מינין** - **כלה** **שאני**.
יתוסמין **עליהן** **מוסיף ומפנה** **וכו'**. **אמר** **רב שיבוי**,
אמר **רב חסדא**, **וזאת** **אומרת**: **חלקוין** **עלוי** **הבידיון**
על **רבי** **יהודה**, **דתנן**, **אמר** **רבי** **יהודה**: **במה** **דברים**
אמורים - **בעירובי** **תחומין**, **אכל** **בעירובי** **חצירות** -
מערבין **בין** **לעת** **ובין** **שלא** **לעת**, **בשיטא** **דחלקוין**:
מהו **דתימא**: **הני** **מילי** - **בחצר** **שבין** **שני** **מבואות**,
אכל **חצר** **של** **מבוי** **אחד** - **אימא** **לא**, **קמשימע** **לן**.
במה **הוא** **שיעורו** **וכו'**. **במה** **הוא** **מרויבין**? **אמר**
רב יהודה, **אמר** **שמואל**: **שמונה** **עשרה** **בני** **אדם**.
שמונה **עשרה** **ותו** **לא**? **אימא**: **משמונה** **עשרה** **ואילך**.
מאי **שמונה** **עשרה** **דנקטו**? **אמר** **רב יצחק** **גרייה** **דרב**
יהודה: **לרדי** **מותר** **לי** **מניה** **דאבא**, **כל** **שאיילו**
מתקלקל **למזון** **שתי** **סעודות** **ביניהן** **ואין** **מצעת** **גרוגרת**
סעודות. **ואי** **לא** **(הן** **הן)** **מועטין** **ניהן**. **ואנב** **אורחיה**
קא **משמע** **לן** **דשתי** **סעודות** **היוין** **שמונה** **עשרה**
במה **משנה** **בכל** **מערבין** **ומשתתפין**, **עליהן** **מן**
המים **ומן** **התולה**, **דבר** **רבי** **אילעין**. **רבי** **יהושע** **אמר**:
כבר **הוא** **עירוב**, **אפילו** **מאפה** **סאה** **והוא** **פרוסה** -
אין **מערבין** **בה**. **כבר** **כאסר** **והוא** **שלם** - **מערבין** **בו**.
גמרא

1 **שאני** התם ראיכא מחיצות – ומכיו נמולה הוא, ואינו נוח לשומרו, היולך כופין אותו.
 2 אבל להדיר בטלטול – לעולם אימא לך רבינן דעת. כל שכן לחי – דאין לו שיעור
 3 דארבו ועובי. אבל קודה – צריכה טפח לקבל אריות, וביראה כדי לקבל אריות, והאי
 4 אשירה, כיון דבעי שרפה, דכתיב (דברים יב): "ואשיריהו שרופתן באש" – שיעורה לא
 5 שיעורה היא, דכרופה למה – וקמא. **משורה** **נתמעט**
 6 שיהא לו – משיעורו. ולמאן **מפוד** **שאני** **מפחד** **שחור** **כולו**
 7 במנתותיו, ויחי צריך להודיע – שחור כולו
 8 נתרע בחולתו. וצריך להודיע – לדורוין
 9 שיתוספו אם דעתן לעירוב, ובגין שמערי
 10 משלחה, וטעמא פרישית ליה, ותרתי קתני:
 11 מוסרף ומכח – אם משלו מערב, וצריך להודיע
 12 – אם משלוקי מערב, מיתוספין – מפרש
 13 בגמרא. שיי עירוב – נתמעט משעורו. כל
 14 שהוא – אין צריך להודיע, ורבי יוסף פליג: אתנא
 15 קטנא, ואי אמרו לערב בחצרות – לאחד
 16 שנשתתפו, אלא שלא לשבח – חורת עירוב
 17 חצרות המתנותות הבאי, לקמן מיליין ביה.
 18 **גמרא** **במא** **עסקינן** – דקתנא: **נתמעט** **אין**
 19 **אין** **לדודיע**, **אח** **כלה** **לגמרי** – צריך **לדודיע**,
 20 **על** **בר** **לערב**, **במין** **אחד** – שודרו ומערב מן
 21 המין הראשון, משני מינין – שיערב בשניה ממין
 22 אחר. צריך להודיע – וקא סלקא דערין, והוא
 23 הדין לנתמעט, נתמעט – כלה לגמרי. **איבעית**
 24 **אימא** **משני** **מינין** – ודוקא נקט נתמעט, ודקא
 25 קשיא לן במרייתא – כלה כהני, דבריתא כלה
 26 ודוקא נקט. אבל נתמעט אפילו משני מינין –
 27 אין צריך להודיע. ואת אומרת חלקוין בו' –
 28 ולא תמנא האי' – במה דברים אמורים? לפרשי
 29 אחי. **מה** **דברים** **אמורים** – דצריך דעת,
 30 בעירובי תחומין – שמת אין חול לו לקנות כן
 31 כדי להפסיד לרוח שבגורתו. **שיטא** – דשמעין
 32 מינה דחלקוין, דהא בעירובי חצירות נקט אחי,
 33 והדין "צריך להודיע" – מן תרתי – לעולם
 34 רבי יהודה בהווא מפרש היא, ומתנין דרבא
 35 בחצר שבין שני מבואות, ולא דעינין דרב נחמ
 36 ליה. **קא** **משמע** **לן** – רב שיבוי, דמשכח ליה
 37 מרביה דבכמיי אחד עסקין, ותו לא – בתמיה.
 38 **אין** **מערבין** **בין** **שני** **מבוי** **אחד** **וזו** **מרויבין**, **לרדי** **מותר**
 39 **לי** **מניה** **דאבא** – דלקלאל קתני. **במון** **שום**
 40 מרובים, דגרוגרת דידהו אי יזתר משתי סעודות
 41 – סיג בשתי סעודות, ולא בעינן גרוגרת לכל דו
 42 וחד. כשהן מועטס, ולא מטי גרוגרת ידודו
 43 לשתי סעודות – סיג גרוגרת לכל אחד,
 44 ולכיל. כל שאילו מחלק מוזן שתי סעודות
 45 ביניהן ואין גרוגרת לכל אחד – של שתי סעודות
 46 אדם וזין ממנון גרוגרת של שתי סעודות –
 47 מוכרח ניתו. ותמן במנתותיו דלא בעי בגרוגרת
 48 לכל אחד, אלא: כשיש בו מוזן שתי סעודות –
 49 סיג. וזי לא – שאין מטיין אלא בגרוגרת
 50 של שתי סעודות – לא בעי שתי סעודות, אלא
 51 בגרוגרת לכל אחד. היינו פירוש דמתניתין, ורז
 52 דהיה דנקט שמונה עשרה, ולא טנא כדאמרינן
 53 – אג אובא אחיה, דבעי לפרשי מתניתין נקט
 54 וחשבנא, ולאשמעין דמזון שתי סעודות הזו
 55 שמונה עשרה גרוגרות. **משנה** **כבר** – שלם.
 56 **מאפה** **סאה** – אשפה סאה בכבר אחד, ונטל
 57 ממנו מעט ושויה פרוסה – אין מערבין בו, וטעמא מפרש בגמרא. **כבר** – סקן, במדת
 58 אסור, והוא שלם מערבין בו – ובלבר שיהיו שם בכורות דהרבא בגרוגרת לכל אחד ואחד.
 59 **גמרא**

איתביה

עירובין. פרק שביעי - הלון דף קא תמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

הוספת

1 **גמרא** לאפוקי מדרבי יהושע דאמר פת אין מדי אחרניא לא קא משמעין מן מתניתין
2 ככל - אבולו זין פירות. וזו מהחיה היה אמונתא: התם הוא דבעירובי תחומין ספקין.
3 והתם מודה רבי יהושע. דלביא למיחש משום אבה ב רבא בעירובי תחומי דטעמא
4 משום אבה: כולקמן. אבל בעירובי תחומי - לא חזי רבא תנייה בן תחומי.
5 לישנא אחרניא גרסין: לאפוקי מדרבי מאיר.
6 דאמר: רבי פת אין. במדי אחרניא לא. כפרק
7 ז'ריר' (לעיל אפולו) קא טעמא לן: ככל. ודיא
8 ה.א. איתביה אביי בכל מערבין עירובי
9 תחומי - גרסין ובכל משתתפין שיתוי מכו
10 - בין בפת ובין בין בשאר פירות. וזו אלא אמור
11 ליערב בפת ב' - ובכל מערבין דירשא - הכי
12 אמור בכל מני פת מערבין עירובי תחומי: מאן
13 שמעת ליה דאמר פת אין מדי אחרניא לא יבי
14 יחושע - וללישנא אחרניא רבי מאיר. וקתי
15 ככל - אפתי. ומתניתין גמי. ממאי דבכל דתני
16 אבל מילי קאמור. ולאפוקי מתא רבי יהושע
17 אטא - דילמא כל דקתי אפתי אהא רבי מאיר.
18 דרבי קאמור בכל מני פת מערבין תחומי.
19 ומשתתפין במכו בכל מילי - חוץ ממים ומלת.
20 אלא אמר רבי בר רחב - אי איכא מנהא
21 דאפקא תחומין מדרבי יהושע - אסיפא
22 דמלתא פליגא: דאמר: פרוסה לא. קא משמע לן
23 ככל משום אבה - שבאין ליה דמלתא.
24 שאומרה: אנתו גנון שלימה ואתה פרוסה. לקלולו
25 וזו פרוסה חיה ליה - הלתי - אי חסרון. שוה
26 תוקפה. כי רבי דיימעי. אנו ברמתה. שפנלה
27 תרומה בחולין ועשו ממנה כזו. וזו נטלו ממנה
28 דיימעה ואזו חזי מנאה לתקנה. לית תחום -
29 קנה חיה. איתו חזי חסרון. תפהה בקיים - כרב
30 שפירטה. ותרפ פרוסות בקיים ונראית שלימה.
31 ידעי תיפה - ניכר מקום פירותיה. והיא
32 מפרסיה. דשרא מני חיה - מנין הרבה היו
33 מערבין בה. ודדתיא דרבי לא פת אבה:
34 בני חוקלא? וזאתה קח חן וטון? וכתבי (שם)
35 כד: "לחם אנשים אל תאכל: אלמא: לוחם לא
36 הוא. וענת שיעורים תאכלת אפר רב חסדי -
37 האי שיעורים אל דווקא. דהא שאר מינין טובא
38 דזו בה. אלא לשיעורין תאכלת - במשקל
39 דרך רבנו ולא לשונו. קריכתה בעיריבת שיעורין
40 - מנחה. ולא יפה בתיוקן ערבת חטים שמישה
41 תיקן העונה עגלה ונתה. **משנה** ענות אדם
42 מעה להניי - שהיא מוכר יין. ורד עמו במבוי.
43 אל תחום - מרחב בכורה. ורד עמו בחצר.
44 שיכח לו בעירוב עם הרחי אם יבוא בני המבוי
45 לקחת ממך כד עירוב או יין לשתות? - היא
46 שרדי לא חלק בו. אל פתניו - שאני מעה
47 קונת עד שישקו. ואפילו עירב תחומי הזה
48 לכל האחרים. וזכה גם לזה - אינו עירוב.
49 שרדי לא תחומן לזכות לו במנתה כד בשאר
50 מוכין בעירוב אלא לקנות המעה הררי אינה
51 קניה לו רבין ומעת אין קונת - לא מנחה
52 דעתיה ודיא. ולא היו דעתיה לאקנה. ומנצט
53 משרב לו במעשהו שלא מדעתו.
54 ומורין

1 **גמרא** תנינא דרבי זמנא: "ככל מערבין וגושתתפין
2 חוץ מן תמיס ותמלח"!
3 **הושע**, דאמר: כפר אין, מדי אחרניא לא - קממשמע
4 לן "ככל" איתביה אביי: ככל מערבין עירובי תחומי
5 ובכל משתתפין שיתוי מכוואות, ולא אמרו לערב
6 בפת אלא בהוצר כליכר. מאן שמעת ליה דאמר:
7 פת אין מדי אחרניא לא - רבי יהושע, וקתי:
8 ככל! אלא אמר רבה בר בר חנה: לאפוקי מדרבי
9 יהושע, דאמר: שלימה אין, פרוסה לא - קממשמע
10 לן "ככל" ופדוקסה מאי משמא? ארסא רבי יוכי
11 בן שאול, אמר רבי: משום איבה. אמר ליה רב
12 אחא בריה דרבה לרב אשי: עירבו פולן בפרוסות,
13 מהו? אמר ליה: שקמו יחזור דבר לקלולו. אמר
14 רבי ורזון בן שאול: נימלה הימנה כדי תלתה וכו'
15 דיימעה - מערבין לו בה. והתניא: כדי דיימעה -
16 מערבין לו בה, כדי תלתה - אין מערבין לו בה!
17 כתיב: לא תשאי; הא - בחלת התחום, הא - בחלת בעל
18 הבה. דתני: שיעור חלה אהרן מלשטים ואיבקה,
19 הלישה עישה לעצמו ועישה אהרן מלשטים וכו', אהרן
20 מעשרים ואיבקה. התחום שהוא עישה למכור בשוק,
21 וכן האשה שעשתה למכור בשוק - אהרן מאיבקים
22 משמונה. אמר רב חסדי: תפרה בקיים - מערבין לו
23 בה. והא תניא: אין מערבין לו בה! לא קשיא; הא -
24 דיימעה תפרה, הא - דלא דיימעה תפרה. אמר רבי זרוא,
25 אמר שמואל: מערבין בפת אורן ובפת דותן. אמר
26 בפת אורן - מערבין, ובפת דותן - אין מערבין. אמר
27 רב חייה בר אבין, אמר רב: מערבין בפת עגשים.
28 איני? והא יהיא דהואי בשני דמר שמואל, וישיה
29 לקלביה ולא אקלחיה? והיא דישאר מינים היא, דתני:
30 ואמתה קח לך חסין ושעורים ופול ועגשים ודוחן
31 וכוסמין? וני, רב פפא אמר: יהיא צליה בצואת
32 האדם ונאי, דתני: "והיא בגללי צאת האדם העונה
33 לעיניהם." מאי "וענת שעורים תאכלת"? אמר רב
34 חסדי, אמר רבי: רב פפא אמר: עירבתה מערבין אדם
35 שעורים, ולא מערבית חסין. משנת נותן אדם
36 מעה להניי ולתחום כדי שזכה לו עירוב, דברי
37 רבי אליעזר. והקמים אומרם: לא זכו לו מעותיו.
38 ומורים

ותשע דוחק וכלל פת הוא. אלא לפש רבנה - דכלכא בכפניו גליה בלע ובהא קמא צבב. לא זכו לו מעותיו - פירש הקונטרס: וכן גם
לח - אינו עירוב. שרדי לא תחומן לזכות לו במנתה כד בשאר מוכין בעירוב אלא לקנות המעה - הררי אינה קניה לו רבין ומעת אין קונת - לא מנחה ואפילו זכה
לו על ידי אחר, או לקח המעה וקנה לו מן השוק - אינו עירוב. כיון שדוחקו מתחיל לקנות לו מן החנוני, ואין המעה קונה לו. וכל החכית ששעה הדוני - שלא מדעת בעל הבית קא עביד,
ואין מערבין אלא לדעתו. ולשון הקונטרס גמי מוכיח כן בסמוך.

לעולם בשלא משך - מלאת דרב הונא
ראמיקו בשמשך אהא לפרשי' דהייני
משיבה שרדה לו על ידי אתר. ומשם דבלי אב
קאמר אלא אל הדד ביה כלל.

דבר תורה משה קנות - פירש בקנטורס
כרביב מבורח מן ההקדש: יונתן הבסק רב
לו, וקל ותומר בלוקח מן ההויזות. ורש לקיש

ראמי משיבה מפורשת מן התורה ואין משה
קנות קסבר; ומקדש' אלא ליתפין, רבקי דפי ליח -
משום ל' אל סיבא ביה משיבה דכל חובא אחריה

בי בגא דרומנא איהא. ואין גראה ח' הטעם נמן
כל כן, דמכל מקום נילף מקדש שיקגה גב הבסק?
ל' משיבה ואומר רבינו יעקב משום דרתוי לו מיז

למקמי בחריזין, דפרק 'הלוקח עובר פרתו'
(ברכות י"ג) ורש רבי יוחנן: אין קיה עמיד
עמיקר, וא לא לפרך - מבייביה, ואם היה קונה

משיבה ובסק' לייש לקיש, אם כן, לכבר מביה וזו:
תמיא: אח לכבר בבסק דקאי' אפי' עמיקר?
דרדיש ליה מאכתיבה. מבל מקום מורכזי ביד

דוקא - ישראל נמי בחו דוקא. ורבי אבי גוואא
קאמר דהמך. קונת דער מפרש רבינו יעקב דהייני
טעמא דמעת' קונת דבר תורה - ד'התם קנין

דקרא בבסק מיירי, כראיבנטיה בבבנה רחובי
בבסק: אכול' אכתיבתי' (הריבס ב) 'שירות'
בבסק יקר' (רימה לב). ואף על גב דכתיב 'ספר'

ומקדש' דנפקא לו מת'מם קנין שטר - מכל מקום
סתם קנין דבכל הכותין דבי בבסק. ועוד: מוכח קרא
בדבסק איירי, דהריבס ויקראי כה: 'אל תותר'

בבסק ואלוקתא קאי.
שמא יאמר חסיקו נשרפו בעליה - ואם
תאבה להחזיק בהם עקרו חבטין קנין כל

לגמרי, דהיי דלמיתת. יהיה לחם לחון קונטני
בסק משיבה ודיק רבינו יעקב משום תקת
השוק עשו בן שלא להחזיק תרתי, משיבה

ומעת. ורבינו חסיקו נשרפו בהם יעקב דאם משיבה
לבד' אל חתד - אם כן יאמר דלוקח למכור
נשרפו חסיקו בעליה. ואם התאמר אם כן, בשנתון

הלוקח מעת' אל משך, יאמר לו המוכר נשרפו
מתנותיו בעליה. כיון דאין המשת' קונט' לו ואי

לא תחזיקי בנייה יהודה בן נתן דהייני יסדיל' למור
דלא היישפן להכי, משום ולא כיבש שיתור
ומתשיבה לאחר תנית' דמעתה. כיון דאין מעת'

קונת. אבל לפי תירושו לא נוכל למכר בן. דאם כן,
לא היה לו יאמר למדוש שבט איהו הלוקח נשרפו
חסיקו בעליה. ולא כיבש שיתורו בכסק ארז

משיבת הפירות. כיון דמשיבה לוד' אל היתה
קונת. ר'י לומר: דמעת' נוט' לשומר, ואין טרח'
בהלתלם מנו פירות. דאין יכול להציל אלא

מטורח גולד. ועוד אומר רבינו יעקב דהייני מעת'
אין חסיקו למור נשרפו מתנותיו בעליה. דאפילו לא עליהו שידר' תבם -
הא מרירין בפרק 'המפקח' (בבא מינציט פגא) דאין לחם שמידי אלא בכיקק. ואי לא מותיב לוד כתיב - הוי

שפיתא' לבינו נורא. כדמוכח דהמ' בני הוואו דאוותי' וב' בעירפאת' דאורבנא. ואם התאמר: והיכי היישפן שמא יאמר לו נשרפו חסיקו בעליה. הא ודי עליהו שומר שבר ואם לא יציל ישלם.
דכי והכי גבוי ווי חיי מוכר עליהו שומר שבר, כדמוכח בביר' 'הרהוב' (שם פגא) ב'י הוואו נבאר יודיבו וויי אשמשפי, אוקרו שומשיה תדרר' ביה. ואמר ליה: שיקל וון, ולא שיקלינהו
אנגוב. ואמר דבלי כהאי גוואא לא מביעאי דשומר שבר לא חיי כו. משמש' דאי לא הווא איהו שיקל וון - הוי עליהו שומר שבר. ודכו' דבני נמי חסיקו. הוי נמי שומר שברו אוותי'
רבינו יעקב דלעיל' בני גבוי ווי חיי שומר שבר לא חיי. ודקאמר: לא מביעאי דשומר שבר לא חיי. דכר' פירשה' לא מביעאי דיכא גוואו וון לא חיי. ור' חסיקו וון, וסדילק פישתא מחוץ
שומר שבר - ודכא אפילו שומר ונ' לא חיי. ודכאי גוואא עזר' לפרש באדי' עובדא עבד' (שם פגא) דאמר ליה: ליחדי וון? וון גכך פקדון. דחשבה' לו. ואמר ליה: הוא תורא נקי. ומסית' חלוד'

לא מביעאי דשומר שבר לא חיי כו. דהיינו על כרחך בגוון' לו שבר קאמר. ורש' ע'י למור דאף על גב דגבי ווי חיי שומר שבר - היינו משום דשרי' להוציאם. ואף על גב דנפקיי מעת' אלא
בעירב'. נתן ב'המפקח' (שם פגא) דלא שמשך נתן. מכל מקום מוכר שישמש נתן כיון דרור' תבתי מעת' קונת - אלימ' ביה חולד' לדידאי. וכן כ' דחקק רבנן גלא קני אלא מבייביה. וכן
הכי רשיק' אומר' ר' יוחסי ק' פ' לול כל שמשך נתן וודי דהייני מוכר שישמש נתן אלא לפרש דבר הבטחין בן גראה ספורים גורסי' מנפשתהו. וברייבאיתא עובד' דאורבני' ודכי רבין
יודיה לחלוק בפרק 'ביסוי הדין' (תולין פתא) ע"ב דס' דעשה ורעה גבי הסכין. ופרק קמא דגיטין (גא) ובי דנבטי' בט' בספיתה. ואין להאריך כאן.

ומדוי' כבשאר כל אדם - מפרש בגמרא: בעל הבית שאמר לו חברו לדיק' מעת' זו וזה
לי בעירובי הולך ויחבל לו - שקנה עירוב. דהויאל ואין בעל הבית לילי' למכור כבכות
לא נתכוון לו אלא לעשותו שליח. ונעשה כאומר לו ער' לי. וגי' תוני גופיה. אי אמר
ליה 'ערב' לי אמרתי' בגמרא דקני. וכן אמר בגמרא דקני.

תוני כי אומר ליה וכו' לו - לא נתכוון אלא
לקנות הוינו. ולא ספק קני עשישה שטרו.
ומעת' אפין קונת. ולא נעמה דנתיבה - נמצאו
מערב' לו שלא לדעתה. אבל אם משך כבר
דנתיבו אצלו לכוך - שליח עשאו. עירובי'
תמוזין: דהוי חוב לו ומסד' ליעבד האחר.

ושמא אינו טע' לו. גמרא בארבעה פרקים -
ומתריב' רבי יוחנן לקמן דהגמיר'ו בחיובי' דביתין
דבריהם על דין תורה דמעת' קונת. אף כאן,
מפני תקון שבת - והגמיר'ו דבריהם על דין
תורה בארבעה פרקים אלו - פירק' 'אמו ואת'

בנה בחולין (פגא). עיוס טוב האראשן של פסה.
וערב' יום טוב של עירית. וערב' ראש השנה
וערב' יום טוב האחרון של חג. וערב' יום
הפירוסים בגבולות. ואין ללוקח - איתורו השור
אלא אינו. שנתן לו דתי' מנכוד' עיר' בשה' דתי'

בשר. אם פת - השור אבר הלוקח מה שנתן.
אינו כן - אין משפטיהו אותו על כרדו. ואם
רגה נחם - מחויור' לו את חריני. ביביש' לו בן
טבח ללוקח בשור' זה שוד דיע' על ידי אחר.

שנספר' השור' לאחר. ואמר: לו וזה לו ב' בשם
פלוגי'. ודוא' לא עשאו שליח' לומר אחר חוביכו
שבטי' לו. וזבית' חוא' לו - להוציא מלתו ולקנות'
בשר. שדכל' דרבין ככך. חוא' חוב' לו - שנומיא'

הצוואת. דבר תורה משה קונת - וכרבינו
מפאת' זה ודיק' (ויקרא' ב'ז) יונתן הבסק רבק
לו - קל ותומר בלוקח מן ההויזות. נרשיפ'
חייוד - שנתח' לו משת' עליהו. הלכך. מומקטין

לדבר' ושור' מוכר, ב'י חסדי' דלמית' נפשיה
עליהו ויטיר'ו לאצלנו. אבל בלי - קנין
סודר. למה בית' - פרישת' טעמא' ליעל' אלא
דאיב' וכה' לו - דלא שולח' שליח' אל' כשאר

מוכרין דעלמא. אבל אם ערב' ערב' לו -
שליחא' ויהיה. וסמכא' דמעתה. דקיימא' לו חזקה
למה עושה שליח'ו. פירק' 'יבכל' מערבין'
(שלה' הלכך). משרי' לירישת' חויב'. שמואל'

אפילו כמכיו' שנישלו' קוריותי' - בשבת. דמייקל'
בה רבי יהודה פירק' ב'ר' גנתי' ואמר: מתורין'
לאות' שבת. מעירובין' - כל ביבאי' דאריי'

בבלת'מ קיית' עירוב. גמרא

או לתירו! אמר ליה: בעירובין אמריה לך, ולא יאמר. אמר ליה רב אחא בריה

דאבה' לרב אשי: הלך מקל' פלגיני? והאמר רבי יוחנן: כל מקום שאמר רבי

יהודה 'אמרת' ו'במה' (גמ' פת' 'עירב' לו) - שליח' שוב'. וקני'
רבי יהודה, אמר שמואל: הלך רבי יהודה, ולא

עוד, אלא: כל מקום שישנה רבי יהודה בעירובין

הלך בפתחו. אמר ליה רב חנין בנתתא לרב

יהודה: אמר שמואל אפילו במקומו שנתנו קורותיו

או לתירו? אמר ליה: בעירובין אמריה לך, ולא יאמר. אמר ליה רב אחא בריה

דאבה' לרב אשי: הלך מקל' פלגיני? והאמר רבי יוחנן: כל מקום שאמר רבי

יהודה 'אמרת' ו'במה' (גמ' פת' 'עירב' לו) - שליח' שוב'. וקני'
רבי יהודה, אמר שמואל: הלך רבי יהודה, ולא עוד, אלא: כל מקום שישנה רבי יהודה בעירובין הלך בפתחו. אמר ליה רב חנין בנתתא לרב יהודה: אמר שמואל אפילו במקומו שנתנו קורותיו
או לתירו? אמר ליה: בעירובין אמריה לך, ולא יאמר. אמר ליה רב אחא בריה דאבה' לרב אשי: הלך מקל' פלגיני? והאמר רבי יהודה: אמר שמואל: הלך רבי יהודה, ולא עוד, אלא: כל מקום שישנה רבי יהודה בעירובין הלך בפתחו. אמר ליה רב חנין בנתתא לרב יהודה: אמר שמואל אפילו במקומו שנתנו קורותיו

1 נבא אנבא - רבי יוחנן בן לוי אשמואל, שמואל דאמז הלכה סבה פליגי. ורבי
 2 יוחנן עבה. לא פליגי. הפסולין - לערות דבולן גולתן מדברין חן, דאסמכתא לא
 3 קניא, ומגול גול ליה. כקניא - עירובין, מפריחי יונים - אי תיקומה ויך ליוני. מותר
 4 שביעית - דרדמנא אמר. "אלבאה ולא לסחודה, וזה שדומה מנוון לעבור עבירה על
 5 המנון - רבי יוחנן אמר: ההורה אמרה: אל תשת
 6 רשע ע"ה (שמות כב). כיון שאין אלה אומנות
 7 אלא היא - דקסבר רבי יודנה: אסמכתא שהוא
 8 נסמך על דעתו שהוא יצאנו, ועל אותה
 9 אסמכתא הוא מתנה - קניא, ולא גולתן ניהו.
 10 ומסוללוהו לפי שאין עוסקין בישובו של עולם
 11 דכיון דאין מכירין וקוביאן בטורה ובער בני אדם
 12 - אינן חסין על בהריון מלהפסיד מנוון.
 13 וחכמים אומרים - כי אק סלקא דעתך הייתי
 14 תנא קמא דמתניתין אלמא: "אימתי" חלוקה
 15 היא - ברייתא משום רבי טרפון היא. דאמר
 16 אסמכתא לא קניא. אבל במתניתין לא פליגי בה.
 17 יודנה אדעתא קמא אלא מפרש לעטמה. אין
 18 אחר מנון - שנים שישבו וראו אחי ארז.
 19 ואמר אחר מנון; דרבינו נטר שיהו נטר ואמר
 20 תורה: דרבינו נטר שאין זה נטר. להפליא -
 21 שהיא נטר מפרש על הדוא, ולא בתורת ספק
 22 אי נטר אותו הבא כנגדו. אי קני - אי נגזע.

הדרן עלך הלון

23 **משנה** כיצד משתחפין בו וכל מי שמקבל
 24 מבעדו יום - לסמוך על עירוב זה
 25 וליך - מותר. **גמרא** אין מערבין - לא
 26 הנידון הנכנס לצאת חוץ לתחום על ידי עירוב
 27 אלא לרבי מצה. והיריעהו מבעדו יום ולא
 28 חיריעהו קמח - והיריעהו, אף על פי שלא
 29 תנרעה מבעדו יום ותנרעה משתחבבה -
 30 אמרין: דובר שקדון מן קרית עירוב דעתו
 31 לכך היה. לא חיריעהו עד משתחבבה מאי
 32 בריה איתא? הא לא היה ידע דאיכא עירוב -
 33 דמיא דעתיה עליה הואי. יוצא בעירוב אמו -
 34 עירבה אמו לעצמה, ולא היתה לו בעירוב -
 35 מיליכוהו עמה. דבגופה דמיא דמיתא דרעה
 36 עליה. ולא סני ליה בלא אמת. וכן בני
 37 סוכה - כלומר וכי תטאן בו שש צריך לאמו
 38 קרי ליה - הא ליכא למיטור. דתנן נמי בני סוכה
 39 בו האי גונא, ופרשנין רהם די קטן צריך לאמו.
 40 חייב בסוכה - מתנבין ליה מדרבנן. ואינו קורא
 41 אימי - כיון דלא קרי - הדיא שנתא וכו'
 42 צריך היא. ופרשנין אימא סלקא דעתך גול נמי
 43 קרי - כלומר: לא משותף ליה אין צריך לאמו
 44 עד שהיא ניער משנתו ולא יקרא אימא. הא אי
 45 קרא אימא צריך לאמו משותף ליה - הא אפילו
 46 גדול דרכו בכך. אלא כל שניעור משנתו ואינו
 47 קורא אימא אימא - דלא חזי עד דאיתא
 48 לקמיה - הוי אינו צריך לאמו. וכמה - בר
 49 כמה שש הוי. כפי אימא כבר תמש - קרי ליה
 50 אין צריך לאמו, כל חד לפום חרפיה. אלמא
 51 מבי הוי בר תמש עבי לומיה, וטפי מבי ד לא
 52 קרי ליה צריך לאמו דליפוק. אמר

1 **ואלו** חן הפסולין - מפורש בפרק זה בדר' (שטרייך כ"ב).
 2 **אמר** רבי יהודה אימתי בו כיון שאין לו אומנות בו - אף על גב דמסקינן דפליגי רבנן
 3 עליה דרבי יודנה - הלכה כרבי יודנה. כדפיסק בפרק זה בדר' (שם כ"ב). אמר
 4 רבי אבהו: הלכה כרבי יודנה. ומכאן משמע דשרי לשחוק בקוביא. דאפילו לרמי בר חמא
 5 ומרש פטמא דמשחק קוביא פטול משום
 6 דאסמכתא לא קניא - דרמי לרובך, אבל לרבי
 7 יהודה דמכשר היכא דגמיר אומנות אחריתי -
 8 קסבר דבתיא גונא לאו אסמכתא היא, וטעם דלא
 9 הוי אסמכתא - כדריש הקוגנטר בפרק זה
 10 בדר' (שם כ"ב). משום דלא רמי להדיא דבא
 11 מצינא (ק"ב); אם אוכיר ולא איבער אשלים
 12 אלפא וחי. ודחתם ביה חידו, ולהכי לא גמר ומקי.
 13 דמיעקרא בו אחי - אדעתא דלא לדיב ליה.
 14 אסמכתא קמתני דטועה, וסובר שלא יבא לירי כך.
 15 אבל הבא לא סמך אמירי, משום דלא ידע אי נגזע
 16 או לא ובפרק זה בדר' (שטרייך כ"ה). משמע
 17 גבי מפרחי יונים, דקאמר: תריבא, דאי תנא
 18 דחלה ברעז עצמו - הים הוא אכיר קים לו
 19 בגפשיה דיענא נמי, ולכתי הוי אסמכתא. משמע
 20 היכא דבידו - הדיא אסמכתא נמי. וטפי חרבי
 21 הם: דבספק אידו נשך (בבא מציעא ע"ב). נבי
 22 האי טאן דרבינו ודיווי ודל כזכריה למנון לא חמרא בו,
 23 ופריך מאי שנא דאם אוכיר ולא איבער אשלים
 24 במצינא; ומשני: הים - ביה, הבא - לא ביה.
 25 אומא: משום דלאו ביה הויא אסמכתא טפח
 26 לנתיבא; היכא דבידו למנון, ולא גומ כי החות
 27 דאם אוכיר ולא איבער אשלים במצינא - לא
 28 הויא אסמכתא. וכו' היכא דאין ביה כלל, אפילו
 29 אסמכתא ומקי - כגון קוביא, וכדאי גונא. אבל
 30 היכא דבידו ולא ביה, כי החות תמרא דפשע ולא
 31 נון ליה. ואף על גב דיון מצינא לקות - מכל
 32 מקום חן דתלמי באחרים, דאם לא ירעו למנון לו -
 33 מני מקד - הלכך לא גמר ומקי, ורבי אסמכתא
 34 גמרה. ועוד פירש רבינו טעם אחר: דרוקא כי
 35 הדיא דאם אחר חזר בי שרבינו מחלו, דפרק
 36 "חוב" (שם ט"ב). ויש שפירש אסמכתא חזר
 37 והשליש את שטרו דרנא פשטי' (בבא בתרא
 38 ס"ה). וכל כתיב גונא חשיב אסמכתא. שאני
 39 ממתכין אלא להסמך חבירו על דבריו שפירשנו.
 40 אבל הבא - אדעתא דרבי קעבדו שיריחו או זה
 41 או זה. ואותם המשחקים באמנה - אמור רבינו
 42 יתקן: דאני חייב לשלם. דבמה יקנה? דלמנא
 43 דאמר אסמכתא היא - לא קני אפילו בקיין, אלא
 44 בבית דין חשבו. כדמוכח בגמרא (כ"ב). ולמנא
 45 דאמר לאו אסמכתא היא - הדיא קנה דבריים
 46 בלא קני, כשבכל שנתא חבירו.

הדרן עלך הלון

47 **כיצד** משתחפין מניח את התביע - כל
 48 פירותיו היו רגילים לתביע את התביע
 49 דברתיא לעיל (פ"א); ומאז באותו חבתי
 50 של יין ושל שמן ושל נרטרות ושל שאר כל מני
 51 פירות.
 52 **אין** מערבין אלא לרבי מצה - לעיל, דתנן: אם
 53 באו גברים למודח וכו'. ומתוך כל בגמרא
 54 במרי מוחא. ופירש שם בקטנותו: שצריך לעשות
 55 לפטמי - דהיינו ובר מצה. שהלך לצורך בני עירו. ומתקן על עסק רביע. **שבע** מניח און בריה - דלא מסתבר דאפילו בעירובי חתומין ורובן אין בריה. כדאמרין פרק "כל מערבין
 56 (ל"ה). מכאן ידענא ונא דאפילו חרבונו ליה בריה. **לכון** כי שש יוצא בעירוב אמו - אף על גב דאין מערבין אלא לרבי מצה - מכל מקום יאמר קטן בעירוב אמו דאי אפשר ליה לתניח
 57 משהו בדרך אחריה. אי נמי: כיון נמי איכא מצה לנכנס.

ערביִן. פרק שמיני - כיצד משתתפין דף מג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינולץ)"

חצי חצי הגייה למצאת מומצאת אובלך - לריב יחזקן בן ברוקה בראית ליה דהיינו בכריעה חסר רביע - שיריו הוא שיער בכבר של רובע בק. כאמרו חזונה כשר לחונני. מנצח בכר בפנתיון רובע. וזן שה ביצים חזקה, שלש ביצים בלוח המנוגג. וחצי חזיה ביה חזמה ונמצה - לפסול את הגיה ולטומאת אובלךן שלשה רביעי ביה. ולרבי שמעון שיער בכבר משלש שלש בכר שלמה - שמונה ביצים. חזיה

ארבע חצי חזיה - שתים חצי חזיה - 1
בינה. ר'א שו עשיירויה חרדי - 2
שיעור טומאת אובלךן חצי שיער פסול גייה 3
מונצמג. אלא יש שאומרים פחות שיש שאמרו 4
יותר. דהניא כמה שיער חצי פרם - לפסול את 5
הגייה. חסר קיטנא - בביצים בעננים שיערה. 6
ואילכא דרבי שמעון דאמר במתניתין שתי 7
ביצים. שיער רבי - סאה אחת שרובצה לעשר. 8
ומצא למנן קבין שבה יותר מעשרים וארבע 9
ביצים על. ודקדק לומר שלשית חצי יותר 10
ממנה. ומה חזיה דהוה על ארבעים חזיה יותר 11
ביצים ועוד אחד שיערם ביצה לכל ביצה. 12
דהיינו לחצי פרס אחד משרה ביצה חסרת. וטע 13
שנוקין את אחד מארבעים ביצים. ומפריש לשתי 14
הביצים. חוספס אחד מארבעים וחז' ולא 15
המדקדק בידין הוה אי אפשר להעמידו לקמן. 16
ואני שנתן ששמונה. כמה וקליפתיה - אלא: 17
לא שו לחצי שיער פסול גייה. לא רבי 18
יורה - חסר קיטנא בעי מריה. ואי רבי יוסי - 19
ביצה וקליפתה שחוקה בעי מריה. ואי רבי - 20
ועודות חצי דהיינו פלף. סאה אחת קליפתה - נמי יוס 21
טף אפילו מפלוגי שיערה דחצי פרס דרבי 22
יורה. ור' ר' יורה - חז' בריה דר' חצי 23
פרס ילידה. לא ז' נתון בן ברוקה - ואוקטן 24
אליביה דכבר של רובע הקב שש ביצים שיער 25
המורה. חזיה - שלש. חצי חזיה - ביצה 26
ומצאה שפיטא - דהא רב חסדא נופח הכי 27
מוצאה לעיל אן מתן חזיה לחונני. בונים 28
ש' איש. מרזי' קיטנא - שס. הסאה. דמן 29
נאום. מאדוק. מסומן. מדרת - חצי ששה 30
קבין. וקמארין קב. ארבעה לוגין. ולגו שש היצה 31
לסאה. ואי דיישאו ארבע ביצים לקב, קמאר דאמר 32
שנתן על סאה שיהיה בימי משה, ונתן דרבי 33
מנחם - דהיינו חמישית כשיער הראשון. דרי 34
חיתופס עשרים על סאה ויתוספס חמישית על 35
ארבעה חזיה שמונה וביצה חסר חומס על 36
ארבע - דרי חוספס עשרים וחמש חסר חומס 37
על חמס על חמס דאמר - דרי קעל גבי. והחאה 38
בביר קמאר אלא. דרי ווי דרבי. דאמר 39
לקמן יתירה על דרשומית שתות מלבר. מאי 40
ושבע חזין - למצאה עשרים חוספס לשבעים 41
ארבע על חמס חוספס שחן חומס על שבעים 42
ונתוסק עליה חמס חמישי שתנהיליה. שחא 43
חלק שני למדה הגרולה דהיינו שתות מלבר. 44
לכמות: על החמשה בתוספת של שן החזין. דרי חוספס 45
דרי חומס ויתוספס על שני ביצים וחוספס לק. אד. שדרי 46
חומס, וזו משלש אלה חומס - לא נשאר אפילו חצי ביצה. 47
סאה זו שרובצה לפני הדסה אהא ציפורת וחסה שסכילו 48
ושעור חלה את מעשרים ארבע. כפינת פרק 'חזיה' (K.s. 49)

תנא: וחצי חצי חזיה למצוא מומצאת אובלך. ונתא 1
דין, מאי מקנא לא תני מומצאת אובלך? משום 2
דלא שו עשיירויה לתודי. דתנא: כמה שיער חצי 3
פרם - שתי ביצים חסר קיטנא, דכרי רבי יהודה. 4
רבי יוס אומר: שתי ביצים שחוקות. שיער רבי שתי 5
ביצים ועוד. כמה ועוד? אחר מעשרים בביצה. ואילו 6
גבי מומצאת אובלך תנאי: רבי נתן ורבי דוסא אמרו: 7
כפיצה שאמרו - במהו וקליפתיה. לקטנים אמרו: 8
כפיצה בלא קליפתיה. אמר רפרם בר פפא, אמר רב 9
חסדאי: זו דכרי רבי יהודה ורבי יוס, אבל חתכמים 10
אמרו: כפיצה ומחצה שחוקות. ומאן חתכמים - רבי 11
יוחנן בן ברוקה. פשיטא! שחוקות אהא לאשמועינן. 12
כי אהא רב דימי, אמר: שיער בונים רבי מוריא 13
דקמנונים דמן נאפא, ושיער רבי מאתן ושבע עשרה 14
ביצה. הא סאה דתיקא? אי המדברית - קמאר דאמר 15
הוי, ואי דירושלמית - קעל גבי הוי. ואי דציפורית 16
מתנה ושבע חזין. לעולם דציפורית. איתיה חלמא 17
שוי עשייה? חלמא כמה חזין - חז' אפתי גבי צר 18
לתי? אלא: מהו ועודות דרבי שדי עלייהו. אי הכי, 19
הוי ליה ספא! כינן דלא הוי כפיצה - לא חשיב ליה. 20
תנו רבנן: סאה וירושלמית יתירה על מדברית שתות, 21
ושל ציפורית יתירה על וירושלמית שתות. נמצאת 22
של ציפורית יתירה על מדברית שלש. שלש דמאן? 23
אילמא שלש המדברית, מכדי שלש המדברית כמה 24
הוי - ארבענו וממנא, ואילו עורפא - שחון חלמי! 25
ואלא שלש דירושלמית, שלש דיהה מהו - 26
המשון תימנא, נבי תילתא. ואילו עורפא שחון חלמי! 27
ואילו עורפא - שחון חלמי! אלא אמר רבי ירמיה, הכי 28
קאמי: נמצאת סאה של ציפורי יתירה על מדברית 29
קרוב לשלש שלשה, ושלש שלשה קרוב לקמחצה 30
המדברית! מתקף לה רבינא: מידי "קרב" "קרב" 31
תנני? אלא אמר רבינא, הכי קאמר: נמצאת שלש 32
של ציפורי בעודותיה של רבי, ויתרה על נמצאת של 33
מדברית שלש בעודותיה. תנו רבנן: "ראשת עירוביתכם" 34
כדי

ירמיה, ומפריש דכרי קאמר רבי ירמיה נמצאת סאה 1
לשלש שלשה. פירוש לשלש מדברית מלבר. ולשלש שלה - פירוש 2
מלאא. קרוב למחצה של מדברית. וכעון זה מצעו פרק "בבל מטרבין" (להב). אמר רבי 3
ירמיה: כשהיה עליה שרץ כל בן הנמשות. ומפריש לה רבי ורבי קסק. 4
במה חזין תמי - שחן אחד מעשרים וארבעה במאה תשעים ועשר. ולא בדק בחתולן של חמש עשרה ביצים נותרין, ועלה ליותר מחצי ביצה. איתיה ועודות דרבי - שיער ומצא לכל 5
שתי ביצים של מדברית אחד מארבע ביצים. כאמר דרי לפר ביצים חזיה. למצאה וששים שתי ביצים. ולארבעים ושבע נותרין יותר מחצי ביצה. אי הכי פיר' חלו - ממאן 6
ושבכר. ומשני: כיון דלא רזא את חשיב ליה כן שמועתי בלשון אחד. וקסאי לא בנותא דהי דיקת בה שפי - טפי מבצה הוי, שדרי בעודות של ארבעים ושבע ביצים שלא חשבת שיש 7
יותר מחצי ביצה, ולחכות של חמש עשרה ביצים שלא חשבת שיש יותר מחצי ביצה וגם למעלה בחוספס ציפורית על דירושלמית נשאר של דרקוקב כהן, ובלשון אחר שמועתי 8
אלא איתיה ועודות של רבי שו עלייה. ולא חלקי מובא. וכי פרקינן מאתן ועב' הוי. איתיה ועודות דהן אחת מעשרים לכל ביצה שדי עלייה. דהו למאנן עשר גייה חזי מאתן ושבכר. 9
אי הכי פיר' חלו ועודות דרבי ורבי מעשרים לכל ביצה מעשרים. וגם שן חושמן של דרקוקב ורבי מושנן: כיון דלא רזא את חשיב ליה. שות - מלבר. ושל ציפורית יתירה על 10
ירושלמית שתות - וירושלמית, שתות מלבר. תילתא - קמאר דאמר חזיה ארבעים ושמונה. ואילו עורפא - דהא סאה ציפורית חושמן ושבע. כאמרו 11
לעל, ומדברית קמאר דאמר. ואלא שלש דירושלמית - קאמר. שלש דיהה כמה חזי חומס ושפיטא נבי תילתא - דהא סאה דירושלמית קעל גבי, כאמרנינו לעיל. קרוב לשלש דיה - 12
רשליש דיה ששים וששים, וערפא ששים וששים. ושלש דיה - דהוא ששים וחמש קרוב הוא למחצה מדברית. דהוא שבעים וששים. בעודות דרבי - כי משרתה חלו ועודות דאשבח 13
כדיה שיש, ושעיר בה מאתן וששים וחמש דרודה שששים וששים ושליש ביצה. ויתירה על מחצה ומדברית שלש ביצה. דמחצה ומדברית שבעים וששים.

פרק שמיני - כיצד משתתפין דף פג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן שושן" (רש"י) תוספות

שבעת רבעים קמח ועוד חיבין כחלה - פירושו: שבעה לוגין ועוד, הדיינו ביצה וחומש ביצה, כפישיש קמחונת, והם הם ירושלמינות חמש צפירות. בסוף "כחל גדול" (שבת ע"ב), היה כחוב בספרים: והתנו, וחמשה רבעים קמח ועוד חיבין כחלה - לא "רש"י רש"י יעוד", דהם חמשה רבעים צפירי אייר, והתם לרוב כיצד חיבין רבעים. הרבני כמו פירשו: דאזנא רביי יוסי, ורש"י ליה

שפיר. דהנת מבסכת עדיות (פרק ראשון משנה ב) 1
ומיילי לה חפר קמח ארבעה (ט"ז). כטאי אומר: 2
מקב לחלה כו. והבטין אומרים: חמש רבעים קמח 3
חיבין כחלה. ורבי יוסי אומר: חמש - פטורים. 4
חמש ועוד - חיבים. ומפרש רבנו תם: ודבר רבי 5
יוסי דראשית עריותיבם - היינו דלאחר 6
הפרשת ראשית. ודאי אלה שמי שיעור 7
עריותיבם - הדיינו עשרה מטרות. והוא: 8
"ועוד" - היינו כרי חלה. ומתריבני ירוקם פתח: 9
דריבוי ליה למעשה דשמעתה, דקאמר רבנא חרס 10
שתי ביצים ושחוקת. ושעור רבי שני ביצים ועוד 11
אחד מעשרים סביבה. אם כן, משבעה רבעים קמח 12
ועוד שום ארבעים ושלש ביצים וחומש ביצה 13
במזג חלה, עילה ועדות - שתי ביצים ושלשה 14
ועדות ורבי ירבי יוסי ארבעים חמש ביצים 15
וחומש ביצה ושלש ועדות. אף על פי שהסאן 16
החקינן בתוספת. כמאן תריבסי כורקאי קאי כדמוכח 17
בשמיכת. ובלא תריבסי טיאה דאן הלכה רבי יוסי, 18
כדאמרין בימי שהוציאוריו (מו"ב) הלכה רבי 19
יוסי אמריה. ורבי אבמיס. ואמרין נמי, אמר ליה 20
רבי אלעזר לרב אמאי מה אמור רבנן בני מרדשאי 21
אמר ליה לו. הכי אמר רבי יוחנן: הלכה רבי יוסי. 22
וקאמר תלמידי: מכלל יודיהא פילי עליה. 23
משמע דאין רבי פילי עליה - אף הלכה רבי 24
יוסי. אבל לפום רישא דרשב"א בפרק גרול 25
(שבת ע"ב) ובפרק אלא עברין (פסחים ח"ג) 26
דנקט תלמודא חמש רבעים ועוד חיבין כחלה - 27
ההוא הלכה רבי יוסי. 28
קא סלקא דעתך מאי מרפסת בני עלייה - 29
מפרש רבי יעקב: יתם חתח עלייה בה. 30
עברת מן מרפסת. ומרפסת גבה מן הדחי 31
עשרה, הדרך סולמות יורדין מעלייה למרפסת 32
ומרפסת לחצר. ודרך חצר יוצאים לרשות 33
הדרכים. והמרפסת היא על בני עלייה. ואין בני 34
החצר אוסרים אותה לבני עלייה לפי שהמרפסת היא שלום. הוא דקאמר בסמוך בשתי 35
גזירותא כשבאין בני החתונה דרך עלייה למלאות שאמרת התחונה על העלייה - 36
היינו כדפרשם בפרקינן שמוש עששו מרזיגה בשותפות. וכשאל בני עלייה יחד אוסרים 37
המרפסת לא על זה מושם לוח בשלשול ולוח בשלשול. אבל חתומה הלכותא שירדין בהם 38
מן העלייה לא היו אוסרין לא על זה. ודסולם חרות מרזיגה עליו. והשאר פריך לרב שפיר. כיון 39
דפתח עלייתו הלוותותיהם גבוהים מן החצר עשרים או יותר, אמאי נתני לוח ועמוד שבתצר 40
הגבוהים עשרה. חת בני הלכותא: גבוהים לבני עלייה בשלשול ששה איסורין. אלא רבני 41
חצר על בני עלייה על ידי יריקה, כיון דחל ועמוד היו של שניהם ולא דמי למרפסת שהיא 42
חצר עליו לומר. ואף על פי שחל ועמוד הוא של מרפסת. ויביל להשתמש מן המרפסת 43
בחל ועמוד פתח - מכל מקום אל מקיר לבני עלייה פתח אלא בשלשול. כי במרפסת אף 44
בה דיריין, ואינה יכולה לאסור את החל אלא חצר אל ידי עלייה. ואף על פי שירדין בה מן 45
העלייה ומשתמש בה - אינה אוסרת. כיון וסולם חרות מרזיגה עליו. והא דאמרין 46
בשעתין דשבכאין בני החתונה למלאות אל חשיב לבני החתונה כורקאי - לא משום 47
סדולם חשיב ועל פתח לאסור. אלא על ידי סולם חשיב לבני החתונה ומשתמש בפתח 48
כמו בשלשול. אבל פתח אל חשיב. ולא קדיש טפי בשלשול לאסור. ומענין לאתון הדרים 49
במרפסת. פירושו: שפתח דעלייתו תוך עשרה למרפסת. דהו ליכא כחול סדולם כדמיידי. 50
הכי

כדי עיפוחיבם - פרי עופת הכדורים

וכמה עיפוחיבם המדבר - דכתיב: "והעומר עיפוחיבם" 1
האיפה הוא" - מפיאן אמרו: שביעה רבניים קמח ועוד 2
הייבית כחלה, שהן ששה של ירושלמית, שהן חמשה 3
של צפירין. מפיאן אמרו: האוכל כמדה זו, הרי זה פריא 4
ומבוקר, וחר על כן - רעבתי, פחות מפיאן - מקיקלל 5
במניין. משנה אמשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא 6
עירבו, כל שגבוה עשרה מפתחים - למרפסת, פחות 7
מפיאן - לחצר. חוליות תבוא ושלעל גבוהים עשרה 8
מפתחים - למרפסת, פחות מפיאן - לחצר. בפתח דרבים 9
אמרו: כל שגבוה, אכל במרפסת - אפילו גבוה 10
עשרה מפתחים לחצר. ואינו הוא סמוכה - כל שאינה 11
רוקקה ארבעה מפתחים. גמרא פשיטא: לוח בפתח 12
ולוח בפתח - היינו חלון שבין שתי הצירות. לוח 13
בויריקה ולוח בוריקה - היינו כותל שבין שתי הצירות. 14
לוח בשלשול ולוח בשלשול - היינו חריץ שבין שתי 15
הצירות. לוח בפתח ולוח בוריקה - היינו דרבה פר 16
רב הונא אמר רב נתנן. לוח בפתח ולוח בשלשול 17
היינו דרבי אביר שביי אמר רב נתנן. לוח בשלשול 18
ולוח בוריקה מאי? אמר רב: שנייהן אסורין. והימאיל 19
אמר: נתנין אותו לוח בשלשול, שלוח השמישו 20
בנחת ולוח השמישו בקשה. וכל דבר ששמישו לוח 21
בנחת ולוח בקשה - נתונים אותו לוח ששמישו 22
בנחת. חתן: אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא 23
עירבו, כל שגבוה עשרה מפתחים - למרפסת, פחות 24
מפיאן - לחצר. קא סלקא דעתך, מאי מרפסת 25
בני

כדי עיפוחיבם - שאתם לשים במדבר, עומר לגולגולת: איפה שלשה אבן מנוחות יליף 1
לה בפרק "התורה" (ט"ז). דכתיב (ויקרא מז): "האיפה וריבית חובן אחי (להם) ויהיה" 2
וכתיב (שם): "מעשר חבת כן הבור" וכו' שלשים סאין, ומעשר וריבית כמה חיי - שלשה 3
סאין, והעומר עשרית של שלשה סאין ועוד חמשה עשר עשר סאין, שהן שבעים ושנים לוגין. 4
עשרית דשבעים לוגין שבעה לוגין. עשרית 5
של שני לוגין - חומש הלוג, הוא ויהי 6
וחומשא. והיינו דקאמר שבעה רבעים ועוד 7
רבעים - רבעי הקב, הדיינו שבעה לוגין ועוד 8
ביצה וחומשא. שהן ששה ירושלמית - שרירי 9
ששה מדבריות נעשו חמשה ירושלמית, נשאר 10
לנו לוג מדבריו וחומשו. דביצה וחומשא היי 11
חומש הלוג. ביצה וחמשה חמש ביצים וחומש 12
ביצה אלו תוספת לביצה השניה, הדי לנו 13
וחומשו, וכן נעשין לוג ירושלמי. שרירי ששה 14
וחומשין אלא נעשו חמשה. הרי זה בריא - 15
שאוכל כלל צרכו. ומבדק - שאינו אוכל יותר 16
מדאי וכותב (משלי יג): "וכבן רשעים חסר". 17
משנה: כדי גרסין במנותין: אנשי חצר ואנשי 18
מרפסת בו' - ולא עירבו אלו עם אלו אבל 19
עירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן - מרפסת 20
ארכובה היא. והרבה פתח עליות פתוחין 21
היו. ויציאן בסולם אחד חצר. ומנחה לרשות 22
דרכים ואופסי אף אסורין. והוא הגבל 23
מרפסת עשרה שלא הלכו בסולם אלא להקל, 24
ואמרין תורת מרזיגה עליו ואינו אסורין. 25
כדאמרין כיצד מעברין (לעיל ט"ג). סולם 26
חרות פתח עליו וחרות מרזיגה עליו. והכל 27
חלוק. ומכל מקום שני רשותיו תן ואלן מרזיגין 28
לנו. כל שגבוה עשרה - אם יש בחצר חל 29
או עמוד רבון עשרה עשרה למרפסת - רשת 30
מפסת סילטתו. ומשתמשין תן בו. אבל אל 31
בני חצר. כסמוכה - שהוציאין סמוכה 32
למרפסת. חוליות תבוא - קרקען במרפסת 33
הבוא ורוקפו בו פי הבור סביב. גמרא לוח 34
בפתח ולוח בפתח - שתי הצירות שבי עירבו 35
יש רשות אחת סמוכה לוח ונחת שלוחין 36
להשתמש בה, כפתח או שהוא נוח ליכנס. הייני 37
חלון שבין שתי הצירות - לכוניה: הא אל 38
מביעה לך מאי דיניה אם אסור שלוחין או

מותר - הדיינו חלון שבין שתי הצירות. חתן ביה: רצו - אחד מערבין, רצו - שנים 39
מערבין, ואם אל עירבו בחד - שניהם אסורים להשתמש בה, אם רשות של ארבעה 40
היא. דאין רשות פחות מארבעה נמולן דאסורים בה. הוא גבי כותל שבין שתי הצירות 41
נתן (לעיל ע"ב). היו דראשו פירות - אלו רבין מנאן ואוכלין כן אלו, ולבלי שאל 42
יורידו למטה. אמנם סאן לה דיכא דשוי לתריווה - אסור אהדי. וכל ברשות גמבה 43
מעשרה אמרין מנאן סאין בו ארבעה על ארבעה עשר רבני עשרה וחד רבני רשות 44
דרבנים לבתח על ששה פירות. ודאי חת ארבעה - אסור לתריווה. כל דירק 45
- למעלה מעשרה טפחים. וכל שלשול - עמוק מעשרה טפחים. וכל תשמיש נוח דקריין 46
ליה פתח אל גבוה קרקיעתו עשרה טפחים לוח נמוך עשרה טפחים. לוח בוריקה לוח 47
בוריקה - כל רשות שהיא בין שתי רשותיו וקשה ומשתמש שלוחין, לוח גבוה עשרה 48
ולוח גבוה עשרה ואינו יכולים להשתמש אלא בוריקה - הא אל מביעה לי הדיינו כותל 49
שבין שתי הצירות ואיסורן מפרש במנחה. דקרוני: וכלכלי שלא יורידו למטה, אלגנא: 50
אסורים עם שניק. הייני חרין - חרין גמי אסור לתריווה, דאא תפסק רשות חרית. וכין 51
דחמשישו שוה שלשום - אסורין בו (לעיל ע"א). חרין שבין שתי הצירות. 52
עמוק מוז עשרה לוח שתי לארץ - נתנין אותו לוח ששה לארץ. דהיה לוח חמשיש 53
בנחת ולוח בקשה בו שמיני עשרה אלו לשניק ונחת או לשניק וקשה - שניק אסורין 54
בו. לוח בפתח ולוח בוריקה - כמאן שחצו ונבחה חוצו ו גבוהה - וכל ששה ביניהם 55
מוז עשרה ולוח שוה לארץ, הייני וריבה בר כר הוא - בפרק "הלך" (שם) דאמר: כותל שבין שתי הצירות, 56
בפתח ולוח בשלשול - כן חצר גבוהה מן החל עשרה דיניה משתמשת עליו בחול אלא בשלשול, החברה שוה חל. הייני רבי ישיבי - בפרק "הלך" (שם). כל בשלשול ולוח 57
בוריקה - כן חצר ו גבוהה מזה החל עשרה. ואל גבוהה מנוט ששה. מאי - לשיקטת בקשה הוא. ודאי כל שלשול אמרתי קדשה הוא. ואי דילמא 58
לבי וריקה הוה שלשול תשמישו בנחת הוא. ומותר. וזה שבוריקה - אסור, אם אל עירבו אלו עם אלו אלא אלו לעצמן ואלו לעצמן.

[דף י"ז ע"א]

מאן דבעי ישמעין טבאות מן ההיא דרבי שמואל בר נחמן (שמואל א ז) ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ושם שפט את ישראל ויבן שם מזבחה לה' כתיב (שמואל א ט) וירם הטבה את השוק והעליה וישם לפני שאול וגו' ר' שמואל בר נחמן אמר שקא ושופה ר"י אמר שוקא ואליה רבי לעזר אמר חוזה ושוק דא"ר לעזר חוזה ושוק לכהנים בבמה גדולה ולבעלים בבמה קטנה רבי זעירא בשם רבי לעזר עזר העולה לכהנים בבמה גדולה ולבעלים בבמה קטנה רבי זעירא בשם ר' ירמיה תרומת תודה לכהנים בבמה גדולה ולבעלים בבמה קטנה ר"י בעי הלילה מהו שיהא כשר בבמה התיב ר' לעזר והכתיב (שם יד) ויאמר שאול פצו בעם ואמרתם להם הגישו אלי איש שורו וגו' וכתיב (שם) ויגידו לשאול לאמר הנה העם חומאים לה' לאכול על הדם וגו' הא כיצד הלילה לחולין והיום למוקדשין כד שמע ר"י אמר יפה לימדנו רבי לעזר רבי פינחס בשם רבי יוסה בי רבי אילעאי כתוב אחד אומר (תהילים עח) ויטוש משכן שילה וכתוב אחר אומר (שמואל א א) ותביאהו בית ה' שילה הא כיצד בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה א"ר זעירה ובלבד י' טפחים כבנין הבית והא כשם שהיה אהל מועד נטוי כך אהל שבשילה נטוי א"ר יוסי רבי בון (שמות לט) קרסו קרשיו בריהו ועמודיו ואדניו והיו הקרסים נראין מתוכו ככוכבים ברקיע רבי חייה רבה אמר לר"ש ברבי אני שמעתי מאביך שכל חופות שהיו לא היו אלא בתוך חלקו של בנימן מה טעמא (דברים לג) ובין כתיפיו שכן והא כתיב (תהילים עח) וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר ויבחר בשבט יהודה וכי ביהודה בחר אלא בחירה ובהורה מה בחירה שנאמר להלן בנימן בכלל אף בחירה שנאמר כאן בנימן בכלל רבי יונה ר' אבהו בשם ר' יוסי בן הנינה (דברים לג) ורצון שוכני סנה קדשים המרצין נאכלין בחלקו של יוסף א"ר אבודמה דציפורן כראש תור היה נכנס מתוך חלקו של יוסף לתוך חלקו של בנימן והיה המזבחה נתון עליו מה טעמא (יהושוע טז) ונסב הגבול מזרחה תאנת שילה עד איסכופיה דשילה רבי יונה רבי אבהו בשם רבי יוסי בן הנינה ורצון שוכני סנה ששרת שכינה בסנאיו של יוסף ר' לעזר בשם ר' הושעיה ממה שנאכלו קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה לא צריך השונה להזהיר על אכילתן אלא על עלייתן מה טעמא (דברים יד) השמר לך פן תעלה עולותיך פן תעלה עלייתך רבי שמעון בן מיישא בעי קומי רבי לעזר מהו הרואה שילה או שילה ומשכן שילה א"ל שילה ומשכן שילה

[דף י"ז ע"ב]

כגון הדא בית מעון אלא שזה מפסיק וזה אינו מפסיק ר' יסא בשם ר' יוחנן זה סימן כל זמן שהארון מבפנים הבמות אסורות יצא הבמות מותרות ר' זעירא בעא קומי ר' יסא אפי' לשעה כגון ההיא דעלי ר' אבהו בשם ר' יוחנן (דברים יב) שם (דברים טז) שם מה שם שנאמר להלן הבמות אסורות

אף שם שנאמר כאן הבמות אסורות ר"ש בן לקיש בעא קומי ר"י מעתה אם אין ארון אין פסח א"ר יוסי בי ר' בא אזכרה אזכרה מה אזכרה שנאמר להלן הבמות אסורות אף אזכרה שנאמר כאן הבמות אסורות וכן היה ר' יודה ור' שמעון אומר מעשר שני בנזב ובגבעון ניהא כר' יודה דרבי יודה אומר הטאת פסח ליחיד בכמה גדולה אין הטאת פסח ליחיד בכמה קטנה כר' שמעון דרבי שמעון אמר אף הציבור אינו מביא אלא מה שקבע עליו הכתוב סבר ר"ש משנקבע מעשר שני עוד לא פסק. מניין שהכהנים יוצאין ידי חובתן בחלה ובתרומה וישראל במעשר שני בפסח תלמוד לומר (שמות יב) תאכלו מצות ריבה יכול יצאו ידי חובתן בכיכורים תלמוד לומר בכל מושבותיכם תאכלו מצות מצה הנאכלת בכל מושב יצאו כיכורים שאינן נאכלין בכל מושב התיבון הרי מעשר שני הרי הוא נאכל בכל מושב ראוי הוא להיפדות ולהיאכל בכל מושב רבי בון בר חייה בעי מעתה הלוקח בכסף מעשר שני טמא כר' יהודה הואיל ואינו ראוי להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בו ר' שמעון בן לקיש בעי מעתה חלת עיסת מעשר שני בירושלם הואיל ואינה ראויה להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בה יכול יצאו ידי חובתן בחלות תודה ורקיקי נזיר תלמוד לומר (שם) שבעת ימים מצות תאכלו מצה הנאכלת כל שבעה יצאו חלות תודה ורקיקי נזיר שאינן נאכלין כל שבעה ר' יונה בשם רבי שמעון בן לקיש ממה שנאכלו חלות תודה ורקיקי נזיר בכל ערי ישראל לא צריך השונה להוציאן ממושב ר' יוסה בשם ר' שמעון בן לקיש זאת אומרת שנאכלו חלות תודה ורקיקי נזיר בכל ערי ישראל לא צריך השונה להוציאן ממושב ניהא חלות תודה ורקיקי נזיר לא כן א"ר יוחנן לית כאן נזירות נזירות חובה היא א"ר בון בר כהנא תיפתר שקרבה הטאתו

[דף י"ח ע"א]

בשילה עולתו ושלמיו בנזב ובגבעון ר' עזרה בעון קומי ר' מנא לא כן א"ר בשם ר' יוסה שלמי הגיגה הבאים בכמה כשירים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה אלא כר' יודה דר"י אמר הטאת פסח ליחיד בכמה גדולה אין הטאת פסח ליחיד בכמה קטנה לא אתיא אלא כר' שמעון דר' שמעון אמר מכיון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר ביין וליטמא למתים אית תניי תני מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלם אית תניי תני מנוחה זו ירושלם נחלה זו שילה מאן דאמר מנוחה זו שילה (דברים יב) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה נחלה זו ירושלם (ירמיהו יב) העיט צבוע נחלתי לי מ"ד נחלה זו שילה (שם) זאת מנוחתי עדי עד וגו' לאחד שעשה לו הבילה והיה נינח בה כך באהל מועד נאסרו הבמות בנגלגל הותרו הבמות בשילה נאסרו הבמות בנזב ובגבעון הותרו הבמות בירושלם נאסרו הבמות למלך שאמר לעבדו אל תשתה יין לא מטבריא ולא מקיסרין ולא מציפורין הא בינתיים מותר כך באהל מועד עשו ארבעים חסר אחת בנגלגל עשו ארבע עשרה שבע שכיבשו ושבע שהילקו בשילה עשו שלש מאות וששים ותשע בנזב ובגבעון עשו חמשים ושבע שלש עשרה בנזב וארבעים וארבע

גמרא תני סירוניס יצא סירוסיס לא יצא סירונין קיטועין סירוסיס חד פרה חד אמר ר' חגי סירוניס והלוגלוגות ומי גדול כחכמה או בשנים איצורכת לחברייא אמרין ניסוק נישאול לבית ר' סלקין מישאול ואמרון יצאת שפחה משל בית רבי אמרה להם היכנסו לשנים אמרון ייעול פלן קמי ייעול פלון קמי שרון עלין קטעין קטעין אמרה להם למה אתם נכנסין סירונין סירונין חד רבי הוה טעון פרחינין ונפלין מיניה אמרה ליה ר' נתפזרו הלגלוגין אמרה לה אתייא מטאטא ואייתת אלבינה ר' מנא אמר בשם ר' יודה שאמר משם ר' יוסה הגלילי הפסיק בה כדי לקרות את כולה לא יצא ידי חובתו ר' בא רב ירמיה בשם רב הלכה כר' מנא שאמר בשם ר' יהודה שאמר משם ר' יוסי הגלילי הפסיק בה ר' יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק אף בהלל ובמגילה כן אבא בר הונא ורב חסדא הוון יתבין אמרין אף בתקיעות כן סלקון לבית ר"ש רב הונה בשם רב אפילו שמען עד תשע שעות יצא א"ר זעירה עד דאנא תמן איצרכת לי סלקית להכא שמעית דאמר ר' יסא בשם ר' יוחנן אפילו שמען כל היום יצא והוא ששמען על סדר ר' יוסה בעי היה זה צריך לפשוטה ראשונה וזה צריך לפשוטה אחרונה תקיעה אחת מוציאה ידי שניה ר' בון בר חייה בעי כגון קרית שמע וברכותיה היא ולא ברכותיה ברכותיה ולא היא הפסיק שלישה וחזר והפסיק שלישה ובקורא משערים ובכל אדם משערים א"ר מתניה לא מסתברא בקורא מנשה הוה יתיב קומי ר' זעירה ואינמנס א"ל חזור לך דלא כוונית היה כותבה

[דף י"ט ע"ב]

הדא אמרה שהוא מותר בעשיית מלאכה נאמר בארבעה עשר בכרכים ודורשה ובלבד שלא יפליג עצמו לעניינות אחרים: ומגיהה: תני אין מדקדקין בטעויותיה ר' יצחק בר אבא בר מחסיה ורב חננאל הוון יתיבין קומי רב חד אמר יהודים וחד אמר יהודיים ולא חזר חד מינהון ר' יוחנן הוה קרי כולה יהודים ר' חלבו רב ירמיה בשם רב כתוב אומר (אסתר ט) ספר וכתוב אחר אומרת (שם) איגרת הא כיצד קל היקילו בתפירתה שאם תפר בה שנים או ג' תכים שהיא כשירה: **הלכה ג' משנה** בן עיר שהלך לדרך ובן כרך שהלך לעיר אם עתיד לחזור למקומו קורא כמקומו ואם לאו קורא עמהם:

גמרא ניהא בן כרך שהלך לעיר שזמנו מאוחר בן עיר שהלך לדרך ואין זמנו מוקדם אמר ר' יודן לית כאן בן עיר שהלך לדרך ותניי דבי ר' כן בן כרך שהלך לעיר א"ר יוסי אף כאן בעתיד להשתקע עמהן אמר ר' יוסה והוא שיצא קודם לשהאיר מזרח אבל אם יצא לאחר שהאיר המזרח כבר נפטר רב נחמן בר יעקב בעי מעתה גר שמל לאחר שהאיר המזרח כבר נפטר

[דף כ' ע"א]

ר' בון בר חייה בעי בן עיר שעקר דירתו לילי המשה עשר נתחייב כאן ובן כרך שעקר דירתו בליל ארבע עשר נפטר מיכן ומיכן בן עיר מהו שיוציא בן כרך ידי חובתו ייבא כהדא כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן בן כרך מהו שיוציא את בן עיר ידי חובתו וייבא כהדא כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן או ייבא כהיא דאמר ר' הלבו רב חונה בשם ר' חייה רבה הכל יוצאין בארבעה עשר שהיא זמן קריאתה ר' יודן בעי בן עיר שנתן דעתו לעקור דירתו לילי המשה עשר לא מתניתא היא בן עיר שהלך לכרך מתניתה כשהיה בכרך מה צריכה ליה כשהיה בעיר אבל מפרשי ימים והולכי מדברות קוראין כדרך כ"ד א"ר מנא בעתיד לחזור למקומו אמר ר' פינחס (אסתר ט) על כן היהודים הפרזים פרוז היה באותה שעה:

הלכה ד' משנה מאיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו ר"מ אומר כולה ר' יודה אומר מאיש יהודי ור' יוסי אומר מאחר הדברים האלה:

גמרא ר' אבהו בשם ר' לעזר מ"ד כולה על בן עיל כל דברי האגרת הזאת מ"ד מאיש יהודי ומה ראו על ככה מ"ד מאחר הדברים האלה ומה הגיע אליהם ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי מ"ד כולה וכל מעשה תקפו וגבורתו מ"ד מאיש יהודי ופרשת גדלת מרדכי ומ"ד מאחר הדברים האלה אשר גדלו המלך ר' יוסי כי ר' בון בשם רבי יהושע בן לוי תוקף כל תוקף את כל תוקף תוקף זה תוקפו של המן כל תוקף זה תוקפו של מרדכי את כל תוקף זה תוקפו של אחשורוש תני ר"ש בן יודי אומר מבלילה ההוא ממקום שהיתה מפלתו של המן משם היתה גדולתו של מרדכי ר' בא רב ירמיה בשם רב הלכה כר' מאיר דהוא אמר כולה ר' זעירה בשם ר' יוחנן בעירוובין ובתענית ציבור נוהג הכל כר' מאיר ר' יעקב בר אחא בשם ר"י אף במגילת אסתר נהגו הכל כר' מאיר ר' הלבו רב מתנה יוסי בר מנישיא בשם רב בין כמ"ד כולה בין כמאן דאמר מאיש יהודי בין כמ"ד מאחר הדברים האלה ובלבד מספר שלם ר' הלבו רב מתנה יוסי בר מנישיא בשם רב אם היתה כתובה חומשין אין קוראין בה רבים אמר ר' תנחומא

[דף כ' ע"ב]

מפני ההדיומות עולה בירייה ר' לעזר בשם ר' חנינה רגיל צריך לקרותה בלילה ולשנותה כיום הוינן סברין מימר לשנות משנתה אמר רבי אבא מרי בבלייה לשנות קרייתה ר' ברכיה ר' הלבו עולה בירייה רבי לעזר בשם ר' חנינה עתיד הקב"ה להיעשות ראש חולה לצדיקים לעתיד לבא מה מעמא (תהילים מח) שיתו לבכם לחולה לחולה כתיב והצדיקים מראין אותו באצבע ואומרים כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו עלמות עלמות בעלמות בוריוות עלמות כאילין עלמות תירגם עקילם אתא נסייא עולם שאין בו מות והצדיקים מראין אותו באצבע ואומרים כי זה אלהים אלהינו עולם

ועד הוא ינהגנו עלמות הוא ינהגנו בעולם הזה הוא ינהגנו לעתיד לבוא ר' חלבו רב המא בר גוריא בשם רב המא בר עוקבא בשם ר' יוסי בן הנינה (אסתר ט) משפחה ומשפחה מיכן למשמרות כהונה ולויה שיהו במילין א"ר חלבו מיכן לבית הוועד שיהא במל שמעון בר בא בשם ר' יוחנן (שם) וזכרם לא יסוף מזרעם מיכן שקבעו לה חכמים מסכת:

הלכה ה' משנה הכל כשירין לקרות את המגילה חוץ מהרש שומה וקטן ר' יהודה מכשיר בקטן אין קורין את המגילה ולא מולין ולא מובלין ולא מזיין וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנין החמה וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר:

גמרא אמר רב מתנה דר' יוסי היא אמר רבי יוסה הוינן סברין מימר מה פליגין ר' יוסה ורבנן בשמע דכתיב בה שמע הא שאר כל המצות לא מן מה דרב מתנה אמר דר' יוסי היא הדא אמרה היא שמע היא שאר כל המצות ומה טעמא דר' יוסה (שמות טו) והאזנת למצותיו שמע אוניך מה שפיק מדבר

[דף כ"א ע"א]

רב הסדא אמר לית כאן הרש באשגרת לשון היא מתניתא א"ר יוסה מסתברא יודה רב הסדא בתרומות דהיא דר' יוסי אתא רבי הנניה בשם רב הסדא דר' יוסה היא א"ר יוסי בי ר' בון על כורחך את אמר דהיא דר' יוסה דתנינן חמשייתא אחרייתא ולא תנינתה עמקן הוי סופך מימר דר' יוסה היא ר' יהודה מכשיר בקטן אמר ר' יודה קטן הייתי וקריתיה לפני ר' טרפון בלוד אמרו לו קטן הייתה ואין עידות לקטן א"ר מעשה שקריתיה לפני ר' יהודה באושה אמרו לו אין זו ראייה היא שהוא מתיר מיכן והילך נהגו הרבים לקרותה בבית הכנסת בר קפרא אמר צריך לקרותה לפני נשים ולפני קטנים שאף אותם הוו בספק ר' יהושע בן לוי עבד כן מכנש בנוי ובני בייתיה וקרי לה קומיהון אין קורין את המגילה עד שתנין החמה דכתיב (אסתר ט) ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם ולא מולין דכתיב (ויקרא יב) וביום השמיני ימול בשר ערלתו ולא מובלין דכתיב (במדבר יט) והזה ומבל מה הזייה ביום אף טבילה ביום מניין שההזיה ביום דכתיב (שם) והזה המהור על הטמא ביום השלישי כל מהוייבי טבילות מובלין כדרכן ביום חוץ מן הנידה ויולדת שאינן מובלות אלא בלילה נידה שעבר זמנה מובלת בין ביום ובין בלילה דרשה ר' חייא בר בא לצורייא נידה שעובר זמנה מובלת בין ביום בין בלילה תמן אמרין אפילו עיבר זמנה לא מפני המותה מפני כלתה אשה אחת משל בית רבותינו ראו אותה מובלת כדרכה ביום נאמר מעיברת זמן הוות נידה שנאנסה ומבלה ר' שמי בשם רב מהורה לביתה וממאה למהרות ר' לעזר בשם ר' הנינה ממאה בין לביתה בין למהרות מה טעמא (ויקרא יג) וכובס שנית ומהר מה הראשונה לדעת אף השנייה לדעת מניין

שהראשונה לדעת (שם) וצוה הכהן וכבסו לדעת ואנן חמי רבנן מקדמין לעיבורה רב נחמן בשם ר' מנא מצוה להקדים כדי לזרז במצות:

[דף כ"א ע"ב]

הלכה ו' משנה כל היום כשר לקריאת המגילה ולקריאת ההלל ולתקיעת שופר ולנטיילת לולב ולתפלת המוספין ולמוספין לזידי פרים ולזידי מעשר ולזידי יום הכיפורים לסייכה לשחיטה לתנופה ולהגשה לקמיצה להקטרה למליקה לקבלה להזייה ולהשקיית סוטה ולעריפת העגלה ולטהרת מצורע:

גמרא כל היום כשר לקריאת המגילה דכתיב (אסתר ט) ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלום בהם לקריאת ההלל דכתיב (תהילים קיד) זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו לתקיעת שופר דכתיב (במדבר כט) יום תרועה יהיה לכם לנטיילת לולב דכתיב (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון לתפלת המוספין ולמוספין דכתיב (ויקרא ז) ביום צותו את בני ישראל וגו' לסייכה לשחיטה לתנופה להגשה לקמיצה ולהקטרה למליקה לקבלה להזייה דכתיב ביום צותו את בני ישראל:

הלכה ז' משנה כל הלילה כשר לקצירת העומר להקטר חלבים ואיברים זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל היום ושמצותו בלילה כשר כל הלילה:

גמרא כל הלילה כשר לספירת העומר א"ר יוחנן דר"א בר"ש היא דר' לעזר בי ר"ש אמר מהחל לקצור (דברים טז) תחל לספור מעתה יצא לו הויך

[דף כ"ב ע"א]

לתחום כיון שהשייכה יתחיל לקצור איפשר לו לכווין לפיכך כל הלילה כשר היה מקריב מנחת העומר וניטמאה בידו אומר ומביאין לו אחרת ואם לאו אומר לו הוי פיקח ושתוק דברי ר' ר' לעזר בי ר"ש אומר לעולם אומר לו הוי פיקח ושתוק שאין עומר שנקצר שלא למצותו כשר סבר ר' לעזר בי ר"ש שאין העומר בא מן העלייה. א"ר אתיא דר' לעזר בר"ש בשיטת ר"ע רבו של אביו דתנינן תמן כלל א"ר עקיבה כל מלאכה שאיפשר לה לעשות מע"ש אינה דוחה את השבת וכל מלאכה שא"א לה להיעשות מע"ש דוחה את השבת והא תנינן מעשה שעברו יותר ממ' זוג ועיכבן ר"ע בלוד מפני שהיו מ' זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה מעכבו מקצירת היום מה את עבד לה כקצירת הלילה או כבא מן העלייה אין תימר כקצירת הלילה אישכחת אמר חדא פלגו בין ר' לעזר בי ר' שמעון ובין רבנן דרבנן אמרין קצירת היום כקצירת הלילה ור' לעזר בי ר"ש אומר אין קצירת היום כקצירת הלילה אין תימר כבא מן העלייה אישכחת אמר תרתין פלגוון בין ר' אלעזר בי ר"ש ורבנן דרבנן אמרי קצירת היום כקצירת הלילה ור' לעזר בי ר"ש אומר אין קצירת היום כקצירת הלילה רבנן

אמרי הבא מן העלייה כשר ור' לעזרי בי ר"ש אומר הבא מן העלייה פסול רשב"ל בעי קצירת העומר
 מהו שידחה את השבת ביום התיב ר' אביי והתנינן מצותו לקצור בלילה נקצר ביום כשר ודוחה את
 השבת ולא קבליה א"ר אחא חזר ביה רשב"ל מן הדא כיון

[דף כ"ב ע"ב]

שחשיכה אמר להן בא השמש אומר הוין בא השמש אומר הוין מה אנן קיימין אם ללילה כבר הוא
 אמור אלא אם אינו עניין ללילה תניהו ליום דבר שהוא דוחה את השבת ביום מכשיריו מהו שידחו
 את השבת בלילה והא תנינן העמידו עושי חביתין לעשות חביתין תיפתר בחול תנה ר' חייה ר' אדא
 זהו סדר תמיד לעבודת בית אלהינו בין בחול בין בשבת והא תנינן קצרוהו ונתנהו בקופות
 והביאוהו בעזרה והיו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי א"ר יוסה מכיון שהתחיל במצוה
 אומר לו מרוק התיב ר' יודן קפודקייא קומי ר' יוסי הגע עצמך שבא מן העלייה כיון שלא התחיל
 במצוה אין אומרים לו מרק התיב ר' יעקב בר סוסי קומי ר' יוסה והא תנינן שעל מהלך לילה ויום
 מהללין את השבת ויוציאין לעדות החדש א"ל מכיון שהיום צריך ללילה והלילה צריך ליום כמי שכולו
 יום אמר ר' יוסה בי ר' בון ולא למפריעו הוא קדש מכיון שהוא קדש למפריעו הוא יום הוא לילה:

הדרן עלך פרק הקורא למפרע

פרק ג

הלכה א' משנה בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין בדמיה בהכ"נ בהכ"נ לוקחין תיבה תיבה
 לוקחין מטפחות מטפחות לוקחין ספרים ספרים לוקחין תורה אבל אם מכרו תורה לא יקחו ספרים
 ספרים לא יקחו מטפחות מטפחות לא יקחו תיבה תיבה לא יקחו בהכ"נ בהכ"נ לא יקחו את הרחוב
 וכן במותריהן:

גמרא א"ר יוחנן דר' מנחם בי ר' יוסה היא דר' מנחם בי ר' יוסה אמר רחובה של עיר יש לה קדושה
 שכן מוציאין ספר תורה וקורין בו ברבים ברם כרבנן עשו אותו כהרחק ארבע אמות ר' ירמיה ר'
 שמואל בר חלף בשם רב אדא בר אחוה המתפלל לא ירוק עד שיהלך ארבע אמות א"ר יוסה בי ר'
 בון וכן הרוקק אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות תני המתפלל לא יטיל מים עד שיהלך ארבע אמות
 וכן המטיל מים אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות א"ר יעקב בר אחא לא סוף דבר עד שיהלך ארבע
 אמות אלא אפי' שהא כדי הילוך ארבע אמות

[דף כ"ג ע"א]

אם אומר את עד שיהלך ארבע אמות יהא אסור אף אני אומר אחר בא והטיל שם ביישנאי שאלון
 לר' אימי מהו ליקח אבנים מבית הכנסת זו ולבנות בבית הכנסת אחרת אמר לון אסור א"ר חלבו

לא אסר ר' אימי אלא מפני עגמת נפש ר' גוריון אמר מוגדלאי שאלון לרשב"ל מהו ליקח אבנים מעיר זו ולבנות בעיר אחרת אמר לון אסור הורי ר' אימי אפי' ממזרח למערבה אסור מפני הורבן אותו המקום מהו למכור בית הכנסת וליקח בית המדרש מילתיה דר' יהושע בן לוי אמרה שרי דא"ר יהושע בן לוי (מלכים ב כה) וישרף את בית ה' זה בית המקדש ואת בית המלך זה פלמין של צדקיהו ואת כל בתי ירושלים אלו ד' מאות ושמונים בתי כניסיות שהיו בירושלים דא"ר פינחס בשם ר' הושעיה ארבע מאות ושמונים בתי כניסיות היו בירושלם וכל אחת ואחת היה לה בית ספר ובית תלמוד בית ספר למקרא ובית תלמוד למשנה וכולהם עלה אפסיינום ואת כל בית הגדול שרף באש זה מדרשו של רבן יוחנן בן זכאי ששם היו מתנין גדולותיו של הקב"ה כגון (שם) ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן הדא דאת אמר בבית הכנסת של יחיד אבל בבית הכנסת של רבים אסור אני אומר אחד מסוף העולם קנוי בו והא תני מעשה בר"א כי ר' צדוק שלקח בית הכנסת של אלכסנדריים ועשה בה צרכיו אלכסנדריים עשו אותה משל עצמן עד כדון כשבנייה לשם בית הכנסת בנייה לשם חצר והקדישה מהו נישמעיינה מן הדא קונם לבית הזה שאיני נכנס ונעשה בית הכנסת הדא אמרה בנייה לשם חצר והקדישה קדשה אימתי קדשה מיד או בשעת התשמיש נישמעיינה מן הדא העושה תיבה לשם ספר ומטפחות לשם ספר עד שלא נשתמש בהן הספר מותר להשתמש בהן הדיוט משנשתמש בהן הספר אסור להשתמש בהן הדיוט ומה אם אלו שנעשו לשם ספר אינן קדושות אלא בשעת התשמיש זו שבנייה לשם חצר לא כ"ש אלו שעשאן לשם חולין והקדישו מה הן כמה דאת אמר תמן בנייה לשם חצר והקדישה קדשה והכא עשאם לשם חולין והקדישין קדש כלי שרת מאימתי הם

[דף כ"ג ע"ב]

קדושין מיד או בשעת התשמיש אין תימור מיד ניהא אין תימור בשעת התשמיש כאחד הם קדושים ומתקדשין ניהא של משה שנתקדשו בשמן המשחה ובדם ושל שלמה כאחד הם קדושין ומתקדשין בכניסתן לארץ היו מפנין מתוך של משה לתוך של שלמה לא היה שם של משה כאחת הם קדושים ומתקדשין בעלייתן מן הגולה היו מפנין מתוך של שלמה לתוך שלחן לא היה שם של שלמה כאחת הם קדושין ומתקדשים אבנים שהצבן לשם מת אסורות בהנייה לשם חי ולשם מת מותרות בהנייה הוזרק כלי לפני מיטתו של מת לתוך ד' אמות שלו אסור בהנייה חוץ לד' אמות מותר בהנייה כל כלי ביהכ"נ בבית הכנסת ספסלה וקלטורה כבית הכנסת כילה דעל ארונא כארונא כר' אבהו יהב גולתא תחתוי ההן כילן רב יהודה בשם שמואל בימה ולוחין אין בהן משום קדושת ארון ויש בהן משום קדושת בית הכנסת אינגלין אין בו משום קדושת ארון יש בו משום קדושת בית הכנסת ר' ירמיה אול לגולנה המתון יהבין בכושא בגו ארונא אתא שאל לר' אימי א"ל אני אומר לכך התנו

עליו מבתחילה ר' יונה עבד ליה מגד' ואתני עלוי עייליה דספרין ארעייא דמאנין מטפחות לוקחין ספרים אפי' מטפחות תורה וחומשין לוקח בהן נביאים וכתובים ספרים לא יקחו מטפחות אפילו נביאים וכתובים אינו לוקח בהן מטפחות תורה וחומשים כורכים תורה במטפחות תורה חומשין במטפחות חומשים נביאים במטפחות נביאים וחומשים במטפחות נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובין במטפחות תורה וחומשים נותנין תורה ע"ג תורה וחומשים ע"ג חומשים תורה וחומשין על גבי נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובים על גבי תורה וחומשין ר' ירמיה בשם ר' זעירה תורה וחומשין ערק תנייה מינה כותבין תורה ונביאים כאחת דברי ר"מ והכ"א אין כותבין תורה ונביאים כאחת אבל כותבין נביאים וכתובים כאחת ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק תורה וחומשים קדושה אחת הן אין עושין תורה חומשים אבל עושין חומשין תורה א"ר יוסה הדא אמרה תורה שעשאה חמשיין בקדושתה היא ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן תורה חסירה

[דף כ"ד ע"א]

אין קוראין בה ברבים והא תני כבראשית עד המכול בויקרא עד ויהי ביום השמיני בוידבר עד ויהי בנסוע הארון מותר לקרות בו ברבים הדא ארסקינס אוקיר אוריתא דצנבראי אתון שאלון לר' יונה ולר' יוסה מהו לקרות בספר ברבים אמר לון אסור לא דאסור אלא מן גו דנפשהון ענימה אינון זבנין להון אחורי וכן במותריהם ממה שגבו גבאי צדקה והותירו כהדא ר' חייה בר בא אזל לחמין ויהבון ליה פרימין למפלגא ליתמייא ולארמלאתא נפק ופלגון לרבנן מהו שיהא צריך להפריש תחתיהן ר' זעירה אמר צריך להפריש תחתיהן ר' אילא אמר אינו צריך להפריש תחתיהן ר' יסא בשם ר' לעזר אומר אינו צריך להפריש תחתיהן ר' יעקב בר אחא ר' יסא ר' לעזר בשם ר' חנינה כל המצות עד שלא ניתנו לגזברין את רשאי לשנותם משניתנו לגזברין אין את רשאי לשנותן:

הלכה ב' משנה אין מוכרים את של רבים ליחיד מפני שמורדין אותו מקדושתו דברי ר' מאיר אמרו לו א"כ אף לא מעיר גדולה לעיר קמנה:

גמרא ג' מבה"כ כבה"כ וז' מבני העיר כעיר מה אנן קיימין אם בשקיבלו עליהן אפי' אחד אם בשלא קיבלו עליהן אפילו כמה אלא כן אנן קיימין בסתם בן עיר שפסק בעיר אחרת נותן עמהן בני העיר שפסקו בעיר אחרת נותנין במקומן רבי חייה בשם ר' יוחנן כגון מהן סיפסלא דמעוניא כהדא ר' חלבו הוה דרש בציפורין פסק תמן אתא בעי למיתן הכא א"ל ר' אימי יחידי את העושה נר ומנורה לבה"כ עד שלא נשתכח שם הבעלים מהן אין את רשאי לשנותן למקום אחר משנשתכח שם הבעלים מהן את רשאי לשנותן למקום אחר רבי חייה בשם ר' יוחנן אם היה שם הבעלים חקוק עליהן כמו שלא נשתכח שם הבעלים מהן כהדא אנטונינוס עשה מנורה לבה"כ שמע רבי ואמר ברוך אלהים אשר

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק שְׁמִינִי

ח,א הגוֹנֵב נִפְשׁ מֵאֲחִיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶחָד גוֹנֵב אִישׁ וְאִשָּׁה וְגַר, וְעֶבֶד מִשְׁחָרָר. אֶחָד אִישׁ וְאִשָּׁה וְגַר וְעֶבֶד מִשְׁחָרָר שְׁגָנְבוּ - הָרִי אֵלָיו חֵיבִין. מְכַר, בֵּין לְאִבִּי בֵּין לְאֲחִיו, בֵּין לְאֶחָד מִן הַקְּרוֹבִים - חֵיב. גָּנְבוּ וְלֹא מְכָרוּ, אוֹ שְׁמָכְרוּ וְעוֹמֵד בְּשׁוּק - פְּטוּר. הַגּוֹנֵב אֶת הָעֲבָדִים - פְּטוּר. שְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שְׁגָנֵב, וְשְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שְׁמָכַר, נִמְצָאוּ זוֹמְמִין עַל גָּנְבָה - פְּטוּר, וְהֵן פְּטוּרִין. נִמְצָאוּ זוֹמְמִין עַל מְכִירָה - הוּא פְּטוּר וְהֵן פְּטוּרִין, עַל זֶה וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים יט): "וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֲחִיו".

ח,ב הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגָנְבַת? אָמַר לוֹ: אֶתְּהָ מְכַרְתּוּ לִי, אֶתְּהָ נִתְּתוּ לִי בְּמִתְנָה, אֲבִיךָ מְכָרוּ לִי, אֲבִיךָ נִתְּנָה לִי בְּמִתְנָה, וְהָעֲדִים מְעִידִין בּוֹ שְׁגָנֵב וְטָבַח וּמְכָר - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הוֹדָה עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים - אֵין מִשְׁלֵם אֲלֵא קָרְן. מִשְׁבָּאוּ עֲדִים - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגָנְבַת? וְאָמַר לוֹ: תּוֹעָה מְצָאתִיו וְטָבַחְתִּיו. וְהָעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁגָנֵב וְטָבַח. מֵאִלּוּ בָּא אֲצִלִי וְטָבַחְתִּיו וְהָעֲדִים מְעִידִין בּוֹ שְׁגָנֵב וְטָבַח וּמְכָר בְּשׁוּק. הִיָּה עוֹמֵד וְטָבַחְתִּיו, וְהָעֲדִים מְעִידִין בּוֹ שְׁגָנֵב וְטָבַח וּמְכָר - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הוֹדָה, בֵּין מִשְׁבָּאוּ עֲדִים וּבֵין עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים - אֵין מִשְׁלֵם אֲלֵא קָרְן. הֵיכָן שׁוֹר שֶׁהִפְקַדְתִּי אֲצִלְךָ? וְאָמַר לוֹ: אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶתְּהָ סָח! אוֹ שְׁאֲמַר לוֹ שְׁאֲבַד, וְהָעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁאֲבָלוּ - אֵין מִשְׁלֵם אֲלֵא קָרְן. הוֹדָה, בֵּין מִשְׁבָּאוּ עֲדִים וּבֵין עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים - אֵין מִשְׁלֵם אֲלֵא קָרְן.

הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגָנְבַת? וְאָמַר לוֹ: אֶתְּהָ מְכַרְתּוּ לִי, אֶתְּהָ נִתְּתוּ לִי בְּמִתְנָה; אֲבִיךָ מְכָר לִי, אֲבִיךָ נִתְּנָה לִי בְּמִתְנָה; מִשְׁבִּיעֶיךָ אֲנִי, וְאָמַר: אֲמֵן, וְהָעֲדִים מְעִידִין בּוֹ שְׁגָנֵב, וְטָבַחוּ וּמְכָרוּ - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, אוֹ עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים

- מִשְׁלֵם קָרְן וְחֲמֵשׁ וְאַשֶּׁם. מִשְׁבָּאוּ עֲדִים - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה וְאַשֶּׁם.

ח,ג הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגָנְבַת? וְאָמַר: תּוֹעָה מְצָאתִיו וְטָבַחְתִּיו. מִשְׁבִּיעֶיךָ, וְאָמַר אֲמֵן, וְהָעֲדִים מְעִידִים שְׁגָנֵב, מֵאִלּוּ בָּא אֲצִלִי וְטָבַחְתִּיו. בְּשׁוּק הִיָּה עוֹמֵד וְטָבַחְתִּיו, מִשְׁבִּיעֶיךָ אֲנִי, וְאָמַר אֲמֵן, וְהָעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁגָנֵב - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפַל וְאַשֶּׁם. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, אִם עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים הוֹדָה - מִשְׁלֵם קָרְן וְחֲמֵשׁ וְאַשֶּׁם. וְאִם מִשְׁבָּאוּ עֲדִים הוֹדָה - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפַל וְאַשֶּׁם. הֵיכָן שׁוֹרֵי שֶׁהִפְקַדְתִּי אֲצִלְךָ? אָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶתְּהָ סָח, אוֹ שְׁאֲמַר לוֹ: אֲבַד, מִשְׁבִּיעֶיךָ אֲנִי, וְאָמַר אֲמֵן, וְהָעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁאֲבָלוּ - אֵין מִשְׁלֵם אֲלֵא קָרְן. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, בֵּין מִשְׁבָּאוּ עֲדִים וּבֵין עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים - מִשְׁלֵם קָרְן וְחֲמֵשׁ וְאַשֶּׁם. אָמַר לוֹ: נִגְנַב, מִשְׁבִּיעֶיךָ אֲנִי, וְאָמַר אֲמֵן, וְהָעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁגָנֵבוּ - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפַל. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים - מִשְׁלֵם קָרְן וְחֲמֵשׁ וְאַשֶּׁם. אִם מִשְׁבָּאוּ עֲדִים - מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפַל וְאַשֶּׁם, וְחוּמְשׁוּ עוֹלָה לוֹ מִתּוֹךְ כָּפְלוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל הַמִּשְׁלֵם אֶת הַקָּרְן - מִשְׁלֵם חֲמֵשׁ וְאַשֶּׁם. וְכֹל שְׂאִין מִשְׁלֵם אֶת הַקָּרְן - אֵין מִשְׁלֵם חֲמֵשׁ וְאַשֶּׁם, וְאֵין מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפַל וְתְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. מוֹסִיף, חֲמֵשׁ וְאַשֶּׁם זֶה אֵינוֹ בָּא מִכַּח בְּעֵלִים אֲלֵא מִכַּח שְׁבוּעָה.

ח,ד אֵין פּוֹרְשֵׁין נִשְׁבִּין לְיוֹנִין, אֲלֵא אִם כֵּן הִיָּה רְחוּק מִן הַיְּשׁוּב שְׁלֹשִׁים רִיס. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִדְבַר! אֲבָל בִּישׁוּב, אֲפֹלוּ מֵאָה מִיל - הָרִי זֶה אֲסוּר. אֵין מְגַדְלִין תְּרַנּוּגוּלִין בִּירוּשָׁלַיִם מִפְּנֵי הַקְּדוּשִׁים, וְאִם יֵשׁ לְהֵן גְּנָה אוֹ אֲשֶׁפָה - הָרִי זֶה מִתָּר, אֵף עַל פִּי שְׁאֲמָרוּ אֵין מְגַדְלִין בְּהֵמָה דְקָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מְגַדְלִין בְּכוֹר בְּעַל מוֹם שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְאִם הִיָּה תָם - אֲפֹלוּ עֶשֶׂר שָׁנִים - הָרִי זֶה מִתָּר. וְמַה אֲנִי מְקִים "לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אֲחִיךָ אוֹ שֵׂי נְדָחִים" וְגו' (דְּבָרִים כב), בְּמִדְבָרוֹת שְׁבִיהוּדָה בְּמִדְבָרוֹת שְׁבַכְפָּר

לו מיד, אלא עד שימצא את ההגון לו. מעשה באשה אחת שהצר לה בנה, ואמרה: קונם כל מי שישלח אלי, איני מחזירתו, וידעו בה שני בני אדם שאינן הגונים, קפצו עליה, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: לא נתכוננה זו אלא עד שתמצא את ההגון לה.

ח,ה כשם שאין מגדלין בהמה דקה - כף אין מגדלין חיה דקה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מגדלין כלבים, כופרים, וחדלות הסניאין, וחתולין, והקופות - דברים המנקין את הבית, אף על פי שאמרו אין מגדלין כלבים בישוב - אבל מגדלין בעירות הסמוכות לספר. בימים קושרים אותן בשלשלאות של ברזל ומתירין אותן בלילות. רבי אליעזר אומר: המגדל כלבים כמגדל חזירין.

ח,ו צד אדם יוני שוכך מתוך שלו. אימתי? בזמן שהושבין כתקנתן. לא הושיבין כתקנתן - אסור בהן, ומתיר בגדוליהם. אבל צדין חיה ועוף מכל מקום, ואין נמנעין. בראשונה שהיו שבטים כתקנן, אמרו: אין אדם פורש חרמו ומעמיד ספינתו בתוך של חבירו, אבל צדין בחפים ובמכמורים בכל מקום ואין נמנעין, ובלבד שלא יפרש את הקלע ויעמיד את הספינה.

אין השבטים צדין דגים מימה של טבריה, מפני שהוא של נפתלי. ולא עוד, אלא שנותנין לו מלא חבל של חרם לדרומו של ים, שנאמר (דברים לג): "ים ודרום ירשה"; דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבה אומר: "ים" - זה ימה של סוכני. "דרום" - זה ימה של טבריא. "ירשה" - זה ים הגדול. רבי שמעון בן אלעזר אומר: תלושין שבמדבר - הרי הן של כל השבטים. ומחברין - הרי הן של אותו השבט.

וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין לה כל שבט ושבט, שלא היה נוטל בהר ובשפלה ובנגב, וכן לפניהם, החתי והאמורי והכנעני והפרזי והחוי והיבوسی - ירדן שבארץ ישראל, שנאמר (יהושע יג):

עמקין. מפני מה אמרו: אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל? מפני שמביאין בהמה דקה מחוץ לארץ ואין מביאין בהמה גסה מחוץ לארץ. אף על פי שאמרו: אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל, אבל מגדלין אותה קדם לרגל שלשים יום, קדם למשתה בנו שלשים יום. ולא שתהא יוצאה ורועה בשוק, אלא שתהא קשורה לכרעי המטה.

שאלו את רבן גמליאל: מהו לגדל בהמה דקה בארץ ישראל? אמר להן מקימין את העגונה שלשים יום, והטבח לוקח ומוכר, ובלבד שלא ישיר את האחרונה שבהן יתר משלשים יום.

כל האשכולות שעמדו להן לישראל, משמת משה ועד שעמד יוסי בן יעזר איש צרדה, ויוסף בן יוחנן איש ירושלים - אי אפשר לתן בהן דפי, משמת יוסי בן יעזר איש צרדה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים, ועד שמת יהודה בן בבא שהיו כל מעשיו לשם שמים, אלא שגדל בהמה דקה. כך היה פעם אחת, חלה, נכנס רופא אצלו, אמרו לו: אין לה רפואה אלא בחלב ורותח. לקח לו עז וקשרה בכרעי המטה, והיה יונק ממנה חלב ורותח, שהיה גונח, פעם אחת בקשו חכמים לכנס אצלו, אמרו: היאך נכנס אצלו? שלסטים עמו בבית! וכשמת, דקדקו חכמים במעשיו, ולא מצאו בו עון, אלא זה בלבד, אף הוא אמר בשעת מיתה: יודע אני שאין בידי עון אלא זה בלבד - שעברתי על דברי חברי. אמר רבי ישמעאל שזורי מבעלי בתים היו בית אבא, ומפני מה חרב? מפני שדגו דיני ממונות באחד, וישגדלו בהמה דקה, אף על פי כן חרש היה לנו סמוך לעיר, ושדה מפסקת בינו לעיר, שבהמה נכנסת ויוצא דרך עליה.

רועה שעשה תשובה - אין מחיבין אותו למכור פלן כאחד, אלא מוכר והולך על יד על יד, נפלו לו חזירים וכלבים בירושה - אין מחיבין אותו למכור אותן פלן כאחד, אלא מוכר והולך על יד על יד, נדר לקח לו בית ולקח לו שדה - אין מחיבין אותו לקח

"הירדן וגבול". ואומר (במדבר לד):
 "וימעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה ירדן
 שבירחו", דברי רבי יהודה.

רבי שמעון בן יוחאי אומר: הרי הוא אומר
 (במדבר לה): "כי אתם עוברים את הירדן
 ארצה כנען", כיון שאתם עוברים את הירדן
 הרי אתם בארץ כנען. רבי אלעזר ברבי יוסי
 אומר: תחומי ארץ ישראל שבכתובים -
 נדונין כארץ ישראל.

מסכת בבא קמא פרק תשיעי

טא השור, והבור, והמבעה, וההבצר,
 שומר חנם והשואל, נושא שכר והשוכר,
 נזק צער ורפוי ושבת ובשת. חבל בו חמשה
 - נותן לו חמשה. אינו אלא ארבעה - נותן
 לו ארבעה. אינו אלא שלשה - נותן לו
 שלשה. אינו אלא שנים - נותן לו שנים. אינו
 אלא אחד - נותן לו אחד.

בנזק כיצד? הפהו וקטע ידו, וקטע רגלו,
 אין רואין אותו כאלו עושה סלע ביום,
 וכאלו עושה מנה ביום, אלא רואין אותן
 כאלו חגר שומר קשוואין. ואם תאמר:
 לקתה מדת הדין? מדת הדין לא לקתה!
 שכבר נותן לו דמי ידו ודמי רגלו. אבל
 הפהו וצמתה ידו. הפהו וצמתה רגלו -
 רואין אותו כאלו עושה סלע ביום - נותן לו
 סלע ביום. מנה - נותנין לו מנה ביום,
 ונותנין לו כל נזקו. ובכלן - שמין ונותנין לו
 מיד. לפיכך אם מתננה והולך, אפלו חמש
 שנים - אין לו אלא מה שאמדהו, הבריא -
 נותן לו מה שאמדהו, עד כמה נותן לו? עד
 כדי שיכריא. בן עזאי אומר: נותן לו. זכה
 מזון. עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה
 המכה - חייב לרפאותו, וחייב לתן לו דמי
 שבתו. שלא מחמת המכה או שעבר על
 דברי הרופא - פטור.

רבי יהודה אומר: אפלו עלו בו צמחים
 מחמת המכה, ונסתרה המכה - חייב
 לרפאותו, ופטור מלתן שבתו. וחכמים
 אומרים: כל שחייב לרפאותו - חייב לתן לו

שבתו. וכל שפטור מלרפאותו - פטור מלתן
 לו שבתו.

טב המכה את חברו ואמדהו למיתה -
 אומדין אותו לחיים. לחיים - אין אומדין
 אותו למיתה. אמדהו למיתה - חייב מיתה
 ופטור מן המזון. אמדהו למזון - חייב
 מזון ופטור מן המיתה. אמדהו למיתה
 והקל ממה שהיו - אומדים אותו למזון
 שניה. מאימתי נותן לו? משעה שהכהו.
 אמדהו לחיים - משלם נזק צער רפוי
 ושבת ובשת ליורשין. אמדהו למיתה והקל
 ממה שהיה, הכביד ואחר כך מת - אומדים
 אותו, אם מחמת מכה ראשונה מת - הרי זה
 חייב. ואם לאו - הרי זה פטור. רבי נחמיה
 אומר: אפלו מת מחמת מכה ראשונה -
 פטור.

יעוד זו דרש רבי נחמיה (שמות כא): "אם
 יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה
 המכה", וכי עלתה על לב שיהא זה מהלך
 בשוק, וזה נהרג על ידו, אלא אפלו מת
 מחמת מכה ראשונה - פטור.

טג החובל בכנו ובתו גדולים - חייב בכל.
 בעבדו ושפחתו העברים של אחרים -
 מוציאין מידו. ושל בתו - נותנין לה מיד.
 ושל בנו - עושה לו בהן סגלה מיד. בכניו
 ובנותיו קטנים של עצמו - פטור מן הכל.
 החובל בבתו קטנה - נזקה שלה, והשאר -
 הרי זה פטור. חבלו בה אחרים - נזקה שלה,
 והשאר עושה לה בהן סגלה. ואם מתה -
 אביה יורשה. החובל בכנו גדול - חייב בכל.
 בעבדו ושפחתו הפנענים - חייב בכל ופטור
 מן השבת, מפני ששבתו שלו. חבל יתר מן
 הראוי להן - הרי זה חייב.

האב המכה את בנו, והרב הרודה את
 תלמידו, וכלן שהפכו ושהזיקו - הרי אלו
 פטורין. חבלו יתר מן הראוי להן - הרי אלו
 חייבין. שליח בית דין שהכה ברשות בית דין
 והזיק - פטור. אבל חבל יתר מן הראוי לו -
 הרי זה חייב. רופא אמן שרפא ברשות בית

דין והזיק – פטור. חבל יתר מן הראוי לו – הרי זה חייב.

ישלם. זה הפלל: כל שחלה עליו מיתה ותשלומין כאחד – פטור. מיתה ואחר כך תשלומין, תשלומין ואחר כך מיתה – הרי זה חייב.

טו, החובל באביו ואמו ועשה בהן חבורה, אפלו שוגג – פטור, מפני שנדון בנפשו. הרובע והנרבע, אפלו שוגג – פטור. מפני שנדון בגופו. הדליק גדיש של חברו ביום הכפורים, אפלו שוגג – פטור, מפני שנדון בנפשו. הגונב כיסו של חברו, והוציאו בשבת – הרי זה חייב, שכבר נתחייב בגנבת הכיס עד שלא תבא שבת. אם היה מגרר בו ויצא – פטור. העושה מום במקדשין – אין משלם אלא חצי נזק.

טז, המביש את חברו ערום – הרי זה חייב, ואינו דומה מבישו ערום למבישו לבוש. בישו במרחץ – הרי זה חייב, ואינו דומה מבישו במרחץ למבישו בשוק. ואינו דומה המתביש מן היקר למתביש מן הפגום. ואינו דומה גדול המתביש לקטן המתביש. החובל בחרש שוטה וקטן – חייב בארבעה דברים ופטור מן הבשת, מפני שאין להן בשת. רבי אומר: חרש יש לו בשת, קטן אין לו בשת. החובל שוטה, פעמים יש לו בשת ופעמים אין לו בשת. סומא – רבי יהודה אומר: אין לו בשת. וחכמים אומרים: יש לו בשת.

טז, הכה את האשה ויצאו ילדיה – משלם נזק צער רפוי שבת ובשת לאשה, וולדות לבעל, שנאמר (שמות כא): "ונגפּו אשה הרה"; מה תלמוד לומר הרה? ולדות – לבעל הריזון. נתגרשה מזה ונשאת לזה, נתגרשה מזה ונשאת לזה, נתגרשה מזה ונשאת – ולדות לבעל הריזון. היתה מעברת מגר ועבד משחרר, ולדות של גר ועבד משחרר, לפיכך אם מת – הרי זה זכה.

טז, החובל באשתו, בין שחבל בה הוא, בין שחבלו בה אחרים – מוציאין מידו וילקח בהן קרקעות, והוא אוכל פרות. רבי יהודה בן בתירה אומר: בשת שבסתר – לה שני חלקים ולו אחד. בשת שבגלוי – לו שני חלקים ולה אחד. שלו – נותנין לו מיד. ושלף – ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות.

טז, החובל בעבדו ושפחתו העברים, בינו לבינו – הרי אלו נשבעין ונוטלין. החובל בעבדו ושפחתו הכנענים בינו לבינו – פטור, מפני שהוא קנס. המכה את עבדו, מוכרו לאחר ומת – פטור, שנאמר (שמות כא): "והכהו ומת תחת ידו", עד שתהא מכתו ומיתתו ברשותו. עבד שחבל בעצמו – יוצא לחרות, ונותן לרבו. האשה שחבלה בבעלה – אין מפסדת כתבתה כלום. וכשם שאי אפשר לה למכור כתבתה והיא תחתיו – כך אין מפסדת כתבתה והיא תחתיו.

טז, החובל בחיבי גליות בית דין – חייב בכל. בחיבי מיתות בית דין, עד שלא נגמר דינו – חייב. משנגמר דינו – פטור. היוצא להרג וחבל באחרים – חייב. חבלו בו אחרים – פטורין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף הוא שחבל באחרים – פטור, שאין מחזירין אותו לאמידת בית דין. מעתה הורדף אחר חברו להרגו, ונהפך הנרדף וחבל בו, או שחבלו בו אחרים – פטורין. שנאמר (במדבר לה): "ולא תקחו כפר לנפש רוצח".

טז, עבד שאמר לרבו: "הפלת את שיני וסמית את עיני – תן לי דמי עיני". הרב אומר: "סמית את עיניך והפלתי את שניך – טול דמי שניך"; עבד נשבע ונוטל. המוכר את עבדו, בין מתכוון לו ובין שאין מתכוון לו, יצא בן חורין. הריהו רבי שמעון בן

הרגו והרג את בהמתו כאחד, וקטע את ידו כאחד. הרגו וסמא את עינו כאחד – פטור, שנאמר (שמות כא): "ולא יהיה אסון ענוש יענש". הא אם יש אסון – אין יענש. אבל הרג את בהמתו ואחר כך הרגו. קטע את ידו ואחר כך הרגו. סמא את עינו ואחר כך הרגו – חייב, שנאמר (שמות כב): "דמים לו שלם –

הכהו באחר ידו, בנר, ובפנקס, בעורות שאין עבודין, בטמוס של שטרות שבדו - נותן ארבע מאות זוז, ולא מפני שמכה של צער, אלא מפני שמכה של בדין, שנאמר (תהלים ג): "קומה ה' הושיעני אלהי כי הכיית את כל אויבי" וגו'. (מיכה ד): "בשבת על הלחי" וגו' (ישעיה ג): "גוי נתתי למכים" וגו'.

וכשם שחיב על נזקי חברו - כן הוא חיב על נזקי עצמו. הרק וטש בפניו כנגד חברו, ותלש בשערו, מקרע את פסותו, משבר את כליו, מפזר את מעותיו בחמתו - פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים, שנאמר (בראשית ט): "ואך את דמכם לנפשותיכם מיד נפשתיכם אדרוש".

רבי שמעון בן אלעזר אומר משם רבי חלפאי בן אגרא שאמר משם רבי יוחנן בן נורי: מתלש בשערו, מקרע את פסותו, משבר את כליו, מפזר את מעותיו בחמתו - היא בעיניך כעובד עבודה זרה, שאלו אמר לו יצרו: לך ועבד עבודת כוכבים - היא עובד, שפך היא עבודתו של יצר הרע.

האומר: "סמא את עיני שהזיקתני"; "קטע את ידי שהזיקתני" - פטור. אנסוהו עובדי כוכבים, ונטלו ממונו בפניו - פטור. נטל ונתן להן - הרי זה חיב.

מסכת בבא קמא פרק עשירי

יא הגזול את הפרה ועברה אצלו, ושנתה ושלשה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. וכן הגזול את הרחל ונטענה אצלו וגזזה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. עז וחלבה אפלו ארבעה וחמשה פעמים - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון אומר: רואין אותן כאלו הן שיומות אצל אחרים. גזל צמר ולבנו, טווי ולבנו, פשתן ונקהו. אבנים ושיפן - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל דבר שהשביח הגזול - יד הגזול על העליונה. רצה - משלם כשעת הגזלה. רצה - אומר לו: "הרי שלך לפניך".

גמליאל אומר: במתכונן - יוצא בן חורין, ובשאינן מתכונן - לא יצא בן חורין. רבו רופא ואמר לו: "רפא את עיני זו", וסמאה. "שני זו", ועקרה - שחק בו ויצא בן חורין. רבי שמעון בן גמליאל אומר: לא יצא בן חורין. וכלן, אם אמר לאחר לעשות לו כן - לא יצא בן חורין. הכהו נגד עינו ואינו רואה, נגד אָזְנו ואינו שומע - לא יצא בן חורין, שנאמר: "והכהו" - עד שיצעה בו מעשה. על עינו ואינו רואה, על אָזְנו ואינו שומע - יצא בן חורין.

הכהו על מחו וירדו מים וחסו את עיניו, ויצאו בנות מלך וסמא את עיניו - יצא בן חורין. הכהו על עינו וכהתה, על שנו ונדדה, אם היה משתמש בהן - לא יצא בן חורין. ואם לאו - יצא בן חורין. היתה עינו פכה וסמאה, שנו נדודה ועקרה, אם היה יכול לשתמש בהן לשעבר - יצא בן חורין. אם לאו - לא יצא בן חורין.

טי החובל בחברו ומת - יתנו הירושין. מת הנחבל - יתן לירושיו. הנחבל, בין שיש שם טענה ובין שאין שם טענה - הרי זה נשבע ונטל. רבי יהודה היה קורא אותה הכחכה, וכל זמן שהן חוככין זה את זה - הרי אלו נשבעין ונטלין. היה נשוף, מקום שאין יכול לישוף את עצמו - נטל שלא בשבועה. לאחר זמן, זה אומר חבלת וזה אומר לא חבלתי - הרי זו כאחת מכל הטענות.

טיא החובל בחברו, אף על פי שלא בקש החובל מן הנחבל - הנחבל צריך שיבקש עליו רחמים, שנאמר (בראשית כ): "ויתפלל אברהם אל האלהים".

וכן אתה מוצא ברעי איוב, שנאמר (איוב מב): "ועתה קחו לכם שבועה פרים ושבועה אילים", מה הוא אומר? (איוב מב): "ה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו" וגו'.

רבי יהודה אומר משם רבן גמליאל: הרי הוא אומר (דברים יג): "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך" וגו', זה סימן יהא בידך, כל זמן שאתה רחמן - הרחמן מרחם עליך.

יב גזל עבדים והזקינו, אילנות והזקינו, פרות והרקיבו, בית ונתננע, מטבע ונפסל, זין ונתגלה, זין ונתנסף, תרומה ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עברה, אומר לו: הרי שלך לפניך. עבדים והזקינו, ומכרן. אילנות והזקינו וקצצן. פרות והרקיבו, ומכרן. בית ונתננע ונתצו. מטבע ונשוף. זין ונתגלה ונשכו. זין ונתנסף ונשכו. תרומה ונטמאת ושרפה. חמץ ועבר עליו הפסח ושרפו. בהמה ונעבדה בה עברה ונסקלה - משלם כשעת הגזלה.

זה הכלל: כל גזלה שהיא בעינה, ולא שנה אותה מברייתה - אומר לו: הרי שלך לפניך. ואם שנה אותה מברייתה - משלם כשעת הגזלה. והגנב לעולם משלם כשעת הגנבה.

הגזול את המריש ובנאו בבירה; בית שמאי אומרים: יקעקע את הבירה ויטל את המריש. ובית הלל אומרים: מחשב כל מה שהיה שנה, ונותן לבעליו, מפני תקנות השבים.

יג היורד לחורבתו של חברו ובנאה שלא ברשות, וכשהוא יוצא, אומר: תן לי עצי ואבני - אין שומעין לו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים: הרשות בידו. ובית הלל אומרים: אין שומעין לו. היורד לחורבתו של חברו, ובנאה שלא ברשות - שמין לו וידו על התחתונה. היורד ברשות, שמין לו וידו על העליונה. כיצד ידו על העליונה? אם השבח יתר על הוצאה - נותן לו את השבח, ואם הוצאה יתרה על השבח - נותן לו את ההוצאה.

יד נגר שקבע מסמר בשדה בתבה ובמגדל ונשבר - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא ש"כר. נתן לחרש לעשות לו כסא - ועשה לו ספסל. ספסל ועשה לו כסא - יד הבעלים על העליונה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: נותן לו דמי עציו. מודה רבי מאיר לרבי יהודה, שאם נותן לחרש לעשות לו כסא נאה, ועשה לו כעור. ספסל נאה ועשה לו כעור - שיד הבעלים על העליונה.

והמוליך חטין לטחון ולא לתתן, ועשאן מרסן וסבין. קמח לנחתום ועשאן פת נפולין. בשר לטבח והקדיחו - חייב לשלם מפני שהוא כנושא ש"כר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נותן לו דמי בשתו ובשת אורחיו. המוסר בהמתו לטבח ונבלה; אמן - פטור. הדיוט - חייב. ונושא ש"כר - בין זה ובין זה חייב. המראה דינר לשלחני ונמצא רע - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא ש"כר.

יז הגזול את חברו שנה פרוטה, ונשבע לו יוליכנו אחריו אפלו למדי. לא יתן לו לבנו ולא לשלוחו, אבל נותן הוא לשליח בית דין, ואם מת - מחזיר ליורשיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בשליח בית דין שעשה נגזל ולא שליח בית דין שעשה גזול, לפיכך אם שלח הלה ונטלה - הרי זה זכה. אומר רבי אלעזר ברבי צדוק: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה הקרן מרבה על הוצאה, אבל אם היתה הוצאה מרבה על הקרן - הרי זה משלם קרן וחמש בבית דין, ומביא אשם על השבועה.

יח פרוטה בקרן - מעכב. חצי פרוטה - אין מעכב. חמש - פלו אין מעכב. מי שזקף החמש - הרי הוא כחמש לכל דבר. הגזול את חברו ונשבע לו - הרי זה משלם קרן וחמש, ומביא אשם. מת הנגזל - משלם הגזול ליורשי הנגזל. קרן וחמש ומביא אשם, מת הגזול - יורשי הגזול משלמין לנגזל קרן ופטרין מן החמש, ומן האשם. מתו הגזול והנגזל - יורשי הגזול משלמין ליורשי הנגזל. קרן ופטרין מן החמש ומן האשם.

יט ראה גזלתו של חברו בתוך ביתו, ואבדתו של חברו בתוך ביתו, ואמר: איני יודע, ונעלמו ממנו, בשעה שנשבע - פטור; שנאמר (ויקרא ה'): "ונשבע על שקר וגו'". אומר לבניו: גזלה זו של פלוני היא, אבדה זו של פלוני היא, בזמן שנשבעין על דעת אביהן - חייבין, על דעת עצמן - פטורין.

השרפה. מצורע שֶהביא חטאתו קדם לאשמו - לא יהא ממרס בדמו, עד שֶיביא אשמו, אלא תעבר צורתו ותצא לבית השרפה.

י, גזל והחליף, גזל והקדיש, גזל ונתן במתנה, גזל ונתן בהקפה, גזל ופרע את חובו, גזל ושלח סבלונות לבית חמו - הרי זה חייב. והמקבל ממנו - הרי זה פטור. הגזול ומאכיל לבנו ובתו הקטנים, לעבדו ושפחתו הכנענים - פטורין מלשם. הניח להן אביהן דבר שיש בו אחריות - חייבין לשלם. לבנו ובתו הגדולים, לעבדו ושפחתו העברים - חייבין לשלם. ואם אמרו גדולים: אין אנו יודעים מה חשבון עשה עמכם אבא - פטורין מלשם.

י, יא אין פורטין, לא מתבת המוכסין ולא מכיס של גביין, ואין נוטלים מהן צדקה. אבל פורט הוא לו דינר ומחזיר לו את השאר. נתחלפו לו פלים בבית האמן - אינו רשאי להשתמש בהן, וילף הלה ויבקש את פליו. בבית האבל ובבית המשטה רשאי להשתמש בהם, וילף הלה מיד ויבקש את פליו.

י, יב גנב שנטל מזה ונתן לזה - מה שנטל נטל, ומה שנתן נתן. שטף נהר עצים ואבנים וקורות מזה ונתן לזה, אם נתאשו הבעלים - הרי אלו שלהם, אם היו הבעלים מרדפין אחריהן, או שהיו במקום אחר - הרי אלו של בעלים.

י, יג שפך זה את יינו והציל דבשו של חברו - נותן לו שכרו דמי השב אבדה. ואם אמר לו: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך - חייב לתן לו. פרק זה את עציו והציל פשתנו - נותן לו שכרו דמי השב אבדה. ואם אמר: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך - חייב לתן לו. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, ושיהא זה שופך את יינו ומציל דבשו של חברו, ונטל דמי יינו מתוך דבשו של חברו. ושיהא זה מפרק עצו ומציל

י, ח הגזול את הרבים - חייב להחזיר לרבים. חמר גזל הרבים מגזל היחיד, שהגזול את היחיד - יכול לפיטו ולהחזיר לו גזלו. הגזול את הרבים - אין יכול לפיטו ולהחזיר להן גזלם. הגזול את הנכרי - חייב להחזיר לנכרי. חמור גזל הנכרי מגזל ישראל מפני חלול השם. הגזול את הנכרי, ונשבע לו ומת - אינו מתכפר לו, מפני חלול השם.

י, ט דרש רבי יוסי הגלילי בגזול את הגר, והיה עולה לירושלים, ומעותיו ואשמו בידו, ומצאו, וזקפו עליו במלוה. הביא את אשמו ואחר כך מת הגר - יצא. לא הספיק להביא את אשמו עד שמת הגר - הרי זה צריך להביא. והמעות - זכה בהן. וחכמים אומרים: לא עשה פלוס, עד שיתנם לו ויחזר לשלם ממנו. דרש רבי עקיבה כשבא מזפרן: בגזל את הגר ונשבע לו, והיה עולה לירושלים ומעותיו ואשמו בידו, ומת בדרך - הכסף ינתן לבניו, ואשם ירעה עד שישתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה, שנאמר (במדבר ה): "מלכד איל הכפרים אשר יכפר בו עליו", מי שצריך כפרה, יצא זה שאין צריך כפרה.

נתן את הכסף לאנשי משמר ומת - אין היוֹרְשִׁין יכולין להוציא מידם, שנאמר (במדבר ה): "איש אשר יתן לכהן לו יהיה", נתן הכסף ליהויריב ואשם לידעיה - יחזיר הכסף אחר האשם; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אשם אחר הכסף. אמר רבי: אם כדברי רבי יהודה - יקריבו בני יהויריב את האשם, לא נתכפר לו אלא אם כן קים אשם, יחזיר הכסף מבני ידעיה אצל בני יהויריב, ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפר לו. עבר משמרו של יהויריב - יחזיר האשם מבני יהויריב אצל בני ידעיה, ויקריבו בני ידעיה את האשם ויתכפר לו.

הביא אשמו ולא הביא גזלו - לא יהא ממרס בדמו עד שֶיביא גזלו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. הביא אשמו ולא הביא מעילתו - לא יהא ממרס בדמו עד שֶיביא מעילתו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית

פשתנו של חברו, ונוטל דמי עצו מתוך פשתנו של חברו.

מאימתי זוכה אדם בנחיל של דבורים? משתכנס לקרפיו. הרי שירד נחילו לתוך גנתו של חברו ואין בעל הגנה מניחו להכנס, שלא לשבר את ירקו - הרי זה יורד על כרחו ומציל נחילו. ואם הזיק - משלם מה שהזיק. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא זה קוצץ את הסכה ומציל נחילו ונוטל דמים, שעל מנת כן הנחיל לישראל את הארץ.

שנים שהיו באין במדבר, ביד זה חבית של מים וכיד זה חבית של דבש, נסדקה חבית של מים - תנאי בית דין הוא, שיהיה זה שופך את דבשו ומציל מימיו של חברו, וכשיגיע לישוב - נותן לו דמי דבשו, שהמים מתיה במדבר, ואין הדבש מחיה במדבר.

פועל ועני שעלו באילן, ושברו את הסכה, אם עלו במקום שדרך בני אדם רגילין לעלות בו - פטורין. ואם לאו - חייבין. הגוזל את השדה ונטלה אנס - יאמר לו: הרי שלך לפניך.

י, יד הגוזל את חברו, או שלוה הימנו, או שהפקיד לו בישוב - לא יחזיר לו במדבר. אבל מחזיר לו בשירה. והאבדה - חוזרת לבעלים בכל מקום. מי שבא בדרך, והיה בידו מעות, וראה אנס בא כנגדו, ואמר לו: בא טול את אלו, שאני חייב לך. אם קבל עליו - פטור. ואם לאו - חייב. משפן לו בית, משפן לו שדה, וראה דלקה ממשמשת ובאה בתוך שלו, אמר לו: בוא והצל את שאני חייב לך, אם קבל עליו - פטור. ואם לאו - חייב.

יטו, הגונב טלה מן הדיר והחזירו, ואחר כך נגנב כל הדיר כלו, אם הודיעו בו לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב. הגונב חבית מן המרתף, והחזירה למרתף, ואחר כך נגנב כל המרתף כלו, אם הודיעו בו לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב. הטה את החבית ונטל ממנה

רביעית ונשברה - אינו משלם אלא רביעית. הגביהה ונטל ממנה רביעית, ונשברה, או שהחמיצה - משלם את הכל.

הגונב סלע מן הכיס והחזירה לכיס, ואחר כך נגנב כל הכיס כלו, אם הודיע בה לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שהחזירה לצורתה, אבל נטלה מן הכיס והחזירה לצורר, מצרור והחזירה לכיס - הרי זה חייב. הגונב כיסו של חברו והחזירו לו כשהוא ישן, ונער, והרי פיס בידו! אם מכיר את שלו - פטור. ואם לאו - חייב. הגונב סלע מחברו בלא יודע, והבליעה לו בחשבון - יצא. "לא תגנבו" - על מנת למיקט. "לא תגנבו" - על מנת לשלם תשלומי כפל, ותשלומי ארבעה וחמשה.

יטז, בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית אחרים, שמא יראה כגנב. וכן היה בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית הגנב, שמא אף הוא יראה כגנב, אלא משבר את שניו ומוציא את טליתו מדוד.

גנבים שנכנסו במחתרת ועשו תשובה - כלן חייבין להחזיר. עשה אחד מהן תשובה - אין חייב לשלם אלא על חלקו בלבד. אם היה מוציא ונותן לפניהם - חייב לשלם על הכל. טל דמי פרתך, טול דמי טליתך - אין שומעין לו. באמת נגנבו או אבדו - נותן לו דמיהן.

מסכת בבא קמא פרק אחד עשר

יא, אין מקבלין פקדונות, לא מן הנשים ולא מן העבדים, ולא מן הקטנים. קבל מן האשה - יחזיר לאשה. מתה - יחזיר לבעלה. קבל מן העבד - יחזיר לעבד. מת - יחזיר לרבו. קבל מן הקטן - עושה לו בהן סגלה. מת - יחזיר לאביו. וכלן, אם אמרו בשעת מיתה: ינתן לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש כפרושו. הבן שנושא ונותן משל אביו. וכן העבד שנושא ונותן משל רבו - הרי הן של אב, הרי הן של רבו. אם אמרו בשעת מיתה

ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש כפרושו.

יא, ב האומר 'תנו מאתים דינר לבית הכנסת', תנו ספר תורה לבית הכנסת - ינתנו לבית הכנסת הרגיל בו. ואם היו שנים והיה רגיל בשתייהן - ינתנו לשתייהן. האומר 'תנו מאתים דינר לעניים' - ינתנו לעניים אותה העיר. רבי אחא אומר: לעניי כל ישראל. האומר 'תנו שדה פלונית לעניים'. לקט שכחה ופאה - לעניי אותה העיר, 'לעניי עיר פלונית' - לקט שכחה ופאה לעניי עיר אחרת. הבן שהיה אוכל משל אביו וכן שהיה אוכל משל רבו, קוצץ ונותן פרוסה לבנו ולבתו ולעבדו של אהבו, ואינו חושש משום גזלו של בעל הבית שכן נהגו.

יא, ג לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה, ואין לוקחין פרות יינות שמנים וסלתות, לא מן הנשים לא מן העבדים ולא מן הקטנים. אבא שאול אומר: לוקחין מן האשה בחמשה דינרין, כדי שתקח בהן כפה לראשה. גבאי צדקה נוטלין מהן דבר מועט בצדקה, אבל לא דבר מרובה.

יא, ד אין לוקחין, לא שמן במועט, ולא זיתים במועטין, אבל לוקחין מהן שמן במדה וזיתים במדה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לוקחין מן הנשים זיתים בגליל העליון, שפעמים שאדם בוש להיות יושב על פתח חנותו, ונותן לאשתו ומוכרה. הבן שמוכר בשוק, וכן העבד שמוכר בשוק - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור.

שומר פרות יושב ומוכר וסלו לפניו, יושב ושוקל ותורטני לפניו - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור. אין לוקחין מן הרועין, לא עזין ולא גזיזין ולא תלושין של צמר, אבל לוקחין מהן תפורים - שהתפורים שלהן ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר אבל לא ביישוב. בכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן. ארבעה וחמשה גזיזין, אבל לא שתי צאן ולא שתי גזיזין. רבי יהודה

אומר: לוקחין מהן ביתיות ואין לוקחין מהן מדבריות. כללו של דבר, כל שגונב הרועה ואין בעל הבית יודע בו אסור לקח ממנו. וכל שאי אפשר לו אלא אם כן בעל הבית יודע בו - מתר לקח אותו.

אין שוכרין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות. אין שואלין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות - הן עצמן מתרין להשתמש בהן. וכלים הנמכרים לשם חדשים - אסור להשתמש בהן.

יא, ה אין לוקחין מן הגרדי - לא קוצין, ולא עירין, ולא סנקאנין, ולא שירי פקעיות. אבל לוקחין ממנו בגד מנמר שתי טווי וארוג. אין לוקחין מן הצבע, לא אותות ולא דגמאות, ולא תלושין של צמר. אבל לוקחין הימנו צמר צבוע - טווי שתי וערב. אין לוקחין מן הסורק, מפני שאינן שלו. מקום שנהגו להיות שלו - הרי אלו שלו. בכל מקום לוקחין ממנו פר מלא מוכין, וכסת מלאה מספחות, ולוקחין מן הכובס, מוכין מפני שהן שלו. ולא יסרק את הבגד לשתי אלא לערבו. ולא יהא נותן בכגד יתר משלשה חוטין, ושני חוטין העליונים - הרי אלו שלו. אם היה שחור על גבי לבן - נוטל את הכל והן שלו. ישעיה איש טיראה היה נוהג בחסידות ונוטל את הכל. אם עתיד להשוותו, אפלו מותר - משהו לארכו ואין משהו לרחבו, מה שחרש - מוציא במעצד. והנפסק במגרה - הרי אלו של בעל הבית. מתחת המקדח ומתחת הרהיטני ונגרר במגרה - הרי אלו שלו. הנותן עורות לעבד. הקצוצין והתלושין - הרי אלו של בעל הבית. והיוצא עם שטף המים - הרי אלו שלו. החיט ששיר מן החוט פחות ממלא מחט, ומטלית פחותה משלש על שלש, והנותן עורות לעבדן, כלן אצל בעל הבית - הרי אלו של בעל הבית. מסתמי אבנים, מפסקי גפנים, מנכפי הגיין, מנכשי זרעים בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן - אסורים משום גזל. אין בעל הבית מקפיד עליהן -

תוספתא

הש"ל

ולא לזה. דיתקאות, ופתיקאות, ומתנות בזמן שהנותן מודה - יחזיר למקבל. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. שטרי מקח וממכר, שטרי אריסות וקבלנות בהמה - הרי זה לא יחזיר, לא לזה ולא לזה.

א, גזרי דין ופרוזבולין - הרי זה יחזיר, לפי שכתובין על שמו, בין שמצאן בשוק, ובין שמצאן בין שטרותיו של אביו. כללו של דבר: אם יש עמהן סמפונות - יעשה מה שבסמפונות. הודאת בעל דין כמאה עדים אימתי בזמן שטענו והודה, אבל אם הודה מפי עצמו - יכול לחזר בו, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. הודאת בעל דין כמאה עדים. והשליש נאמן משניהן. זה אומר כן, וזה אומר כן, והשליש אומר כן - השליש נאמן. אימתי? בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו, אין השלישות יוצא מתחת ידו - הרי הוא כאחד מפל אדם.

נאמן בעל המקח לומר: 'לזה מכרתי את מקחי'; אימתי? בזמן שהמקח יוצא מתחת ידו. אין המקח יוצא מתחת ידו - הרי הוא כאחד מפל האדם. נאמן הדין לומר: 'לזה זכיתי ולזה חייבתי'; אימתי? בזמן שהדין לפניו, אבל אין הדין לפניו - הרי הוא כאחד מפל האדם.

א, וסמפון שיש עליו עדים מתקנים בחותמיו, ושאינן עליו עדים ויוצא מתחת ידי שלישי, אחר חתום שטרות - כשר. איזהו אחר חתום שטרות? איך אני פלוני בן פלוני מקבל אני עלי כל מה שכתוב בשטר זה, והעדים למטה - כשר.

א, ח, איזו היא אגוד של שטר? שלשה קשורין זה בזה. איזהו תכריך של שטר? כל שחוט או משיחה או דבר אחר כרוף עליו מבחוץ. איזו חפיסה? - זו חמת קטנה. שנים שהיו תפוסים בשטר, זה אומר: 'שלי הוא ואבד ממני', וזה אומר: 'בידי הוא ופועתי לך' - יתקנים שטר בחותמיו; דברי רבי. ורבי שמעון בן גמליאל אומר: יחלקו.

מתרין משום גזל. השוכר את הפועל לנקה עמו בהגין ולזמר עמו במזמרות. מקום שנהגו להיות שלו - הרי אלו שלו, של בעל הבית - הרי אלו של בעל הבית. ואין משנין ממנהג המדינה.

מסכת בבא מציעא פרק ראשון

א, שנים או חזין בטלית, זה נוטל עד מקום שתפוס, וזה נוטל עד מקום שתפוס. כמה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם תופסין בה, אבל אם היתה בידו של אחד מהן - המוציא מחברו עליו הראיה. זה אומר: 'כלה שלי', וזה אומר: 'שליש שלי'. האומר כלה שלי - ישבע שאין לו בה פחות מחמשה חלקים. והאומר שלישי שלי - ישבע שאין לו בה פחות משתות. כללו של דבר, אין נשבע אלא על חצי טוענו בלבד.

א, שנים שהיו מושכין את הגמל ומנהיגין את החמור, או שהיה אחד מושף ואחד מנהיג כמדה הזאת; רבי יהודה אומר: המושף את הגמל והמנהיג את החמור - הרי זה זכה.

א, ג, האומר יזכה לי ביתי במציאה שתפל לתוכו היום לא אמר כלום יצא לו שם מציאה דבריו קימין.

א, ד, מצא שטרי חוב שאין בהם אחריות נכסים, בזמן שלוה מודה - יחזיר למלוה. אם לא - לא יחזיר לא לזה ולא לזה; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר אומר: שטר שיש בו אחריות נכסים - גובה מנכסים משעבדין, ושאינן בו אחריות נכסים - גובה מנכסים בני חורין. ונכמים אומרים: זה זה לא יחזיר, מפני שזה וזה גובה מנכסים משעבדין.

א, ה, מצא גט אשה, בזמן שהאיש מודה - יחזיר לאשה. אם לאו - לא יחזיר לא לזה ולא זה. גט שחרור, בזמן שהרב מודה - יחזיר לעבד. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. ואונקילוסיא בזמן שהלוה מודה - יחזיר למלוה. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה

מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשו מפרש כפרושו.

המלוה את חברו על המשכון, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן עד יום פלוני - אין לי בידך כלום. הגיע זמן ולא נתן - הגיעו. משכון, בין רע בין יפה. לזה הימנו אלף דינר בשטר ופרע לו מהן שמנה מאות זוז - הרי זה מקרע לו שטר הראשון, וכותב לו שטר של מאתים זוז; דברי רבי מאיר. ונחמדים אומרים: השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי ממך שמנה מאות זוז - מפני שמרע כחו בשני דברים, שאינו כופה את לבו לפרען לו, ושאין יכול לגבות מנכסים משעבדין.

שנים שלוו בשטר אחד, ופרע אחד מהן את שלו, השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי את שלך.

מסכת בבא מציעא פרק שני

בא מודה רבי שמעון בן אלעזר בכלי אנפוריא שמשתמשין בהן וחיב. ואלו הן כלי אנפוריא בדי מחטין וצנוריון, ומחרוזות של קרדמות. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל אלו שאמרו - הרי אלו שלו. אימתי? בזמן שמצאן אחד אחד, אבל אם מצאן שנים שנים - חיב להכריזו. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: המציל מפי הארי, ומפי הזאב, ומפי הדוב, ומשלוליתו של ים, ומשלוליתו של נהר. המוצא באסרטיא ובפלטאיא גדולה - הרי אלו שלו, מפני שהבעלין מתאשין מהן.

בב מצא חתיכות של בשר, ומחרוזות של דגים, וחיבות של יין, ושל שמן, ושל תבואה, ושל גרוגרות, ושל זיתים - אין חיב להכריזו. כתוב בחרש ונתון על פי חבית, בניר ונתון על פי עגול - חיב להכריזו. מצא כריכות ברשות היחיד - חיב להכריזו. ברשות הרבים - אין חיב להכריזו. האלומות, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים - חיב להכריזו. מצא פרות צבורין - חיב להכריזו. מפרזין - אין חיב להכריזו. מקצתן צבורין

אט שנים שנתעצמו זה בזה, ואמר אחד מהן לחברו: אם לא באתי מכן ועד יום פלוני, יהא לך בידך כך וכך. הגיע זמן ולא בא - יתקיים התנאי; דברי רבי יוסי. אמר רבי יהודה: היאך זוכה בדבר שלא בא לתוך ידו? אלא ינתחנו. משכן לו בית, משכן לו שדה, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן ועד יום פלוני - אין לי בידך כלום. הגיע הזמן ולא נתן - יתקיים התנאי; דברי רבי יוסי.

אמר רבי יהודה: היאך זכה זה בדבר שאינו שלו? אלא ינתחנו. מודה רבי יוסי, בשנים שהיו עוררין על הבית ועל השדה, ואמר אחד מהן: אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום, הגיע זמן ולא בא - באמת אמרו שאבד את זכותו.

הנותן ערבון לחברו על הבית ועל השדה, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום, והלה כותב לו: אם אחר כך - הריני כופל לך ערבונך, והגיע זמן ולא נתן - יתקיים התנאי; דברי רבי יוסי. אמר רבי יהודה: היאך זוכה זה בדבר שאינו שלו? אלא נותן לו ערבון שלו.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? בזמן שאמר לו ערבוני יקון, אבל לקח הימנו בית או שדה במאה מנה, אפלו לא נתן לו מהן אלא שלשה מנה - הרי השדה קנויה לו, ומחזיר לו את השאר. אפלו לאחר שלש שנים.

הנותן ערבון לחברו על הבית, ועל השדה, כל המשנה וכל החוזר בו - ידו על התחתונה. חזר בו המוכר - יד הלוקח על העליונה. רצה לטול רביע בקרקע - נוטל רביע במעות - נוטל. והשאר גובה מן העדיות. חזר בו לוקח - יד מוכר על העליונה. רצה לתן רביע בקרקע - נותן רביע במעות - נותן, והשאר גובה מן הזבורית.

אי המפקיד שטרות אצל חברו, אף על פי שאינן כתובין בשמו - הרי זה יחזיר את שלו. מת - ינתן ליורשיו. ואם אמר בשעת

חייב להכריזו. פחות משנה פרוטה - אין חייב להכריזו.

ב,ו בראשונה, כל הבא ונותן סימניה - היה נוטלה. משרבו הרמאין - התקינו שיהא זה נותן סימניה ומביא ראיה שאינו רמאי. בראשונה היו מכריזין עליה שלש רגלים, ואחר הרגל האחרון שבעה ימים. ומשחרב בית המקדש התקינו שיהו מכריזין עליה שלוש ימים. ומן הספנה ואילך התקינו שיהא מודיע לשכניו ולקרוביו ולמדיעו ולאנשי עירו, ודין.

ב,ז המוצא מציאה, אם יש בה כדי להחזיר לבעלים בשנה פרוטה ולגבות שכרה ממנה - מטפל ממנה. ואם לאו - מניחה במקומו. איזו היא אבדה? מצא קרדם באסרטיא וטלית באסרטיא ופרה רועה בין הזרעים - הרי זו אבדה. טלית מנחת בצד הגדר. וחקית מנחת בין הגדר וחמור רועה בין עשבים - אין זה אבדה. מצאן שלשה ימים זה אחר זה - הרי זו אבדה.

ב,ח כל דבר שעושה ואוכל, כגון פרה וחמור - יעשה ויאכל. לא יעשה בה יותר ממה שהן אוכלין. כל דבר שאין עושה ואוכל, כגון אוזין ותרגולין - מטפל בהן שלשה ימים. בעגלין ובסיחין שלוש ימים. יתר על כן - מוכרין בבית דין. מצא ספרים - קורא בהן אחד לשלשים יום. לא יקרא בהן את הפרשה וישנה, ולא יקרא בהן את הפרשה ויתרגם, ולא יקראו שלשה בכרך אחד. ולא יפתח בספר יותר משלשה דפיין. סומכוס אומר: בחדשים אחד לשלשה ימים. בישנים אחד לשנים עשר חדש. כלי כסף משתמש בהן בצונן, אבל לא בחמין, מפני שמשחירן. כלי נחשת משתמש בהן בחמין, אבל לא באור מפני שהוא משחקן. מגרפות וקרדמות - משתמש בהן בדבר הרך אבל לא בדבר הקשה. מגרפה, גורף בה את הטיט. מדיחה ומניחה במקומה. קרדמות מבקיע בו את העצים, ובלבד שלא יבקע בו לא צנון ולא זית. וכשם שאתה אומר באבדה - כך אתה אומר בפקדון.

ומקצתן מפזרין - חייב להכריזו. מצא מעות עשויות מגדלות - חייב להכריזו. מפזרות - אין חייב להכריזו. מקצתן מגדלין ומקצתן אין מגדלין - חייב להכריזו. וכמה הוא מגדל? שלש מטבעות זה על גבי זה.

מצא כלי ולפניו פרות, כיס ולפניו מעות - חייב להכריזו. מקצתן בכלי ומקצתן בארץ, מקצתן בכיס ומקצתן בארץ - חייב להכריזו. מצא דבר שיש בו סימן, בצד דבר שאין בו סימן - חייב להכריזו. אם בא בעל סימן ונטל את שלו - זכה זה בדבר שאין בו סימן.

ב,ג המוצא סלע, ואמר לו חברו: סלע זו חדשה היא. גירונית היא, של מלך פלוני היא - לא אמר כלום, שאין סימן למטבע. ולא עוד, אלא אפלו שמו כתוב עליה - לא אמר כלום, אלא הרי היא של מוצאה. מצא באשפה - חייב להכריזו, שדרך האשפה להטלטל.

ב,ד מצא בגל או בכתל ישן - הרי אלו שלו, שיכול לומר של אמוריין הן. מצא בחור או בכתל חדש, מחציו ולחוץ - שלו. מחציו ולפנים - של בעל הבית. אם היה מפלש כלו לחוץ - אף מה שחציו ולפנים שלו. אם היה מפלש כלו לפנים - אף מה שחציו ולפנים שלו. אם היה מפלש כלו לפנים - אף מה שחציו ולחוץ של בעל הבית. מצא בין פצים, מן האגוף ולחוץ - שלו. מן האגוף ולפנים - של בעל הבית.

ב,ה מצא בבית, אם שרו בו אורחין לפניו - הרי אלו שלו. ואם לאו - הרי אלו של בעל הבית. מצא בה בחנות, עד מקום שדרך בני אדם רגילין לפנס - הרי אלו שלו. יתר על כן - הרי אלו של בעל הבית. הלוקח בהמה מחברו ומצא עליה דבר שיש בו שוה פרוטה - חייב להכריזו. המוצא שוה פרוטה - חייב להכריזו. פחות משנה פרוטה - אין חייב להכריזו, שנאמר: "שלמה"; מה שלמה מיחדת דבר שיש בו שוה פרוטה חייב להכריזו, כך כל דבר שיש בו שוה פרוטה -

מפסג בשדות וכרמים עד שמגיע לדרך או לעיר, שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

ב, יג אבדת רבו ואבדת אביו - אבדת רבו קודמת לאבדת אביו. ואם היה אביו שקול כרבו - אבדת אביו קודמת לאבדת רבו. ואיזהו רבו? שלמדו תורה ולא שלמדו אומנות. ואי זה? זה רבו שלמדו ופתח לו תחלה. היה רבי מאיר אומר: רבו שלמדו חכמה ולא רבו שלמדו מקרא. רבי יהודה אומר: כל שרב תלמודו ממנו. רבי יוסי אומר: כל שהאיר עיניו במשנתו.

אבדת אביו ואבדת אמו - אבדת אביו קודמת לאבדת אמו. אימתי? בזמן שהיא תחתיו אבל אינה תחתיו - שניהם שוין. אבדת האיש ואבדת האשה - אבדת האיש קודמת לאבדת האשה. והעובדי כוכבים והרועים בהמה דקה ומגדליה - לא מעלין ולא מורדין. המומרים לעבודת כוכבים והמסרת - מורדין ולא מעלין.

מסכת בבא מציעא פרק שלישי

ג, א אין השואל רשאי להשאיל, ולא השוכר רשאי להשכיר, ולא השואל רשאי להשכיר, ולא השוכר רשאי להשאיל, ולא זה שמפקדין אצלו רשאי להפקידן אצלו אחר, אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות. השואל פרה מחברו ונגנבה, וקדם השואל ושלם, ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל לשואל, ותשלומי ארבעה וחמשה לשני. השוכר פרה מחברו, ונגנבה או אבדה, ואומר הריני משלם ואיני נשבע. שלם ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל ארבעה וחמשה לשני. המפקיד פרה אצלו חברו ונגנבה או אבדה, ואמר הלה: 'הריני משלם לך בלא שבועה', ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל לראשון ותשלומי ארבעה וחמשה לשני.

ג, ב המוכר פרה לחברו ונגנבה, זה אומר: 'ברשותך נגנבה', וזה אומר: 'ברשותך נגנבה' - יחלקו. נמצא גנב, זה אומר:

ב, ט המפקיד כסות אצלו חברו - מנערה אחת לשלשים יום, שוטחה לצרפה אבל לא לכבודו. אם היתה מרבה - נוטל שכרו ממנה. המוצא בהמת חברו - חיב לטפל בה. עד מתי חיב לטפל בה? עד שיכניסה לרשותו. הכניסה למקום שיראנה - לא יטפל בה. נגנבה או אבדה - חיב באחריותה. לעולם חיב באחריותה עד שיכניסנה לרשותו. הכניסה לגנתו או לחורבתו, ואבדה או נגנבה - פטור.

ב, י מצא חמור טעון חמץ, או דברים האסורים - אין מחיבין אותו לגע בהן. זה הכלל, כל העושה בתוך שלו - הרי זה נזקק לו. וכל שאינו עושה בתוך שלו - אין נזקק לו. אם היה חמורו נפלן - פורק עמו אפלו מאה פעמים, רשאי להקל את הפרסה ולגבות שכרו הימנו, אין מחיבין אותו להיות עומד ומחזיר, מפרק ומטעין, שנאמר (שמות כג): "כי תפגע וכי תראה"; יכול שנים ושלושה מיל, תלמוד לומר: "כי תפגע", יכול אפלו בתוך ארבע אמות, תלמוד לומר "כי תראה", שערו חכמים אחד משבעה ומחצה במיל, וזה הוא ריס.

ב, יא אהב לטעון ושונא לפרק - מצוה לפרק עם השונא, שלא לשכור את לבו. שונא שאמר - שונא שב'שואל, לא שונא שבעובדי כוכבים. ראה חמורו של עובד כוכבים - חיב לטפל בו כדרך שמטפל בשל ישראל. אם היה טעון יין נסך - אין רשאי לגע בו. ראה מים שהן שוטפין והולכין חיב לגדרן. זה הכלל, כל דבר שיש בו משום חסרון כפי - יש בו משום השב אבדה.

ב, יב מצוה מן התורה לפרק, אבל לא לטעון. רבי שמעון אומר: אף לטעון, שנאמר: "עמו" - עמו על גבי החמור; דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: "עמו" אתה בשכר. וכשם שמצוה על בהמת עצמו כך מצוה על בהמת חברו. חברו שטעה - תופסו בידו, ומפסגו בשדות וכרמים, עד שמגיע לעיר או לדרך. וכשם שמצוה על ידי חברו כך מצוה על ידי עצמו. הוא עצמו שטעה

החזק כחו של רבי עקיבא שנתן שעור לאלו, ולא נתן שעור לאלו. אמר רבי יוחנן בן נורי: מה אכפת להן לעכבארי? אוכלין בין מהרבה בין מקמעא! אין יוציא לו חסרונות אלא לכור בלבד. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שמדד לו מתוך ביתו, אבל מדד לו מתוך גרנו - אין יוציא לו חסרונות מפני שהן מותרות. אמרו לו: לא! מפני שהן מתפזרות אלא מפני שהן אוכדות. וכן היה רבי יהודה אמר: לא אמרו שמרים ודבר אחר אלא בשמן בלבד, שפעמים שאדם לוקח מחברו שמן מזקק בלא פקטין.

ג,ה שאל רבי יוסי לחכמים: הרי שהפריש עשר כורין למאה, ומדד את המעשר ופחת מהן, מה הוא? אמרו לו: כשם שפחת מעשר כף פחתו חלין. ואף על פי שלא פחתו חלין - מתר. מדד את החלין והותירו, מהו? אמרו לו: כשם שהותירו החלין כף הותירו המעשר. ואף על פי שלא הותר מעשר - מתר. יש לו חלין ומעשר שני ומבקש למוכרו, איזה מהן מוכר תחלה? אמרו לו: מוכר את החלין ואחר כך מוכר מעשר שני.

ג,ו השולח יד בפקדון. בית שמאי אומרים: ילקה בחסר וביתר. כיצד? הפקיד לו משתים ועמדו מארבע, מארבע ועמדו משתים, נותן לו משתים.

ג,ז הזהב קונה את הכסף, כיצד? נתן לו דינר זהב בעשרים וחמשה כסף - הרי זה קנה כל מקום שהוא. אבל אם נתן לו עשרים וחמשה כסף בדינר זהב - הרי זה לא קנה, עד שעה שימשוף. הנחשת קונה את הכסף, כיצד? נתן לו שלשים דינר בדינר כסף - הרי זה קנה כל מקום שהוא. אבל אם נתן לו דינר של כסף בשלשים איסר - הרי זה לא קנה, עד שימשוף. אסימון קונה את המטבע. כללו של דבר, כל שנקנה - קונה. טלית

'ברשותו נגנבה'. וזה אומר: 'ברשותו נגנבה' - יחלקו. האומר: 'מנה אני חיב, ואיני יודע אם לפלוני ואם לפלוני' - נותן לזה מנה ולזה מנה - שהודה מפי עצמו. אמר לשנים: 'גזלתי את אחד מכם מנה, ואת אחד מכם מאתים, ואיני יודע איזה מכם' - נותן לזה מאתים ולזה מאתים. ואם לאו - היה לו לשתק, זה אומר: 'מאתים שלי', וזה אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר לא יתן להם עד שיעשו ביניהן פשרה. שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים. בשעת התביעה, זה אומר: 'מאתים שלי' וזה אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנח עד שיבא אליהו. אמר רבי יוסי: אם כן, מה הפסיד הרמאי? אלא הכל יהא מנח עד שיבא אליהו, וכן שני כלים - אחד גדול ואחד קטן.

ג,ה המפקיד פרות אצל חברו, אפלו הן אבודין - לא יגע בהן, לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: באבודין ימכר בפני בית דין מפני שהוא כמשיב אבהה לבעלים. המפקיד פרות אצל חברו והרקיבו, יזין והחמיץ, שמן והבאיש, אפלו הן אבודין - לא יגע בהן. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עושה אותן דמים בבית דין. מוכרן לאחרים ואין מוכרן לעצמו, כיוצא בו, גבאי צדקה שלא מצאו עניים לחלק להן את הפת, מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן. גבאי צדקה פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן.

ג,ד המפקיד פרות אצל חברו - הרי זה יוציא לו חסרונות. במה דברים אמורים? בזמן שערכם עם פרותיו, אבל אם היו מנחין בפני עצמן, יאמר לו: 'הרי שלך לפני'. אחד מערב ואחד קורא שם מעשר שני במגורה¹. במתיקה ושאר מיני קטניות לא נתנו להן חכמים שעור. אמר בן עזאי:

¹ מקום אוצר התבואה.

ובכסלעיהן אָבֵל בְּדִינֵי זֶהָב וּבְמִטְבְּעוֹת שֶׁל נַחֲשֵׁת הִיָּה מוֹצִיאֵן בְּשׂוּיָהֶן.

ג, יֵאָמֵר עַד מַתִּי מִתֵּר לְהַחְזִיר? בְּכַרְפִּין - עַד כְּדֵי שִׁירָאָה לְשַׁלְּחָנִי. וּבְכַפְרִים - עַד עַרְבֵי שְׁבִתוֹת, שְׁכֵן דְרָף הַשּׁוֹק לְהִיּוֹת עוֹמֵד בַּעֲרִירוֹת מְעַרְב שְׁבֵת לְעַרְב שְׁבֵת. הָאוֹנָאָה - אַרְבָּעָה כֶּסֶף. וְהַטְעָנָה - שְׁתֵּי כֶּסֶף. בְּמָה דְכָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁמָּכַר לוֹ סֵתֶם, אָבֵל אִם קָצַץ עִמוֹ - אֵין כְּלוּם אַחֵר הַקְּצִיצָה.

ג, יֵב הַנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּאֲמוּנָה, וְהָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ עַל מִנַּת שְׂאִין לָךְ עָלִי אוֹנָאָה - אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. לֹא יֵהָא מוֹכֵר לוֹ אֶת הַיִּפֶּה בְּשׂוּיָה, וְלֹא אֶת הַרְעָה בְּאֲמוּנָה, אֲלֵא [אוֹ] שְׁתִּיָּהֶן בְּשׂוּיָהֶן אוֹ שְׁתִּיָּהֶן בְּאֲמוּנָה. מִחֻשָּׁב עִמוֹ שְׂכָר חֲמוּר, שְׂכָר חֲחֻמָּה, שְׂכָר הַפְּנִדְק, וְלֹא יֵהָא מִחֻשָּׁב עִמוֹ שְׂכָרוֹ - מִפְּנֵי שְׁנוּטֵל שְׂכָרוֹ מִמֶּנּוּ.

ג, יֵג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סִפֵּר תוֹרָה בְּהֵמָה וּמְרַגְלִית - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. סִפֵּר תוֹרָה - מִפְּנֵי שְׂאִין לוֹ דַּמִּים. בְּהֵמָה וּמְרַגְלִית - מִפְּנֵי שְׂרוּצָה לְזוּגָן. אֲמָרוּ לוֹ: וְהֵלֵא כָּל דְּבַר רוּצָה לְזוּגָן! רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בִּתְרִיא אוֹמֵר: הַסּוֹס וְהַטִּיטוּס וְהַסִּיף בְּמִלְחָמָה - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. כֶּשֶׁם שְׂאוּנָאָה בְּמִקְח - כִּף אוֹנָאָה בְּדְכָרִים. וְעוֹד מְרַבָּה אוֹנָאָת דְּכָרִים מְאוּנָאָת מְמוֹן, בְּאוּנָאָת מְמוֹן אוֹמֵר (וַיִּקְרָא כֹה, יד): "אֵל תוֹנוּ אִישׁ אֶת אַחֵיו". וּבְאוּנָאָת דְּכָרִים הוּא אוֹמֵר (שָׁם שָׁם יז): "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וַיִּרְאֵת מֵאַלְהֵיךָ"; "וַיִּרְאֵת" מִמִּי שְׁפוֹקֵד עַל אֱלוֹ.

ג, יֵד הֵיוּ חֲמִרִין מְבַקְשִׁין יֵין וְשִׁמֶן, לֹא יֵאָמֵר לָהֶן: "לִכְוֹ אֲצֵל פְּלוּנִי" וְהוּא לֹא מָכַר יֵין וְשִׁמֶן מֵעוֹלָם. הֵיוּ חֲלָאִין בְּאֵין עָלָיו וַיְסוּרִין בְּאֵין עָלָיו וְקוֹבֵר אֶת בְּנָיו, לֹא יֵאָמֵר לוֹ כְּדָרְךָ שְׂאָמְרוּ חֲבָרְיוֹ לְאִיּוֹב (אִיּוֹב ד, ו): "הֵלֵא יִרְאֵתְךָ כִּסְלֵתְךָ" וְגו'. - "זָכַר אֶתְהָ אֵין כְּתִיב כִּאֵן אֲלֵא "זָכַר נֹא" וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף לֹא יִתְּלָה אֶת עֵינָיו וַיֵּאָמֵר לוֹ: "בְּכִמָּה חֲפִץ זֶה?" וְהוּא אֵין רוּצָה לְקַת. רָאָה גַר שְׂבָא לְלַמֵּד תוֹרָה, לֹא יֵאָמֵר: "רְאוּ מִי שְׂבָא

קוֹנָה דִּינָרֵי זֶהָב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף כְּשֶׁאֲמָרוּ טְלִית קוֹנָה דִּינָרֵי זֶהָב בְּכָל מְקוֹם - כִּף הַלְכָה, אָבֵל אֲמָרוּ: מִי שְׁפָרַע מֵאֲנָשֵׁי דוֹר הַמִּבּוּל עֲתִיד לְפָרַע מִמִּי שְׂאִינוּ עוֹמֵד בְּדַבּוּרוֹ. וְהַנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּדְכָרִים - אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. אָבֵל אֲמָרוּ חֲכָמִים: כָּל הַמְּכַטֵּל אֶת דְּבָרָיו אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הַיָּמָנוּ.

ג, ח אוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף מְעַשְׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסֵלַע, לְשִׁתּוֹת לְמִקְח'. עַד מַתִּי מִתֵּר לְהַחְזִיר? עַד כְּדֵי שִׁירָאָה לְתַגְרָא אוֹ לְבָקִי. הוֹרָה רַבִּי טַרְפוֹן בְּלוֹד, הָאוֹנָאָה שְׁמוּנָה כֶּסֶף לְסֵלַע, שְׁלִישׁ לְמִקְח, וְשִׁמְחוֹ תַגְרֵי לוֹד. אֲמַר לָהֶם: כָּל הַיּוֹם מִתֵּר לְהַחְזִיר. אֲמָרוּ לוֹ: יִנִּיחַ לָנוּ רַבִּי טַרְפוֹן בְּמִקּוּמָנוּ, וְחֲזֵרוּ לְדַבְרֵי חֲכָמִים.

ג, ט מִי שֶׁהִטֵּל עָלָיו - יְדוֹ עַל הָעֲלִיוּנָה. כִּיצַד? מָכַר לוֹ חֲלוֹק שְׁוָה חֲמֵשׁ בְּשֵׁשׁ, יְדוֹ שֶׁל לּוֹקַח עַל הָעֲלִיוּנָה, רָצָה אוֹמֵר לוֹ תָן לִי סֵלַע, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הִילָךְ חֲלוֹקָךְ, וְתָן לִי מְעוֹתַי. אָבֵל אִם מָכַר לוֹ שְׁוָה שֵׁשׁ בְּחֲמֵשׁ - יְד הַמוֹכֵר עַל הָעֲלִיוּנָה. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תָן לִי סֵלַעִי. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הִילָךְ מְעוֹתֶיךָ וְתָן לִי חֲלוֹקִי. וְרַבִּי אוֹמֵר: לְעוֹלָם יְד הַמוֹכֵר עַל הָעֲלִיוּנָה, וְכֶשֶׁם שֶׁהַמוֹכֵר יְכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ - כִּף לּוֹקַח יְכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַמוֹכֵר יְכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, הַלּוֹקַח אֵין יְכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, שֶׁכָּבֵר קִבֵּל הִלָּה אֶת מְעוֹתָיו.

ג, י סֵלַע, כְּמָה תֵּהָא חֲסָרָה? וְלֹא יֵהָא בְּהָ אוֹנָאָה. סֵלַע אַרְבָּעָה אֲסוּרוֹת וְדִינָר אִיסָר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֵלַע אַרְבַּע פּוֹנְדִיּוֹנוֹת וְדִינָר פּוֹנְדִיּוֹן. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: סֵלַע שְׁמוּנָה פּוֹנְדִיּוֹנוֹת, וְדִינָר שְׁנֵי פּוֹנְדִיּוֹנִין. יִתֵּר עַל כֵּן אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה: הִיָּה מוֹצִיאָה בְּשׂוּיָה הַסֵּלַע עַד שֶׁקָּל. וְהַדִּינָר עַד רַבַּע. פְּחוֹת מִכֵּן, אֲפִלּוֹ אִיסָר אֵין לְהוֹצִיאָה. לֹא יִמְכַרְנָה לֹא לְתַגְרָא וְלֹא לְהַרְגַּ וְלֹא לְחַרְס, מִפְּנֵי שְׁמִרְמָה בְּהָ אֶת אַחֲרִים. אָבֵל נוֹקְבָה וְתוֹלָה בְּצוּאָר. וְכֶשֶׁם שְׂאֵתָה אוֹמֵר בְּחִלִּין, כִּף אֶתָּה אוֹמֵר בְּמַעֲשֵׁר שְׁנִי, וּבְכִלְבֵּד שְׁלֵא יִתְכּוֹן לְהַטִּיל סֵלַע עַל הַשְּׁנִי. הָאוֹנָאָה - שְׁמוּנָה כֶּסֶף. בְּמָה דְכָרִים אֲמוּרִים? בְּדִינָרִין

לְלַמֵּד! פֶּה שְׂאֵכֵל נְבִלּוֹת וּטְרָפוֹת שְׂקָצִין וְרַמְשִׁין". וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוּאֵל א' י, יב): "וַיַּעַן אִישׁ מִשֵּׁם וַיֹּאמֶר וּמַאֲבִיחֵם", וְכִי יֵשׁ אֶב לְתוֹרָה וְלֹא כֶּבֶד נֹאמֵר (מִשְׁלֵי ל, ד): "מָה שָׁמוּ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדְע". וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי יט, יד): "בֵּית וְהוֹן נִחְלַת אָבוֹת וּמָה' אִשָּׁה מִשְׁכַּלֶּת".

ג, טו אֵין מְעַרְבִין פְּרוֹת בְּפְרוֹת, וְאֶפִּילוּ חֲדָשִׁים בְּחֲדָשִׁים, וַיִּשְׁנִים בַּיִשְׁנִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמֵר חֲדָשִׁים בַּיִשְׁנִים, וַיִּשְׁנִים בְּחֲדָשִׁים, אֶפְלוּ סָאָה בְּדִינָר וְסָאָה בְּדִינָר וּטְרִיסִית - לֹא יַעֲרֹבם וַיִּמְכְּרֵם סָאָה בְּדִינָר. אֵין מְעַרְבִין יַיִן חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁ, וַיִּשְׁן בַּיִשְׁן, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמֵר חֲדָשׁ בַּיִשְׁן וַיִּשְׁן בְּחֲדָשׁ, וְלֹא קָשָׁה בְּרַךְ. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר קָשָׁה בְּרַךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְשַׁבֵּיחוֹ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִיִּן אֶחָד הַמְּשַׁבֵּיחַ אֶת חֲבֵרוֹ - מְתָר. שְׁנֵי מִיִּנֵין הַמְּשַׁבֵּיחִין אֶת אֶחָד - אֶסוּר. אֵין מְעַרְבִין שְׁמֵרֵי יַיִן בַּיִין, אֲבָל נוֹתְנִים לוֹ שְׁמֵרֵיו. כִּיצַד? הִיָּה שׁוֹפֵה יַיִן לְחֲמֵרִין - נוֹתֵן לוֹ שְׁמֵרֵי אוֹתוֹ יַיִן. אֲבָל לֹא שְׁמֵרֵי יַיִן אַחֵר. אִף כְּשֶׁאֲמְרוּ נוֹתֵן לוֹ שְׁמֵרֵיו - נוֹתֵן לוֹ שֶׁל הַיּוֹם הַיּוֹם, וְשֶׁל מְחַר לְמְחַר, אֲבָל לֹא שֶׁל הַיּוֹם לְמְחַר, וְלֹא שֶׁל מְחַר לְהַבָּא. לֹא יַעֲרֹבם חֲנֻנֵי וַיִּמְכְּרֵם בְּחֲנוּתוֹ, אֲלֵא אִם כֵּן הוֹדִיעַ. לֹא יִרְבִּיץ חֲנֻנֵי בְּתוֹךְ חֲנוּתוֹ יַיִן וְשִׁמֹן, מִפְּנֵי שֶׁגוֹנֵב דַּעַת הַבְּרִיּוֹת. מְקוֹם שֶׁנִּהְיָ לְהַטִּיל מַיִם לְמַחְצָה לְשֵׁלִישׁ וּלְרַבִּיעַ - יִטִּילוּ, וְאֵין מְשַׁנֵּין מִמֶּנָּהּ הַמְּדִינָה. מְעַרְבִין חוֹמְטִין בְּתַבּוּאָה, קַב בְּכוּר וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ. וּבְעֵלֵי בְּתִים מְטִילִין כָּל צָרְפֵן, חֲנֻנֵי צוֹרֵר וּמְנִיחַ עַל פִּי הַמְּגוֹרָה. אֵין מְשַׁרְבְּטִין וּמְסַרְטִין אֶת הַבְּהֵמָה, וְאֵין נוֹפְחִין בְּקַרְבִּים, וְאֵין מְטִיל בְּשׂוֹר לְתוֹךְ הַמַּיִם.

<p>25</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ז 7</p>	<p>עלות השחר _____ 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:23 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:28 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:59 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:52 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:13 שקיעה _____ 6:00 בבלי: ערובין עז • ירושלמי: מגילה יז • תוספתא: בבא קמא ח ב"ך: קהלת א-ב • רמב"ם: סדר התפילות כל השנה</p>
<p>26</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ח 8</p>	<p>תענית שני קמא</p> <p>עלות השחר _____ 6:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:23 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:29 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:59 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:53 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:12 שקיעה _____ 5:59 בבלי: ערובין עח • ירושלמי: מגילה יח • תוספתא: בבא קמא ט ב"ך: קהלת ג-ד • רמב"ם: שבת א</p>
<p>27</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ט 9</p>	<p>עלות השחר _____ 6:09 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:24 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:29 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 10:00 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:53 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:10 שקיעה _____ 5:57 בבלי: ערובין עט • ירושלמי: מגילה יט • תוספתא: בבא קמא י ב"ך: קהלת ה-ו • רמב"ם: שבת ב</p>
<p>28</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>י 10</p>	<p>עלות השחר _____ 6:10 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:24 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:29 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 10:00 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:53 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:09 שקיעה _____ 5:56 בבלי: ערובין פ • ירושלמי: מגילה כ • תוספתא: בבא קמא יא ב"ך: קהלת ז-ח • רמב"ם: שבת ג</p>
<p>29</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יא 11</p>	<p>תענית חמישי</p> <p>עלות השחר _____ 6:11 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:30 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 10:01 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:54 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:08 שקיעה _____ 5:55 בבלי: ערובין פא • ירושלמי: מגילה כא • תוספתא: בבא מציעא א ב"ך: קהלת ט-י • רמב"ם: שבת ד</p>
<p>30</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר _____ 6:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:26 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:30 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 10:02 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:54 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:07 שקיעה _____ 5:54 בבלי: ערובין פב • ירושלמי: מגילה כב • תוספתא: בבא מציעא ב ב"ך: קהלת יא-יב • רמב"ם: שבת ה</p>
<p>31</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יג 13</p>	<p>לך לך</p> <p>עלות השחר _____ 6:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:26 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:30 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 10:02 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:54 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:05 שקיעה _____ 5:52 בבלי: ערובין פג • ירושלמי: מגילה כג • תוספתא: בבא מציעא ג ב"ך: אסתר א-ב • רמב"ם: שבת ו</p>

Candle Lighting 5:37 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 7:05 זמן מוצש"ק

דאס זאגן אמת ברענגט די גאולה.

(ספר המדות אות משית סימן ד')